

สถาบันดนตรีกัลยาณิวัฒนา
PRINCESS GALYANI VADHANA
INSTITUTE OF MUSIC

Musique de la Vie et de la Terre

ดนตรีแห่งชีวิต ดนตรีแห่งแผ่นดิน

สถาบันดนตรีกัลยาณิวัฒนา
PRINCESS GALYANI VADHANA
INSTITUTE OF MUSIC

หนังสือวันครบรอบการสถาปนาสถาบันดนตรีกัลยาณิวัฒนา

๒๖ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๕๖

สถาบันดนตรีกัลยาณิวัฒนา
PRINCESS GALYANI VADHANA INSTITUTE OF MUSIC

ที่ ศธ 6701/๑๐๖

สถาบันดนตรีกัลยาณิวัฒนา
2010 ซอยอรุณอมรินทร์ 36
ถนนอรุณอมรินทร์ แขวงบางยี่ขัน
เขตบางพลัด กรุงเทพฯ 10700

๒๕ กุมภาพันธ์ 2556

เรื่อง ขอประทานเชิญเสด็จทอดพระเนตรการแสดงคอนเสิร์ตในโอกาสวันครบรอบการสถาปนา สถาบันดนตรีกัลยาณิวัฒนา

เรียน ราชเลขาธิการ

สิ่งที่ส่งมาด้วย ร่างกำหนดการ

ด้วยสถาบันดนตรีกัลยาณิวัฒนา มีความประสงค์จัดแสดงคอนเสิร์ตเนื่องในโอกาสวันครบรอบการสถาปนาสถาบันดนตรีกัลยาณิวัฒนา เพื่อเป็นการสำนึกในพระกรุณาธิคุณต่อสมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอ เจ้าฟ้ากัลยาณิวัฒนากรมหลวงนราธิวาสราชนครินทร์ ที่ได้พระราชทานพระอนุญาตให้ใช้พระนามเป็นชื่อสถาบันว่า "สถาบันดนตรีกัลยาณิวัฒนา" รวมทั้งเพื่อสนองพระปณิธานที่จะพัฒนาดนตรีคลาสิกในประเทศไทยให้เจริญก้าวหน้า โดยเฉพาะอย่างยิ่งการสร้างบุคลากรดนตรีที่มีอัจฉริยภาพให้ก้าวไปสู่ความเป็นนักดนตรีชั้นนำของเวทีนานาชาติ ในวันอาทิตย์ที่ 26 พฤษภาคม 2556

สถาบันดนตรีกัลยาณิวัฒนา ใคร่กราบทูลเชิญพระเจ้าวรวงศ์เธอ พระองค์เจ้าโสมสวลี พระวรราชาทินัดดามาตุเสด็จทอดพระเนตรการจัดแสดงคอนเสิร์ตดังกล่าว ในวันอาทิตย์ที่ 26 พฤษภาคม 2556 เวลา 19.00 น. ณ ห้องประชุมสังคีตวัฒนา อาคารอำนวยการ สถาบันดนตรีกัลยาณิวัฒนา บางยี่ขัน กรุงเทพมหานคร โอกาสนี้ ขอประทานพระอนุญาตให้ผู้บริหาร และผู้ร่วมสนับสนุนโครงการ ร่วมในการฉายพระรูป จำนวน 3 ชุด พร้อมทั้งบันทึกภาพและวีดีทัศน์ในโอกาสดังกล่าว

จึงเรียนมาเพื่อท่านจักได้พิจารณาหากเห็นสมควร ขอได้โปรดนำความกราบทูลฝ่าพระบาทในโอกาสอันควรต่อไป จักเป็นพระคุณยิ่ง

ขอแสดงความนับถือ

(ศาสตราจารย์คลินิก นายแพทย์ ปิยะสกล สกลสัตยาทร)
นายกสภาสถาบันดนตรีกัลยาณิวัฒนา

สำนักงานสถาบัน
โทรศัพท์ 0 2447 8597
โทรสาร 0 2447 8598

ที่ รล ๐๐๑๒.๔/ ๕๒๔๖

สำนักราชเลขาธิการ
พระบรมมหาราชวัง กทม. ๑๐๒๐๐

๑๓ เมษายน ๒๕๕๖

เรื่อง ทรงรับเชิญเสด็จไปทอดพระเนตรคอนเสิร์ตในโอกาสวันครบรอบการสถาปนา
สถาบันดนตรีกัลยาณิวัฒนา

เรียน ศาสตราจารย์คลินิก นายแพทย์ปิยะสกล สกลสัตยาทร นายกสภาสถาบันดนตรีกัลยาณิวัฒนา

อ้างถึง หนังสือสถาบันดนตรีกัลยาณิวัฒนา ที่ ศธ ๖๗๐๑/๑๐๕ ลงวันที่ ๒๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๖

ตามที่ท่านได้มีหนังสือขอให้นำความกราบทูล พระเจ้าวรวงศ์เธอ พระองค์เจ้าโสมสวลี พระวรราชาทินัดดามาตุ ขอประทานเชิญเสด็จไปทอดพระเนตรคอนเสิร์ตในโอกาสวันครบรอบการสถาปนาสถาบันดนตรีกัลยาณิวัฒนา เพื่อเป็นการน้อมรำลึกในพระกรุณาธิคุณสมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอเจ้าฟ้ากัลยาณิวัฒนา กรมหลวงนราธิวาสราชนครินทร์ ที่ได้พระราชทานพระอนุญาตให้ใช้พระนามเป็นชื่อสถาบันว่า "สถาบันดนตรีกัลยาณิวัฒนา" ในวันอาทิตย์ ที่ ๒๖ พฤษภาคม ๒๕๕๖ เวลา ๑๙.๐๐ น. ณ ห้องประชุมสังคีตวัฒนา อาคารอำนวยการ สถาบันดนตรีกัลยาณิวัฒนา เขตบางยี่ขัน กรุงเทพมหานคร และขอประทานพระกรุณาประทานของที่ระลึกแก่ผู้สนับสนุนการจัดงาน ฯ จำนวน ๒๐ ราย และขอประทานพระอนุญาตให้ผู้บริหาร ฯ และผู้สนับสนุนการจัดงาน ฯ ร่วมในการฉายพระรูปจำนวน ๓ ชุด พร้อมทั้งบันทึกภาพและวีดิทัศน์ในโอกาสดังกล่าว ความแจ้งอยู่แล้ว นั้น

ได้นำความกราบทูลทราบฝ่าพระบาทแล้ว ทรงรับเชิญเสด็จไปในการนี้ ตามวันและเวลาดังกล่าว และประทานพระอนุญาตตามที่ขอพระกรุณา

จึงเรียนมาเพื่อโปรดส่งเจ้าหน้าที่ไปติดต่อกับเจ้าหน้าที่กองพระราชพิธี สำนักพระราชวัง (โทร. ๐๒ ๒๒๑๐๘๗๓) และราชองครักษ์ประจำพระองค์ ฯ วังเทเวศร์ (โทร.๐๒ ๓๕๖๐๗๙๓) เพื่อพิจารณาจัดทำกำหนดการต่อไป

ขอแสดงความนับถือ

(คุณจันทนี ธนรักษ์)
รองราชเลขาธิการ ปฏิบัติราชการแทน
ราชเลขาธิการ

กองงานในพระองค์พระเจ้าวรวงศ์เธอ พระองค์เจ้าโสมสวลี พระวรราชาทินัดดามาตุ
โทร./โทรสาร ๐๒ ๒๒๐๗๔๙๑ เว็บไซต์ : www.ohm.go.th

สารนายกสภา

สถาบันดนตรีกัลยาณิวัฒนา

สมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอ เจ้าฟ้ากัลยาณิวัฒนา กรมหลวงนราธิวาสราชนครินทร์ ทรงมีความสนพระทัยในดนตรีมาตั้งแต่ทรงพระเยาว์ โดยเมื่อยังทรงประทับอยู่ต่างประเทศ ก็ได้ทรงเรียนเปียโนพร้อมกับพระอนุชาทั้งสองพระองค์ แต่ด้วยไม่มีเวลาในการฝึกซ้อมจึงทรงเลิกเรียน ถึงกระนั้นก็ยังโปรดที่จะทรงฟังดนตรีผ่านทางวิทยุอย่างสม่ำเสมอ แม้เมื่อได้เสด็จกลับมาประทับอยู่ที่ประเทศไทย ก็ยังได้เสด็จทอดพระเนตรการแสดงดนตรี ละคร และบัลเล่ต์ อยู่เป็นประจำ

ด้วยความสนพระทัยอย่างยิ่งในด้านดนตรีคลาสสิก โดยเฉพาะอย่างยิ่งในฐานะของผู้ฟัง ประกอบกับสายพระเนตรอันยาวไกล และจิตวิญญาณของความเป็นครูของสมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอ เจ้าฟ้ากัลยาณิวัฒนา กรมหลวงนราธิวาสราชนครินทร์ จึงได้ทรงให้ความสำคัญกับการเผยแพร่ความรู้ความเข้าใจในด้านดนตรีคลาสสิกไปสู่สาธารณชน โดยได้ทรงอุปถัมภ์องค์กรและกิจกรรมทางด้านดนตรีต่างๆ พระราชทานทรัพย์ส่วนพระองค์และทรงก่อตั้งทุนส่งเสริมดนตรีคลาสสิกในพระอุปถัมภ์ฯ เพื่อสนับสนุนนักดนตรีที่มีความสามารถ อีกทั้งได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ พระราชทานนามของพระองค์แก่สถาบันดนตรีกัลยาณิวัฒนาที่ก่อตั้งขึ้นโดยมีวัตถุประสงค์ที่จะส่งเสริมให้มีการพัฒนาบุคลากรทางด้านดนตรีที่มีคุณภาพ มีความคิดสร้างสรรค์และสามารถที่จะประยุกต์ใช้องค์ความรู้ทางด้านดนตรีให้เป็นประโยชน์กับการพัฒนาประเทศชาติ รวมไปถึงการสร้างความรู้ความเข้าใจทางด้านดนตรีให้กับบุคคลทั่วไป

เพื่อเป็นการสืบสานพระปณิธานและเทิดพระเกียรติสมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอ เจ้าฟ้ากัลยาณิวัฒนา กรมหลวงนราธิวาสราชนครินทร์ ในฐานะองค์อุปถัมภ์วงการดนตรีคลาสสิกของประเทศไทย สถาบันดนตรีกัลยาณิวัฒนา จึงได้จัดให้มีการแสดงดนตรีขึ้นอย่างสม่ำเสมอตั้งแต่ปี พ.ศ. 2551 ทั้งนี้เพื่อเป็นการเปิดโอกาสให้บุคคลทั่วไปได้มีประสบการณ์ในการรับฟังดนตรีคลาสสิกที่มีคุณภาพ รวมทั้งเป็นการมอบโอกาสให้นักดนตรีของประเทศไทย ได้มีเวทีในการแสดงศักยภาพทางด้านดนตรีอันเป็นเลิศ อันจะส่งผลให้เกิดการพัฒนาอย่างต่อเนื่องของวงการดนตรีคลาสสิกในประเทศไทย

ศาสตราจารย์คลินิก นายแพทย์ปิยะสกล สกลสัตยาทร
นายกสภาสถาบันดนตรีกัลยาณิวัฒนา

สารอธิการบดี

สมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอ เจ้าฟ้ากัลยาณิวัฒนา
กรมหลวงนราธิวาสราชนครินทร์และดนตรีคลาสสิก

สมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอ เจ้าฟ้ากัลยาณิวัฒนา กรมหลวงนราธิวาสราชนครินทร์ โปรดการฟังดนตรีมาตั้งแต่ทรงพระเยาว์ ดังที่ได้พระราชทานสัมภาษณ์แก่นิตยสารฉบับหนึ่งว่า “เวลาที่ทรงทำการบ้าน จะทรงเปิดวิทยุฟังเพลงไปด้วย ทรงฟังมาตลอด จึงทรงรู้จักเพลงคลาสสิกดี”

เมื่อเสด็จนิวัตกรุงเทพฯ ได้ทรงงานเป็นอาจารย์ภาษาฝรั่งเศสในสถาบันการศึกษาหลายแห่งพร้อมกับทรงปฏิบัติพระกรณียกิจอื่นๆ ยามที่ทรงมีเวลาว่างก็ได้เสด็จทอดพระเนตรการแสดงดนตรี ละคร บัลเล่ต์ และการแสดงอื่นๆ อยู่เสมอ ต่อมาเมื่อศูนย์วัฒนธรรมแห่งประเทศไทยจัดรายการแสดงที่น่าสนใจอย่างต่อเนื่อง สมเด็จเจ้าฟ้าฯ กรมหลวงนราธิวาสราชนครินทร์ ทรงเลือกรายการที่สนพระทัยและเสด็จทอดพระเนตรเป็นประจำ

ความสนพระทัยในดนตรีคลาสสิกนั้นลึกซึ้งและจริงจัง ทรงพบว่าเยาวชนไทยจำนวนมากสนใจศึกษาการดนตรีด้านนี้ เห็นได้จากโรงเรียนสอนดนตรีของเอกชนจำนวนมาก และการแสดงที่มีเพิ่มขึ้นอย่างมีคุณภาพ ถึงกระนั้นก็ยังไม่ได้มีการสนับสนุนอย่างจริงจังจากภาครัฐและเอกชน แม้ว่าสถาบันอุดมศึกษาบางแห่งจะเปิดหลักสูตรการสอนดนตรี ส่วนใหญ่จะเป็นเพียงกลุ่มวิชาระดับปริญญาตรี ผู้เรียนต้องมีพื้นฐานก่อน ระยะเวลาอันสั้นย่อมไม่เพียงพอที่จะพัฒนาศักยภาพของผู้เรียน

สมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอ เจ้าฟ้ากัลยาณิวัฒนา กรมหลวงนราธิวาสราชนครินทร์ ได้ทรงสนับสนุนให้มีการพัฒนาวงการดนตรีคลาสสิกของไทยอย่างต่อเนื่อง พระราชทานพระอนุเคราะห์แก่องค์กรต่างๆ ที่จัดการแสดง อาทิ มูลนิธิวงดุริยางค์ซิมโฟนีกรุงเทพฯ ชมรมคนรักวัง และศูนย์ฮาร์ปตำหนักประถม ทรงรับเป็นองค์อุปถัมภ์ของวงดุริยางค์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย วงดุริยางค์เยาวชนไทยฯ และอีกหลายองค์กร ในปีพ.ศ. ๒๕๔๓ ได้พระราชทานทรัพย์ส่วนพระองค์จัดตั้ง “กองทุนเพื่อส่งเสริมการศึกษาดนตรีของเยาวชน” ซึ่งต่อมาทรงเปลี่ยนกองทุนนี้เป็น “ทุนส่งเสริมดนตรีคลาสสิกในพระอุปถัมภ์ สมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอ เจ้าฟ้ากัลยาณิวัฒนา กรมหลวงนราธิวาสราชนครินทร์” เพื่อให้ขอบเขตการสนับสนุนกว้างขวางขึ้น ไม่จำกัดอยู่เฉพาะเยาวชน ทรงสัมภาษณ์และคัดเลือกผู้รับทุนซึ่งมีความหลากหลาย ทั้งนักดนตรี นักประพันธ์เพลง และนักร้อง ทรงติดตามการศึกษาและงานของผู้รับทุนอย่างใกล้ชิดด้วยจิตวิญญาณของครู

ด้วยพระกรุณาธิคุณที่ปรากฏชัดเจน วงการดนตรีคลาสสิกของไทยจึงได้รับการสนับสนุนอย่างจริงจังเพิ่มขึ้น แม้กระนั้นก็ยังไม่อาจเทียบเท่ากับประเทศเพื่อนบ้านใกล้เคียงหลายประเทศ เมื่อมหาวิทยาลัยศิลปากรและกระทรวงวัฒนธรรมทูลเกล้าฯ ถวายโครงการจัดตั้งสถาบันดนตรีในรูปแบบ Conservatory เพื่อเฉลิมพระเกียรติในวโรกาสเจริญพระชนมายุ ๘๔ พรรษา ในปี พ.ศ. ๒๕๕๐ ได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ พระราชทานนามแก่สถาบันนี้ว่า “สถาบันดนตรีกัลยาณิวัฒนา” รัฐบาลได้ให้ความสนับสนุนอย่างต่อเนื่อง จนกระทั่งสถาบันดนตรีกัลยาณิวัฒนามีสถานภาพเป็นสถาบันอุดมศึกษาเฉพาะทางด้านดนตรี ตามพระราชบัญญัติสถาบันดนตรีกัลยาณิวัฒนา พ.ศ. ๒๕๕๕ ซึ่งได้รับการลงพระปรมาภิไธยโปรดเกล้าฯเมื่อวันที่๒๕พฤษภาคม๒๕๕๕ จึงพร้อมที่จะดำเนินการสืบสานพระปณิธานในการพัฒนาดนตรีคลาสสิกในประเทศไทยนับแต่นี้ต่อไป

รองศาสตราจารย์ คุณหญิงวงจันทร์ พินัยนิติศาสตร์
อธิการบดีสถาบันดนตรีกัลยาณิวัฒนา

ราชกิจจานุเบกษา

ฉบับกฤษฎีกา

เล่ม ๑๒๙ ตอนที่ ๔๕ ก วันที่ ๒๕ พฤษภาคม ๒๕๕๕

คณะกรรมการสภาสถาบันดนตรีกัลยาณิวัฒนา

ศาสตราจารย์เกียรติคุณ คุณหญิงไขศรี ศรีอรุณ
ที่ปรึกษาสภาสถาบันดนตรีกัลยาณิวัฒนา

คุณหญิงวรรณา สิริวัฒนภักดี
ที่ปรึกษาสภาสถาบันดนตรีกัลยาณิวัฒนา

ศาสตราจารย์คลินิก นายแพทย์ปิยะสกล สกลสัตยาทร
นายกสภาสถาบันดนตรีกัลยาณิวัฒนา

รองศาสตราจารย์ คุณหญิงวงจันทร์ พินัยนิติศาสตร์
อธิการบดีสถาบันดนตรีกัลยาณิวัฒนา

อาจารย์ ดร. ชาคร วิภูษณวนิช
กรรมการสภาผู้ทรงคุณวุฒิ

อาจารย์ ดำริห์ บรรณวิทยกิจ
กรรมการสภาผู้ทรงคุณวุฒิ

รองศาสตราจารย์ ดร.สุกรี เจริญสุข
กรรมการสภาผู้ทรงคุณวุฒิ

ศาสตราจารย์ นายแพทย์ศรีประสิทธิ์ บุญวิสุทธิ์
กรรมการสภาผู้ทรงคุณวุฒิ

อาจารย์ ประทักษ์ ใฝ่ศุภการ
กรรมการสภาผู้ทรงคุณวุฒิ

ดร. วราภรณ์ สีหนาท
กรรมการสภาผู้ทรงคุณวุฒิ

นายพงษ์อาจ ตรีกิจวัฒนากุล
กรรมการสภาผู้ทรงคุณวุฒิ

อาจารย์ ดร.อโณทัย นิติพน
รองอธิการบดี

อาจารย์คมสัน ดิลกคุณานันท์
รักษาราชการแทน
คณบดีสำนักวิชาดุริยางคศาสตร์

อาจารย์ ฤทธิ์ ทรัพย์สมบูรณ์
ผู้แทนคณาจารย์

นางสาวชลาสินธุ์ มโนมัยพิบูลย์
ประธานสภาพนักงาน

ประกาศสถาบันดนตรีกัลยาณิวัฒนา

เรื่อง ตราสัญลักษณ์ของสถาบันดนตรีกัลยาณิวัฒนา

พ.ศ. ๒๕๕๕

โดยที่เป็นการสมควรกำหนดให้มีตราสัญลักษณ์ของสถาบันดนตรีกัลยาณิวัฒนา

อาศัยอำนาจตามมาตรา ๑๘ (๒) และมาตรา ๖๐ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติสถาบันดนตรีกัลยาณิวัฒนา พ.ศ. ๒๕๕๕ สภาสถาบันดนตรีกัลยาณิวัฒนาในการประชุมครั้งที่ ๓/๒๕๕๕ เมื่อวันที่ ๑๐ สิงหาคม ๒๕๕๕ จึงให้ประกาศ ดังนี้

ข้อ ๑ ให้กำหนดตราสัญลักษณ์ของสถาบันดนตรีกัลยาณิวัฒนา มีรายละเอียดปรากฏตามภาพและรายการท้ายประกาศนี้

ข้อ ๒ ให้สถาบันดนตรีกัลยาณิวัฒนามีชื่อภาษาไทยและชื่อภาษาอังกฤษ เรียกโดยย่อ ดังนี้

(๑) ชื่อเรียกโดยย่อสำหรับภาษาไทย คือ “สกว.”

(๒) ชื่อเรียกโดยย่อสำหรับภาษาอังกฤษ คือ “PGVIM”

ประกาศ ณ วันที่ ๓๑ สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๕๕
ศาสตราจารย์เกียรติคุณ คุณหญิงไขศรี ศรีอรุณ
นายกสภาสถาบันดนตรีกัลยาณิวัฒนา

ภาพตราสัญลักษณ์ของสถาบันดนตรีกัลยาณิวัฒนา

สถาบันดนตรีกัลยาณิวัฒนา
PRINCESS GALYANI VADHANA
INSTITUTE OF MUSIC

ลักษณะของตราสัญลักษณ์	เป็นรูปทรงลายใบเทศ ภายในประกอบด้วย ตัวอักษรย่อ “สกว” ประกอบกับกุญแจซอล อยู่ภายใน ด้านล่างเป็นตัวอักษรชื่อภาษาไทย และภาษาอังกฤษ
องค์ประกอบของตราสัญลักษณ์	ตราสัญลักษณ์สถาบันดนตรีกัลยาณิวัฒนาประกอบด้วย ตัวอักษรย่อ “สกว” ประกอบกับสัญลักษณ์ทางดนตรี คือ กุญแจซอล กุญแจประจำหลัก G อยู่ภายในรูปทรงลายใบเทศ อันเป็นหนึ่งในแม่ลายกระหนกของศิลปะไทย ด้านล่างเป็นตัวอักษรชื่อภาษาไทย สถาบันดนตรีกัลยาณิวัฒนา และภาษาอังกฤษ PRINCESS GALYANI VADHANA INSTITUTE OF MUSIC
ขนาด	แล้วแต่วัตถุประสงค์ในการใช้ โดยไม่จำกัดขนาด
สี	ตัวอักษรย่อ “สกว” ประกอบกับสัญลักษณ์กุญแจซอล สีขาว อยู่ภายในรูปทรงลายใบเทศ สีฟ้า ที่หมายถึง สีประจำพระองค์ สมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอเจ้าฟ้ากัลยาณิวัฒนา กรมหลวงนราธิวาสราชนครินทร์ มีชื่อภาษาไทย สถาบันดนตรีกัลยาณิวัฒนา และภาษาอังกฤษ PRINCESS GALYANI VADHANA INSTITUTE OF MUSIC สีทอง ที่หมายถึง ความรู้สึกสูงค่า สร้างสรรค์ ความเจริญรุ่งเรือง คลาสสิก
ความหมาย	ตราสัญลักษณ์นี้สื่อความหมายโดยรวมถึงสถาบันดนตรีอันเกิดจากพระดำริของสมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอ เจ้าฟ้ากัลยาณิวัฒนา กรมหลวงนราธิวาสราชนครินทร์ เพื่อการพัฒนาศักยภาพและทักษะด้านดนตรีคลาสสิกในประเทศไทย

สารบัญ

๑๕ **สถาบันดนตรีกัลยาณิวัฒนา**
จากพระปณิธานสู่การเป็นมหาวิทยาลัยเฉพาะทาง
ปณิธาน
คุณค่าองค์กร
วิสัยทัศน์
พันธกิจ

๑๙ **รำลึกถึงสมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอ**
เจ้าฟ้ากัลยาณิวัฒนา
กรมหลวงนราธิวาสราชนครินทร์
พระผู้อุปถัมภ์
พระผู้ให้กำลังใจ
พระผู้เป็นครู
พระผู้เรียนรู้อย่างต่อเนื่อง
พระผู้สร้างอนาคต

๓๑ **ประวัติการก่อตั้งสถาบันดนตรีกัลยาณิวัฒนา**
พ.ศ. ๒๕๕๐ - ๒๕๕๕
พระปณิธาน
กราบทูลขอ
ขอสถานที่
จัดทำพระราชบัญญัติ
ได้รับพระราชบัญญัติ
แยกจาก มหาวิทยาลัยศิลปากร

๓๙ **๑ ปีแรกของการก้าวเดิน**
พิธีทำบุญขึ้นบ้านใหม่
แถลงข่าว “การแสดงออร์เคสตร้าคอนเสิร์ต”
การแสดงออร์เคสตร้าคอนเสิร์ต
ประกาศสถาบันดนตรีกัลยาณิวัฒนา
เรื่อง ส่วนงานของสถาบัน
แต่งตั้งคณะอนุกรรมการพิจารณาหลักสูตร

๔๗ **หลักสูตรดุริยางคศาสตรบัณฑิตสถาบันดนตรีกัลยาณิวัฒนา**

๕๑ **จากพระปณิธาน**
สู่เส้นทางการเป็นแรงบันดาลใจทางดนตรี
ศาสตราจารย์เกียรติคุณคุณหญิงไขศรี ศรีอรุณ
ที่ปรึกษาสภาสถาบันดนตรีกัลยาณิวัฒนา
ศาสตราจารย์คลินิค นายแพทย์ปิยะสกล สกลสัตยาทร
นายกสภาสถาบันดนตรีกัลยาณิวัฒนา
รองศาสตราจารย์ คุณหญิงวงจันทร์ พินัยนิติศาสตร์
อธิการบดีสถาบันดนตรีกัลยาณิวัฒนา
จุมพจน์ เชื้อสาย
อาจารย์จามร ศุภผล
อาจารย์ทัศนา นาควัชระ
ปรัศว์ บุญดีสกุลโชค
ศิโยน ดาวรัตนหงษ์

๖๙ **บางยี่ขัน**
บ้านของสถาบันดนตรีกัลยาณิวัฒนา
ก่อนจะเป็นโรงสุรา
ยุคสมัยที่เป็นโรงสุรา
บางยี่ขันในช่วงระยะเวลาการปิดตัวลงของโรงงานสุรา
บางยี่ขันใต้ร่มพระบารมี

๙๙ **กิจกรรมของสถาบันดนตรีกัลยาณิวัฒนา**

๑๐๓ **พระราชบัญญัติสถาบันดนตรีกัลยาณิวัฒนา**
พ.ศ. ๒๕๕๕

๑๒๙ **บรรณานุกรม**

๑๓๓ **คณะผู้จัดทำและผู้มีอุปการคุณ**

“การศึกษาด้านศิลปศาสตร์นั้น เป็นการฝึกฝนพัฒนาให้เกิดความดีงามเป็นเลิศทางปัญญาและศีลธรรม จึงเป็นวิชาที่สำคัญที่ยกระดับจิตใจ และสติปัญญาของผู้ศึกษาให้สูงขึ้น”

(พระดำรัสในโอกาสที่เสด็จทรงเป็นประธานเปิดการสัมมนาทางวิชาการ
เรื่อง ศิลปศาสตร์กับการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์)

๑๔ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๓๙

สถาบันดนตรีกัลยาณิวัฒนา

จากพระปณิธาน สู่การเป็นมหาวิทยาลัยเฉพาะทาง

ปณิธาน

สถาบันดนตรีกัลยาณิวัฒนา

สถาบันดนตรีกัลยาณิวัฒนา จัดตั้งขึ้นโดยมีเจตนารมณ์ที่จะเทิดพระเกียรติและสืบสานพระปณิธานของสมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอ เจ้าฟ้ากัลยาณิวัฒนา กรมหลวงนราธิวาสราชนครินทร์ ในการที่จะพัฒนาบุคลากรที่มีความสามารถพิเศษทางดนตรีคลาสสิกให้มีมาตรฐานระดับสากล รวมทั้งส่งเสริมความรู้ความเข้าใจอันดีเกี่ยวกับดนตรีคลาสสิกสู่สาธารณชน โดยการเป็นตัวหลักสำคัญในการเผยแพร่ความรู้และประสบการณ์ด้านดนตรีคลาสสิก ให้กับสังคมไทย

มาตรา ๖ พระราชบัญญัติสถาบันดนตรีกัลยาณิวัฒนา พ.ศ. ๒๕๕๕ ได้กำหนดให้สถาบันฯ เป็นสถานศึกษาทางวิชาการและวิชาชีพชั้นสูงมีวัตถุประสงค์ให้การศึกษา ส่งเสริมและพัฒนาวิชาการและวิชาชีพชั้นสูงในทางดนตรีและศาสตร์อื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง ทำการสอน ทำการวิจัย ให้บริการทางวิชาการแก่สังคมและทะนุบำรุงศิลปะและวัฒนธรรม เพื่อประโยชน์ต่อการพัฒนาชุมชน สังคม และประเทศชาติ และเพื่อให้เป็นการสอดคล้องกับพระปณิธาน และบทบาทหน้าที่ตามพระราชบัญญัติ สถาบันฯ จึงได้กำหนดพันธกิจที่จะ **๑) เป็นสถาบันดนตรีที่สร้างและพัฒนาบุคลากรทางด้านดนตรีคลาสสิกที่มีศักยภาพสูง มีความคิดสร้างสรรค์ และมีความสามารถจะประยุกต์ใช้องค์ความรู้ทางด้านดนตรีให้เป็นประโยชน์ และเหมาะสมกับบริบทของสังคม ๒) เป็นศูนย์กลางในการเผยแพร่องค์ความรู้ทางด้านดนตรีและศาสตร์อื่นๆ ที่เกี่ยวข้องให้กับสังคม และ ๓) เป็นศูนย์รวมในการศึกษาค้นคว้าวิจัย บูรณาการ และแลกเปลี่ยนเรียนรู้ทางด้านดนตรีระหว่าง บุคคล ชุมชน และสถาบันการศึกษาต่างๆ ทั้งในและต่างประเทศ**

สถาบันฯ มีปรัชญาว่า

ดนตรีแห่งชีวิต ดนตรีแห่งแผ่นดิน

Musique de la Vie et de la Terre
Music of Life, Music of Land

อันกล่าวถึงคุณค่าของดนตรี ที่มิเพียงแต่ครอบคลุมถึงดนตรีในฐานะของความหรูหราและความงาม หากแต่รวมไปถึงดนตรีที่มีความละเอียดอ่อน เต็มไปด้วยชีวิต และนำไปสู่การพัฒนาเพื่อความเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ รวมทั้งสามารถเข้าไปอยู่ในจิตใจของผู้คนในทุกระดับชั้น

เพื่อให้เป็นการสอดคล้องกับปรัชญาของสถาบันฯ จึงได้มีการกำหนดคุณสมบัติของนักศึกษาของสถาบันฯ ไว้ ๕ ประการ ได้แก่

Passionate (รักในดนตรี)
รักในการสร้างสรรค์ดนตรีและแสวงหาความรู้ทางด้านดนตรีอย่างรอบด้าน

Gifted (มีศักยภาพในการพัฒนา)
มีศักยภาพสูง และพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง

Visionary (มีวิสัยทัศน์ และความคิดริเริ่มสร้างสรรค์)
มีมุมมองทางด้านดนตรีที่ลึกซึ้ง กว้างไกล

Integrated (ประสานความแตกต่าง)
สามารถประยุกต์ใช้ความรู้ทางด้านดนตรีได้อย่างเหมาะสมกับความเปลี่ยนแปลงของสังคมและยุคสมัยและสามารถเข้าถึงผู้คนได้ทุกระดับชั้น

Modesty (อ่อนน้อมถ่อมตน)
มีคุณธรรมจริยธรรม และสามารถที่จะประยุกต์ใช้ความรู้ทางด้านดนตรีเพื่อผู้อื่นได้

“ข้าพเจ้ามีความยินดีที่จะได้เห็นความร่วมมือทางวิชาการ ระหว่างศิลปศาสตร์และศาสตร์สาขาอื่นๆ เพื่อพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ ให้มีประสิทธิภาพสูงสุดและสอดคล้องกับการพัฒนาของโลก”

(พระดำรัสในโอกาสที่เสด็จทรงเป็นประธานเปิดการสัมมนาทางวิชาการ
เรื่อง ศิลปศาสตร์กับการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์)

๑๔ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๓๙

รำลึกถึง

สมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอ เจ้าฟ้ากัลยาณิวัฒนา
กรมหลวงนราธิวาสราชนครินทร์

พระผู้ทรงอุปถัมภ์

สมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอ เจ้าฟ้ากัลยาณิวัฒนา กรมหลวงนราธิวาสราชนครินทร์ ทรงมีพระกรุณาธิคุณต่อวงการดนตรีอย่างยาวนานและต่อเนื่อง ด้วยทรงตระหนักว่าประเทศไทยควรจะพัฒนาระบบการเรียนการสอนดนตรีทุกระดับ เยาวชนไทยที่มีพรสวรรค์ยังขาดโอกาสที่จะพัฒนาศักยภาพของตนสู่ความเป็นเลิศเทียบเท่านานาชาติ

ในปี พ.ศ.๒๕๔๓ ได้พระราชทานทรัพย์ส่วนพระองค์ให้จัดตั้ง “กองทุนเพื่อส่งเสริมการศึกษาดนตรีของเยาวชน” ต่อมาในปี พ.ศ. ๒๕๔๗ ได้เปลี่ยนชื่อเป็น “ทุนส่งเสริมดนตรีคลาสสิกในพระอุปถัมภ์ สมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอ เจ้าฟ้ากัลยาณิวัฒนา กรมหลวงนราธิวาสราชนครินทร์” เพื่อให้การสนับสนุนกว้างขวางขึ้น รวมทั้งเพื่อส่งเสริมกิจกรรมดนตรีคลาสสิกให้แพร่หลาย สนับสนุนนักดนตรีที่มีความสามารถให้ได้รับโอกาสในการพัฒนาความสามารถด้วยการเข้าร่วมกิจกรรมการแสดงดนตรีระดับนานาชาติ เข้าร่วมแข่งขันการแสดงดนตรี เข้าค่ายอบรมระยะสั้น ตลอดจนไปศึกษาต่อต่างประเทศ ผู้ที่ได้รับทุนนี้มีทั้งนักดนตรี นักร้อง นักประพันธ์ การสนับสนุนด้วยทุนระยะยาว ได้พระราชทานทรัพย์ส่วนพระองค์ ภายหลังจากที่สิ้นพระชนม์ คณะกรรมการทุนส่งเสริมดนตรีคลาสสิกในพระอุปถัมภ์ฯ ยังคงดำเนินการตามพระประสงค์ต่อไป ปัจจุบันมีผู้ได้รับทุนจำนวนทั้งสิ้น ๔๓ คน

การเสด็จฟังคอนเสิร์ตในต่างประเทศบางครั้ง พระราชทานโอกาสให้นักดนตรีที่สนใจการแสดงนั้นอย่างจริงจังแต่ขาดทุนทรัพย์ตามเสด็จ

นอกจากนั้น ยังทรงรับเป็นองค์อุปถัมภ์ของวงดุริยางค์ต่างๆ อาทิ วงซิมโฟนีออเคสตร้าแห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย วงดุริยางค์เยาวชนไทยของกรมส่งเสริมวัฒนธรรม กระทรวงวัฒนธรรม

เมื่อมีการริเริ่มเทศกาลดนตรีที่เป็นการแสดงของนานาชาติอย่างแท้จริง คือ Bangkok's International Festival of Dance and Music ผู้จัดเชิญศิลปิน นักดนตรี วงซิมโฟนี คณะบัลเล่ต์ ที่มีชื่อเสียงระดับโลกมาแสดงที่กรุงเทพมหานคร จึงทรงรับเป็นประธานคณะกรรมการในระยะต้น ทรงเข้าร่วมประชุม พระราชทานข้อเสนอแนะและพระวินิจฉัย ในระหว่างเทศกาลได้เสด็จทอดพระเนตร เกือบทุกรายการ เมื่อการแสดงจบแต่ละครั้ง ก่อนเสด็จกลับได้ทรงทักทาย แสดงความชื่นชมผู้แสดงอย่างทั่วถึง การรับสั่งด้วยความสนพระทัยเป็นการให้กำลังใจแก่ผู้แสดงอย่างสำคัญ

พระผู้ฟัง

สมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอ เจ้าฟ้ากัลยาณิวัฒนา กรมหลวงนราธิวาสราชนครินทร์ มีความสนพระทัยในดนตรีตั้งแต่ยังทรงพระเยาว์ โดยเฉพาะอย่างยิ่งดนตรีคลาสสิก เมื่อประทับอยู่ในเมืองโลซานน์ ประเทศสวิตเซอร์แลนด์ ได้ทรงเรียนเปียโนพร้อมกับพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวอานันทมหิดลอยู่ระยะหนึ่ง แต่เมื่อเสด็จไปศึกษาที่เจนีวา ไม่มีครูและไม่ทรงมีเวลาฝึกซ้อม จึงต้องทรงเลิกเรียน กระนั้นทรงฟังดนตรีจากวิทยุในเวลาที่ทรงทำการบ้านอยู่เสมอ รับสั่งว่า “เวลาทำการบ้าน ฉันก็เปิดเรื่อย เลยรู้จักเพลงคลาสสิก ฟังมาตลอด จนรู้ว่าอันไหนเป็นอันไหน”

เมื่อเสด็จนิวัติประเทศไทย ทรงสนพระทัยเสด็จฟังดนตรี และทอดพระเนตรการแสดงต่างๆ ที่จัดขึ้นในกรุงเทพฯ อาทิ ศูนย์วัฒนธรรมแห่งประเทศไทย โรงละครแห่งชาติและบ่อยครั้งในโรงแรมขนาดใหญ่ เมื่อทรงอ่านหนังสือพิมพ์พบว่ามีดนตรีหรือการแสดงที่น่าสนใจที่ใด ก็จะโปรดให้ข้าหลวงจัดซื้อบัตร บางครั้งผู้จัดก็กราบทูลเชิญ แต่ด้วยโปรดที่จะสนับสนุนการจัดดนตรี โปรดให้ผู้ตามเสด็จซื้อบัตรในราคาของบัตรเสมอ

สมเด็จเจ้าฟ้าฯ กรมหลวงฯ ทรงมีพระปรีชาสามารถในการแยกเครื่องดนตรีแต่ละชนิดในการแสดงของวงซิมโฟนี ซึ่งมีเครื่องดนตรีหลากหลาย ทรงรู้จักเครื่องดนตรีทุกชนิด และทรงทราบว่าผู้เล่นเครื่องดนตรีชิ้นใดจะนั่งอยู่ส่วนใดของวงบนเวทีการแสดง

ก่อนเสด็จฟังดนตรีทุกครั้ง ทรงฟังเพลงในรายการแสดงจากแผ่นซีดีที่ทรงสะสมไว้เป็นจำนวนมาก ในระหว่างการแสดง ทรงสังเกตการบรรเลงประสานเสียง ภายหลังการแสดงพระราชทานข้อคิดเห็นว่า นักดนตรีผู้เล่นเครื่องดนตรีนั้นๆ เล่นได้ดีเป็นพิเศษ หรือการเล่นของดนตรีชนิดใดชนิดหนึ่งไพเราะโดดเด่น ไม่เพียงแต่ทรงเป็นนักฟังที่ดี ยังทรงมีความจำเป็นเลิศ ครั้งหนึ่งผู้ประพันธ์โอเปราเรื่องหนึ่ง ได้ถวายวีดีทัศน์ให้ทอดพระเนตรก่อนวันที่จะเสด็จฯไปทอดพระเนตรจริง ภายหลังการแสดงได้รับสั่งกับผู้ประพันธ์ว่าบทโหมโรง (Overture) แตกต่างจากวีดีทัศน์ที่ถวายไป ผู้ประพันธ์จึงกราบทูลว่ามีการแก้ไขจริง

บางครั้ง เมื่อทรงค้นคว้าข้อมูลจากอินเทอร์เน็ต พบว่ามีการจัดแสดงดนตรีที่น่าสนใจมากในต่างประเทศ อาทิ เทศกาลดนตรีที่แวร์บิเยร์ (Verbier) ประเทศสวิตเซอแลนด์ ซึ่งมีนักเปียโนที่ทรงโปรดความสามารถคือ Martha Argerich และ Evgery Kissin ร่วมแสดง ได้เสด็จเป็นส่วนพระองค์ และโปรดให้นักดนตรีไทยจำนวนหนึ่งได้ตามเสด็จเพื่อเข้าเรียน Master Class ที่จัดขึ้นในเทศกาลดนตรีนั้น ด้วยพระราชทรัพย์ส่วนพระองค์

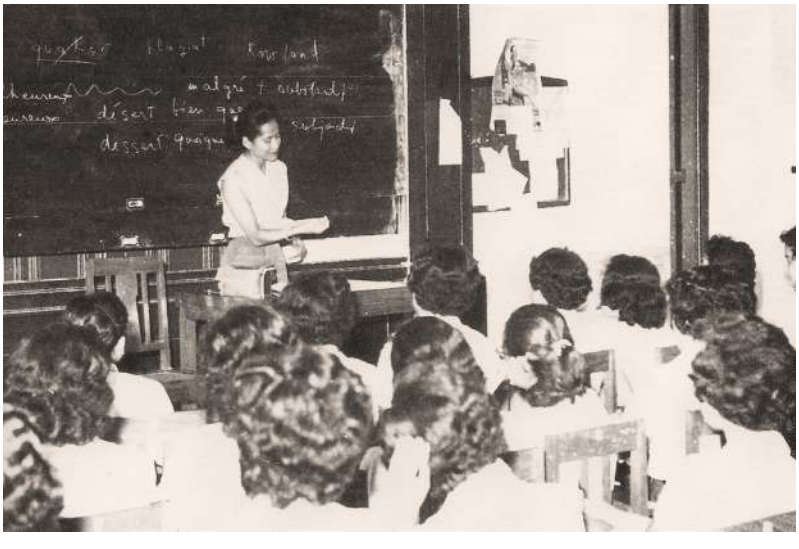
เมื่อนักดนตรีที่ได้พระราชทานทุนการศึกษา ได้รับเชิญไปแสดงในต่างประเทศ ก็ได้เสด็จไปทอดพระเนตรการแสดงครั้งนั้นโดยเฉพาะ

เมื่อประชวรระยะสุดท้าย และต้องประทับรักษาพระองค์ ณ โรงพยาบาลศิริราช ตั้งแต่เดือนมิถุนายน พ.ศ. ๒๕๕๐ ปีนั้นทรงพระชนมายุครบ ๘๔ พรรษา องค์กรและหน่วยงานต่างๆ จัดกิจกรรมเทิดพระเกียรติและถวายพระพร ก็ทรงติดตามข่าวจากโทรทัศน์และหนังสือพิมพ์ วิทยาลัยดุริยางคศิลป์ มหาวิทยาลัยมหิดล และคณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล ได้จัดดนตรีและวงประสานเสียง ถวายให้ทรงฟังอย่างสม่ำเสมอ ณ ห้องจุฬาภรณ์ ตึกสยามินทร์ โรงพยาบาลศิริราช เพื่อให้ทรงเพลิดเพลินพระทัย

พระผู้เป็นครู

สมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอ เจ้าฟ้ากัลยาณิวัฒนา กรมหลวงนราธิวาสราชนครินทร์ ทรงมีความเป็นครูในทุกพระจริยวัตร ทรงให้เวลากับการทรงงานที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมดนตรีเป็นอย่างมาก โปรดที่จะทรงอ่านบทความ และค้นข้อมูลจากอินเตอร์เน็ตอย่างสม่ำเสมอ เมื่อจะเสด็จทอดพระเนตรการแสดงดนตรีครั้งใด จะทรงศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับบทเพลงในรายการนั้นๆ ทรงอ่านสูจิบัตร หาข้อมูลเกี่ยวกับผู้แสดง โปรดให้ผู้ที่ตามเสด็จในครั้งนั้นๆ มาถึงพระตำหนักก่อนเวลา และทรงมอบหมายให้นักดนตรีที่ตามเสด็จในคราวเดียวกัน บรรยายข้อมูลอย่างสั้น และให้ฟังแผ่นซีดีพระราชทาน เพื่อให้ผู้ตามเสด็จได้รู้จักบทเพลงในรายการเป็นความรู้ไว้ก่อน

โดยที่ทรงเป็นองค์ประธาน “ทุนส่งเสริมดนตรีคลาสสิกในพระอุปถัมภ์ฯ” ให้ความยุติธรรมแก่ผู้สมัครขอทุนอย่างปราศจากอคติใดๆ ทรงศึกษาใบสมัครและทรงเป็นประธานคณะกรรมการสัมภาษณ์ด้วยพระองค์เอง ถ้าผู้สมัครอายุน้อยมากก็โปรดให้บิดามารดาเข้าร่วมในการสัมภาษณ์ด้วย ทรงรับฟังความต้องการของผู้ขอทุนและพระราชทานการตัดสินอย่างมีเหตุผล โดยไม่จำกัดประเภทของเครื่องดนตรีหรือความสนใจในยุคสมัยใดของบทประพันธ์เพลงของผู้ขอทุน อาทิพระราชทานทุนให้ผู้ขอทุนผู้หนึ่ง ซึ่งเล่นเครื่องดนตรี French Horn เพราะเป็นเครื่องดนตรีที่มีผู้เล่นน้อยมากในประเทศไทยและเป็นเครื่องดนตรีที่จำเป็นในวงซิมโฟนี

ทรงสนพระทัยความเป็นอยู่ของผู้รับทุนไปศึกษาดนตรีอย่างสม่ำเสมอ ถ้ามีโอกาสเสด็จเทศกาลดนตรีในต่างประเทศ จะโปรดให้ผู้รับทุนที่สนใจรายการแสดงนั้นได้ตามเสด็จโดยพระราชทานค่าใช้จ่ายทั้งหมด โปรดให้นักเรียนทุนเขียนจดหมายเล่าถึงการเล่าเรียน ความก้าวหน้าในการเรียน เมื่อกลับมาประเทศไทยก็โปรดให้เข้าเฝ้าถวายรายงานผลการเรียน ถ้าเป็นเครื่องดนตรีชิ้นเล็ก มีโอกาสแสดงถวาย ถ้าเป็นการประพันธ์เพลง โปรดให้อัดเสียงมาถวายให้ทรงฟัง แม้จะเป็นบทเพลงคลาสสิกสมัยใหม่ที่ใหม่มากต่อพระองค์ท่าน ก็ทรงฟังด้วยความสนพระทัย

เรื่องที่ทรงย้ำเสมอคือ ความมีระเบียบวินัย ความขยันหมั่นเพียร การตรงต่อเวลา การมีวัฒนธรรมทั้งการพูดการแสดงออก และการแต่งกายที่เหมาะแก่กาละเทศะ ที่สำคัญคือ การพัฒนาศักยภาพของให้ไปตนสู่ระดับนานาชาติ ทรงรับวงดุริยางค์เยาวชนไทยไว้ในพระอุปถัมภ์ พระราชทานคำแนะนำแก่ผู้รับผิดชอบให้พัฒนาบทบาทของวงซึ่งสังกัดกระทรวงวัฒนธรรม ให้สามารถเป็นแหล่งบริการทางวิชาการด้านดนตรีแก่สาธารณชน วันอาทิตย์ที่ ๑๕ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๕๐ คณะกรรมการ “ทุนส่งเสริมดนตรีคลาสสิกในพระอุปถัมภ์ฯ” ร่วมกับกระทรวงวัฒนธรรมจัดการแสดงดนตรีซึ่งผู้รับทุนทุกคนร่วมการแสดงดนตรีครั้งนี้ในชื่อว่า “พระกรุณาธิคุณทุนดนตรีคลาสสิกแสงหนึ่งคือรุ้งงาม” ได้เสด็จจากโรงพยาบาลศิริราชมายังหอประชุมเล็ก ศูนย์วัฒนธรรมแห่งประเทศไทย ทรงทอดพระเนตรการแสดงซึ่งเป็นครั้งแรก และครั้งสุดท้ายที่นักดนตรีรับทุนได้แสดงร่วมกันต่อเบื้องพระพักตร์

พระผู้เรียนรู้อย่างต่อเนื่อง

สมเด็จพระพี่นางเธอ เจ้าฟ้ากัลยาณิวัฒนา กรมหลวงนราธิวาสราชนครินทร์ ทรงศึกษาหาความรู้จากเทคโนโลยีสมัยใหม่อยู่เนืองนิตย์จากบทความ หนังสือ และจากนักดนตรีที่ได้ทรงพบรวมทั้งนักดนตรีที่เป็นผู้รับพระราชทานทุนในการสัมภาษณ์ผู้ขอรับทุน นอกจากทรงศึกษาเรื่องความต้องการของผู้นั้นมาก่อน และในการสัมภาษณ์ทรงซักถามในเรื่องที่ไม่ทรงทราบอย่างถ่องแท้

ทรงสนพระทัยการศึกษาด้านดนตรีอย่างจริงจัง เมื่อเสด็จทอดพระเนตรการแสดงดนตรีของเยาวชน ภายหลังการแสดง โปรดให้คณะนักเรียนทั้งหมดเข้าเฝ้า ทรงสอบถามครูผู้สอนอย่างละเอียดถึงหลักสูตรการเรียนการสอนระดับต่างๆ ตั้งแต่รุ่นเล็กจนถึงระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพทรงสนพระทัยในหลักสูตรการเรียนการสอนดนตรีที่เป็นมาตราฐานสากล การสอบวัดผลทั้งด้านปฏิบัติและทฤษฎีดนตรี

จากความสนพระทัยในดนตรีและเสด็จทอดพระเนตรการแสดงอย่างต่อเนื่อง สมเด็จพระพี่นางเธอ เจ้าฟ้ากัลยาณิวัฒนา กรมหลวงนราธิวาสราชนครินทร์ ทรงพัฒนาความรู้ด้านดนตรีด้วยพระองค์เองจากเอกสารหนังสือต่างๆ วิดีทัศน์และซีดี ความสนพระทัยมิได้จำกัดในเรื่องใดหรือนักประพันธ์ยุคใดโดยเฉพาะ ด้วยทรงมีความใฝ่รู้ แม้บางเรื่องหรือบางประเภทไม่โปรดนักในเบื้องต้น แต่ก็ทรงศึกษาจนรู้จริง อาทิ โอเปรา แต่เดิมมิได้เป็นการแสดงที่สนพระทัยมาก ภายหลังต่อมาได้เสด็จทอดพระเนตรเสมอทั้งที่จัดในประเทศไทยและต่างประเทศ อาทิ เมื่อ Jose Carreras นักร้องโอเปร่าที่มีชื่อเสียงแสดงที่นครวัด ประเทศกัมพูชา ก็ได้เสด็จไปด้วยความสนพระทัย

ทรงพร้อมที่จะศึกษาเรื่องต่างๆ ด้านดนตรีและการแสดงโดยไม่จำกัดว่าต้องเป็นการแสดงดนตรีคลาสสิกเท่านั้น แม้การแสดงดนตรีไทย โขน และละครไทยก็ทรงรับเชิญเสด็จทอดพระเนตร อาทิ การแสดงโขนธรรมศาสตร์ การแสดงโขนที่โรงละครแห่งชาติ ครั้งหนึ่งทรงรับเชิญไปทอดพระเนตรละคร เรื่อง “เลือดสุพรรณ” ประพันธ์โดย หลวงวิจิตรวาทการ ที่โรงละครจังหวัดสุพรรณบุรี

ความใฝ่พระทัยในศิลปะการแสดงทุกประเภทจึงเป็นที่ทราบกันอย่างแพร่หลาย ทรงศึกษาเรื่องนั้นมาก่อนเสด็จทั้งเพื่อความรู้ ความเพลิดเพลินและเพื่อให้กำลังใจสนับสนุนผู้จัดและผู้แสดง ดังที่ได้ทรงยกบทกวีนิพนธ์ภาษาฝรั่งเศสจากหนังสือปรัชญาของชาวกรีกชื่อ Démocrite ที่สมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนีทรงโปรดไว้ในพระนิพนธ์ เรื่อง “แม่เล่าให้ฟังว่า” ว่า

“On ne peut atteindre ni à l’art ni à la sagesse si l’on ne s’est pas adonné à leur étude”

ทรงแปลไว้ว่า “ไม่มีศิลปะ หรือศาสตร์ใดๆ ที่เราจะรู้ได้โดยมิต้องร่ำเรียน”

พระผู้สร้างอนาคต

สมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอ เจ้าฟ้ากัลยาณิวัฒนา กรมหลวงนราธิวาสราชนครินทร์ ทรงศึกษาระบบการเรียนการสอนดนตรีทั้งในประเทศไทยและต่างประเทศด้วยความสนพระทัยที่จะพัฒนาวงการดนตรีคลาสสิกของไทยให้มีมาตรฐานระดับนานาชาติ พร้อมกันนั้นทรงเห็นว่าต้องมีการพัฒนาผู้ฟังให้มีมาตรฐานควบคู่ไปด้วย

การศึกษาด้านดนตรีของเยาวชนไทยตั้งแต่ระดับอนุบาลจนถึงระดับอุดมศึกษา ยังไม่ได้รับความสนใจอย่างจริงจังจากภาครัฐ ทรงเห็นว่าควรมีการปรับปรุงหลักสูตรดนตรีให้เหมาะสมแก่วัยและความสนใจของเยาวชน มีครูดนตรีที่มีคุณภาพได้รับการฝึกอบรมอย่างต่อเนื่อง จึงจะสามารถจัดการเรียนการสอนให้นักเรียนมีความรู้พื้นฐานเพียงพอที่จะศึกษาต่อด้านดนตรีในระดับอุดมศึกษา

ในสถาบันอุดมศึกษาบางแห่ง แม้จะมีหลักสูตรการศึกษาด้านดนตรี แต่การศึกษาในระบบไม่อาจสร้างนักดนตรีที่ให้มีศักยภาพระดับนานาชาติได้ เป็นเหตุให้ทรงมีความคิดที่จะสนับสนุนการศึกษาดนตรีคลาสสิกในประเทศไทย ให้มีการพัฒนาอย่างกว้างขวางและมีคุณภาพ ทรงเริ่มด้วยการพระราชทานทรัพย์ส่วนพระองค์จัดตั้ง “ทุนส่งเสริมดนตรีคลาสสิกในพระอุปถัมภ์สมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอเจ้าฟ้ากัลยาณิวัฒนา กรมหลวงนราธิวาสราชนครินทร์” ขึ้นในปีพ.ศ. ๒๕๔๗ เพื่อสนับสนุนและส่งเสริมการศึกษาดนตรีในประเทศและต่างประเทศ การเข้าแข่งขัน

ดนตรีนานาชาติ และการฝึกอบรมกับนักดนตรีที่มีชื่อเสียงระดับโลก จุดนี้จึงเป็นการเริ่มสร้างนักดนตรีที่มีศักยภาพสูง ตลอดจนการสนับสนุนนักดนตรีไทยสู่มาตราฐานสากล

พระปณิธานและพระวิสัยทัศน์ที่ยาวไกล คือ การพัฒนาระบบการเรียนการสอนดนตรีคลาสสิกอย่างต่อเนื่อง และเน้นเฉพาะการศึกษาดนตรี ดังเช่นในระบบการศึกษาของ Conservatory ในหลายประเทศในยุโรป อเมริกา และบางประเทศในเอเชียก็ได้จัดตั้งขึ้นแล้วเช่น สถาบัน Yong Siew Tow ของประเทศสิงคโปร์ ด้วยระบบนี้จึงจะสามารถผลิตนักดนตรีที่มีทักษะและความสามารถระดับสากลได้

รัฐบาลได้ตอบสนองพระปณิธานและพระวิสัยทัศน์ในปี พ.ศ. ๒๕๕๐ ในโอกาสที่ทรงเจริญพระชนมายุ ๘๔ พรรษา โดยมอบหมายให้กระทรวงวัฒนธรรมและมหาวิทยาลัยศิลปากรดำเนินการจัดตั้งสถาบันดนตรีคลาสสิก ในลักษณะของ Conservatory เมื่อขอพระราชทานชื่อสำหรับสถาบันนี้ จึงได้รับพระราชทานชื่อ “สถาบันดนตรีกัลยาณิวัฒนา” ซึ่งจะเป็นสถาบันอุดมศึกษาเฉพาะทางดนตรีอย่างแท้จริง การจัดหลักสูตรการเรียนการสอนของสถาบันดนตรีกัลยาณิวัฒนาจึงเป็นการสนองต่อพระปณิธาน และพระวิสัยทัศน์ของสมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอเจ้าฟ้ากัลยาณิวัฒนา กรมหลวงนราธิวาสราชนครินทร์ สถาบันดนตรีกัลยาณิวัฒนาจึงมีวัตถุประสงค์สำคัญ คือ จัดการศึกษาดนตรีให้แก่เยาวชนไทยที่มีความสามารถพิเศษ ให้สามารถพัฒนาอัจฉริยภาพด้านดนตรีอย่างต่อเนื่อง เพื่อก้าวไปสู่ความเป็นนักดนตรีชั้นนำระดับชาติและระดับนานาชาติ นอกจากนี้จะต้องเป็นแหล่งแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างชุมชน สถาบัน วงการดนตรีทั้งภายในประเทศและต่างประเทศ เพื่อสร้างเครือข่ายความร่วมมือระหว่างกัน

อนาคตของวงการดนตรีในประเทศไทย คือ การร่วมมือกันจนสามารถเดินไปสู่การปรากฏบนเวทีนานาชาติเพื่อเผยแพร่ชื่อเสียงของชาวไทย

“การรับความรู้และวัฒนธรรมจากภายนอกเข้าสู่ประเทศนั้น ทำให้เรามองเห็นตัวเราเองชัดขึ้นว่าเราอยู่ในสถานะใด ประเด็นสำคัญ อยู่ตรงที่ว่าเราในฐานะผู้รับนั้น สามารถเลือก ปรับและใช้ความรู้เหล่านั้นก่อประโยชน์ให้แก่ตนและประเทศชาติในทางที่ถูกที่ควรหรือไม่”

(พระดำรัสในโอกาสที่เสด็จทรงเป็นประธานพิธีเปิดการประชุมวิชาการการศึกษาทั่วไป ณ คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย)

๑๓ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๔๔

ประวัติการก่อตั้งสถาบันดนตรี

พ.ศ. ๒๕๕๐ - พ.ศ. ๒๕๕๕

ประวัติการก่อตั้งสถาบันดนตรีกัลยาณิวัฒนา

(พ.ศ. ๒๕๕๐ - พ.ศ. ๒๕๕๕)

สถาบันดนตรีกัลยาณิวัฒนาเกิดจากความร่วมมือร่วมใจของคณะดุริยางคศาสตร์มหาวิทยาลัยศิลปากรและกระทรวงวัฒนธรรมที่ร่วมกันจัดทำโครงการจัดตั้งสถาบันดนตรีในรูปแบบของ Conservatory เพื่อเฉลิมพระเกียรติในมงคลวโรกาสที่สมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอ เจ้าฟ้ากัลยาณิวัฒนา กรมหลวงนราธิวาสราชนครินทร์ ทรงเจริญพระชนมายุ ๘๔ พรรษา วันที่ ๖ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๕๐ ด้วยสำนึกในพระกรุณาธิคุณที่ทรงบำเพ็ญพระกรณียกิจน้อยใหญ่เพื่อชาวไทยตลอดมา รวมทั้งเพื่อสนองพระปณิธานที่จะพัฒนาดนตรีคลาสสิกในประเทศไทยให้ก้าวหน้าทัดเทียมนานาชาติ เมื่อศาสตราจารย์เกียรติคุณ คุณหญิงไขศรี ศรีอรุณ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงวัฒนธรรมในเวลานั้นกราบทูลให้ทรงทราบ สมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอ เจ้าฟ้ากัลยาณิวัฒนา กรมหลวงนราธิวาสราชนครินทร์ก็ได้มีพระกรุณาธิคุณพระราชทานชื่อสถาบันว่า “สถาบันดนตรีกัลยาณิวัฒนา”

วันที่ ๒๒ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๕๐ ที่ประชุมคณะรัฐมนตรีชุดพลเอกสุรยุทธ จุลานนท์ ได้ให้ความเห็นชอบโครงการจัดตั้งสถาบันดนตรีกัลยาณิวัฒนาเป็นโครงการเฉลิมพระเกียรติสมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอ เจ้าฟ้ากัลยาณิวัฒนา กรมหลวงนราธิวาสราชนครินทร์ ในวโรกาสทรงเจริญพระชนมายุ ๗ รอบ ๖ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๕๐

วันที่ ๑๑ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๕๐ ในการประชุมครั้งที่ ๔/๒๕๕๐ สภามหาวิทยาลัยศิลปากร ได้เห็นชอบโครงการจัดตั้งสถาบันดนตรีกัลยาณิวัฒนาเป็นหน่วยงานในกำกับของมหาวิทยาลัยศิลปากร ตามที่สำนักงบประมาณได้เสนอแนะเพื่อให้สามารถของบประมาณแผ่นดินมาดำเนินการในการจัดตั้งสถาบันดนตรีกัลยาณิวัฒนาได้

วันที่ ๒๑ กันยายน พ.ศ. ๒๕๕๐ กระทรวงวัฒนธรรมได้มีหนังสือขอความอนุเคราะห์กระทรวงอุตสาหกรรม ขอใช้พื้นที่ ๑๔ ไร่ บริเวณโรงงานสุราบางยี่ขันเดิม เชิงสะพานพระราม ๘ ฝั่งธนบุรี เพื่อใช้เป็นพื้นที่จัดตั้งสถาบันดนตรีกัลยาณิวัฒนา โดยสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี องค์ที่ปรึกษากิตติมศักดิ์ของโครงการจัดตั้งสถาบันดนตรีกัลยาณิวัฒนา ได้เสด็จพระราชดำเนินเมื่อวันที่ ๑๗ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๕๐ ทอดพระเนตรสถานที่ ทั้งอาคารโรงล้างขวด (ซึ่งต่อมาคณะกรรมการพิเศษประสานงานโครงการในพระราชดำริ (กปร.) ได้บูรณะและใช้เป็นสำนักงานคณะกรรมการพิเศษประสานงานโครงการในพระราชดำริและมูลนิธิชัยพัฒนา) อาคารอำนวยการโรงงานบางยี่ขัน (เดิม) และอาคารอนุรักษ์ ซึ่งอยู่ในความดูแลของกรมศิลปากร

วันที่ ๒๕ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๕๐ ที่ประชุมคณะรัฐมนตรีเห็นชอบให้จัดตั้งสถาบันดนตรีกัลยาณิวัฒนา และอนุมัติงบประมาณจำนวน ๒๒,๕๓๕,๗๕๐ บาท สำหรับการดำเนินการเบื้องต้นของโครงการฯ

วันที่ ๒๓ มกราคม พ.ศ. ๒๕๕๑ มหาวิทยาลัยศิลปากรแต่งตั้งคณะทำงานด้านออกแบบก่อสร้างและสถาปัตยกรรมของสถาบันดนตรีกัลยาณิวัฒนา และคณะทำงานด้านการจัดหลักสูตรการเรียนการสอนสถาบันดนตรีกัลยาณิวัฒนา

วันที่ ๑๑ มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๕๑ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี มีพระราชกระแสให้ขอใช้พื้นที่บริเวณโรงงานสุราบางยี่ขัน เพื่อใช้เป็นสถานที่ตั้งสถาบันดนตรีกัลยาณิวัฒนา

วันที่ ๑๐ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๕๒ กรมธนารักษ์ กระทรวงการคลังตอบอนุญาตให้มหาวิทยาลัยศิลปากรใช้อาคารราชพัสดุของกรมส่งเสริมอุตสาหกรรม กระทรวงอุตสาหกรรมเพื่อปรับปรุงเป็นอาคารอำนวยการ ได้รับงบประมาณในปีพ.ศ. ๒๕๕๒ เพื่อปรับปรุงเป็นเงิน ๒๐ ล้านบาท และในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๓ จำนวน ๑๐ ล้านบาท

วันที่ ๑๑ กันยายน พ.ศ. ๒๕๕๒ กรมส่งเสริมอุตสาหกรรม กระทรวงอุตสาหกรรมอนุญาตให้สถาบันดนตรีกัลยาณิวัฒนาใช้พื้นที่ว่าง ๑,๗๓๐ ตารางเมตร ในบริเวณโรงงานบางยี่ขัน (เดิม) เป็นที่สร้างอาคารเรียนของสถาบัน

ดนตรีกัลยาณิวัฒนา ซึ่งได้รับงบประมาณแผ่นดินปี ๒๕๕๔ ถึงปี ๒๕๕๗ ในการก่อสร้างเป็น ๑๒๗,๕๙๙,๐๐๐ บาท โดยบริษัทสถาปนิก A ๔๙ จำกัด ภายใต้คำแนะนำของอาจารย์นิธิ สถาปิตานนท์ ซึ่งเป็นผู้ออกแบบ เริ่มก่อสร้างในปี พ.ศ. ๒๕๕๔ โดยบริษัทเอสอินเตอร์ แอนด์ แอสโซซิเอทส์ จำกัด เป็นผู้รับจ้างก่อสร้าง ควรแล้วเสร็จใน ปีพ.ศ. ๒๕๕๖ อาคารดังกล่าวเป็นอาคาร ๔ ชั้น พื้นที่ใช้สอย ๔,๑๘๐ ตารางเมตร

วันที่ ๙ กันยายน พ.ศ. ๒๕๕๔ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ได้เสด็จทรงเปิดอาคารสถาบันดนตรีกัลยาณิวัฒนา พร้อมกับอาคารของมูลนิธิชัยพัฒนา และอาคารของสำนักงานคณะกรรมการพิเศษประสานงานโครงการในพระราชดำริ (กปร.) และทรงเจิมศิลาฤกษ์อาคารเรียนของสถาบันดนตรีกัลยาณิวัฒนา อาคารอำนวยการนี้มีพื้นที่ใช้สอย ๑,๖๗๔ ตารางเมตร ชั้นล่างเป็นหอประชุม ชั้นที่ ๒ เป็นสำนักงานสถาบันฯ

ในการเสด็จพระราชดำเนินทรงเปิดอาคารอำนวยการสถาบันดนตรีกัลยาณิวัฒนา เมื่อวันที่ ๙ กันยายน พ.ศ. ๒๕๕๔ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ได้รับสั่งกับ ดร.โสมสุดา ลียะวณิช อธิบดีกรมศิลปากรซึ่งไปร่วมรับเสด็จฯ ในงานดังกล่าวว่า ให้กรมศิลปากรบูรณะอาคารอนุรักษ์ที่ตั้งอยู่ข้างอาคารอำนวยการ แล้วมอบให้สถาบันดนตรีกัลยาณิวัฒนาเพื่อใช้ประโยชน์

กรมศิลปากรได้สนองพระราชดำริโดยได้ตั้งงบประมาณ ๓๖ ล้านบาท ในปี พ.ศ. ๒๕๕๕ และปี พ.ศ. ๒๕๕๖ เพื่อบูรณะ คาดว่าการดำเนินงานจะแล้วเสร็จในปี พ.ศ. ๒๕๕๗

อาคารอำนวยการสถาบันดนตรีกัลยาณิวัฒนาได้รับผลกระทบจากสถานการณ์อุทกภัยในเดือนตุลาคม พ.ศ. ๒๕๕๔ สำนักงบประมาณได้จัดสรรงบกลางเพื่อช่วยเหลือฟื้นฟูเยียวยาผู้ประสบอุกภัยเป็นจำนวน ๒,๓๕๗,๖๐๐ การซ่อมแซมแล้วเสร็จเมื่อวันที่ ๒๒ เมษายน พ.ศ. ๒๕๕๕

วันที่ ๗ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๕๔ พระครูศิริธรรมานุรักษ์ เจ้าอาวาสวัดพระยาศิริไอยสวรรย์ประกอบพิธีวางศิลาฤกษ์อาคารเรียนสถาบันดนตรีกัลยาณิวัฒนา โดยประดิษฐานแผ่นศิลาฤกษ์ที่สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ได้ทรงเจิมพระราชทานแล้ว

วันที่ ๑๕ มีนาคม พ.ศง ๒๕๕๕ สภาผู้แทนราษฎรลงมติเห็นชอบพระราชบัญญัติสถาบันดนตรีกัลยาณิวัฒนา พ.ศ. ๒๕๕๕

วันที่ ๙ เมษายน พ.ศ. ๒๕๕๕ นางสาวยิ่งลักษณ์ ชินวัตร นายกรัฐมนตรี ได้นำพระราชบัญญัติสถาบันดนตรีกัลยาณิวัฒนา พ.ศ. ๒๕๕๕ ขึ้นทูลเกล้าฯ ถวายพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว

วันที่ ๒๕ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๕๕ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ลงพระปรมาภิไธยในพระราชบัญญัติสถาบันดนตรีกัลยาณิวัฒนา พ.ศ. ๒๕๕๕ อันมีผลบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ ๒๖ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๕๕

วันที่ ๒๖ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๕๕ ผู้บริหารและบุคลากรของสถาบันดนตรีกัลยาณิวัฒนา ได้ย้ายที่ทำงานจากตึกสำนักงานอธิการบดี มหาวิทยาลัยศิลปากร ตลิ่งชัน มาปฏิบัติงานที่อาคารอำนวยการของสถาบันดนตรีกัลยาณิวัฒนา เลขที่ ๒๐๑๐ ถนน อรุณอัมรินทร์ ๓๖ แขวงบางยี่ขัน เขตบางพลัด กรุงเทพฯ ๑๐๗๐๐

พิธีโอนทรัพย์สินฯ

วันที่ ๒๕ ตุลาคม พ.ศ.๒๕๕๕

สถาบันดนตรีกัลยาณิวัฒนา

“ขอให้ทุกท่านตระหนักว่า รางวัลคือผลตอบแทน ส่วนหนึ่ง ที่ได้จากการแข่งขัน แต่ทว่ารางวัลที่แท้จริงที่ท่านได้รับ ก็คือความรู้ ประสบการณ์ และทักษะที่ล้วนมีคุณค่ายิ่ง

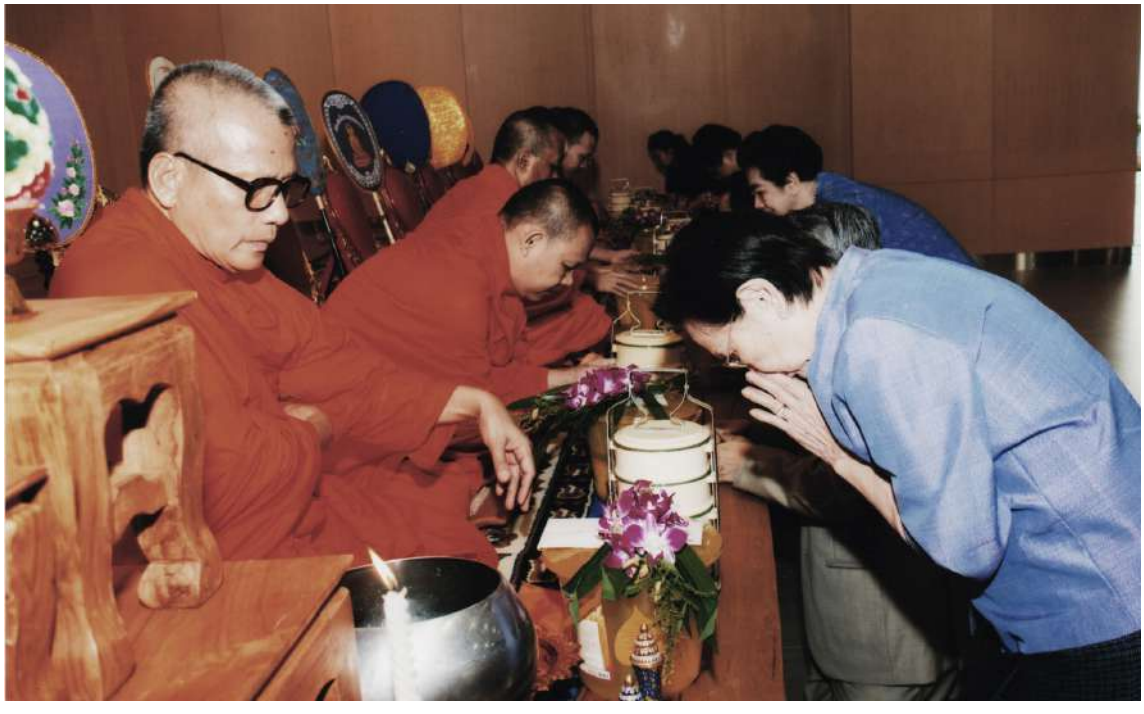
ข้าพเจ้าจึงหวังว่า ท่านจะใช้ให้เป็นคุณประโยชน์แก่สังคม และประเทศชาติต่อไป”

(พระดำรัสในโอกาสที่เสด็จทรงเป็นประธานพิธีพระราชทานรางวัลโครงการ AJF Young Fund Manager Award ครั้งที่ ๒ ณ ห้องสยามมกุฎราชกุมาร อาคารเฉลิมพระบารมี ๕๐ ปี)

๙ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๔๕

๑ ปีแรกของการก้าวเดิน

พิธีทำบุญขึ้นบ้านใหม่
สถาบันดนตรีกัลยาณิวัฒนา
วันที่ ๒๖ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๕๕

แถลงข่าว “การแสดงออร์เคสตร้าคอนเสิร์ต
สถาบันดนตรีกัลยาณิวัฒนา
วันที่ ๘ มกราคม พ.ศ. ๒๕๕๖

แถลงข่าว “การแสดงออร์เคสตร้าคอนเสิร์ต
สถาบันดนตรีกัลยาณิวัฒนา
วันที่ ๘ มกราคม พ.ศ. ๒๕๕๖

“การแสดงออร์เคสตร้าคอนเสิร์ต”
วันที่ ๑๗ มกราคม พ.ศ. ๒๕๕๖
ณ ธนาคารไทยพาณิชย์ จำกัด (มหาชน) สำนักงานใหญ่

สถาบันดนตรีกัลยาณิวัฒนา และธนาคารไทยพาณิชย์ จำกัด (มหาชน) จัดการแสดงออร์เคสตร้าคอนเสิร์ต ด้วยความร่วมมือของวิทยาลัยดุริยางคศิลป์ มหาวิทยาลัยมหิดล และคณะดุริยางคศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร อำนวยเพลงโดย Dariusz Mikulski วาทยกรจากประเทศโปแลนด์ และเดี่ยวเปียโนโดย นายภูมิ พรหมชาติ ผู้รับพระราชทานทุนจากสมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอเจ้าฟ้ากัลยาณิวัฒนา กรมหลวงนราธิวาสราชนครินทร์ บรรเลงร่วมกับวงออร์เคสตร้าในบทเพลง Piano Concerto No.3 in D minor, Op. 30, Sergei Rachmaninoff (1873-1943) นักร้องเสียงโซปราโน นางสาวศิโยน ดาวรัตนหงษ์ ผู้รับทุนส่งเสริมดนตรีคลาสสิกในสมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอ เจ้าฟ้ากัลยาณิวัฒนา กรมหลวงนราธิวาสราชนครินทร์ ขับร้องร่วมกับวงออร์เคสตร้า ๒ บทเพลง คือ O patria mia from Aida, Giuseppe Verdi (1813 - 1901) และ Song to the moon from Rusalka, Antonin Dvorak (1841-1904)

ประกาศสถาบันดนตรีกัลยาณิวัฒนา

เรื่อง ส่วนงานของสถาบัน

พ.ศ. ๒๕๕๕

โดยที่เป็นการสมควรให้การจัดโครงสร้างส่วนงานของสถาบันสอดคล้องกับการเป็นสถานศึกษาทางวิชาการและวิชาชีพชั้นสูงในกำกับของรัฐ เพื่อความมีประสิทธิภาพในการดำเนินการตามวัตถุประสงค์และพันธกิจของสถาบัน

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๗ วรรคหนึ่ง และวรรคสอง และมาตรา ๑๘ (๒) และ (๓) แห่งพระราชบัญญัติสถาบันดนตรีกัลยาณิวัฒนา พ.ศ. ๒๕๕๕ สภาสถาบันดนตรีกัลยาณิวัฒนาในการประชุมครั้งที่ ๗/๒๕๕๕ เมื่อวันที่ ๒๖ ธันวาคม ๒๕๕๕ จึงให้ประกาศดังนี้

ข้อ ๑ ประกาศนี้เรียกว่า "ประกาศสถาบันดนตรีกัลยาณิวัฒนา เรื่อง ส่วนงานของสถาบัน พ.ศ. ๒๕๕๕"

ข้อ ๒ ประกาศนี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศเป็นต้นไป

ข้อ ๓ ส่วนงานของสถาบันดนตรีกัลยาณิวัฒนา ได้แก่

(๑) สำนักงานสถาบัน มีภาระหน้าที่ในการบริหารจัดการเพื่อสนับสนุนการดำเนินการตามวัตถุประสงค์ของสถาบัน และภาระหน้าที่อื่นตามที่สภาสถาบันและผู้บริหารสถาบันมอบหมาย

(๒) สำนักวิชาดุริยางคศาสตร์ มีภาระหน้าที่ในการจัดการศึกษา การวิจัย และการบริการทางวิชาการที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งการทะนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม

ประกาศ ณ วันที่ ๒๖ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๕๕
ศาสตราจารย์เกียรติคุณ คุณหญิงไขศรี ศรีอรุณ
นายกสภาสถาบันดนตรีกัลยาณิวัฒนา

สถาบันดนตรีกัลยาณิวัฒนา
PRINCESS GALYANI VADHANA INSTITUTE OF MUSIC

คำสั่งสถาบันดนตรีกัลยาณิวัฒนา

ที่ 30 /2556

เรื่อง แต่งตั้งคณะอนุกรรมการพิจารณาหลักสูตรดุริยางคศาสตรบัณฑิต (หลักสูตรใหม่ พ.ศ. 2556)
สถาบันดนตรีกัลยาณิวัฒนา

ด้วยที่ประชุมสภาสถาบันดนตรีกัลยาณิวัฒนาในการประชุมครั้งที่ 3/2556 เมื่อวันที่ 16 มีนาคม 2556 ได้มีมติให้แต่งตั้งคณะอนุกรรมการพิจารณาหลักสูตรดุริยางคศาสตรบัณฑิต (หลักสูตรใหม่ พ.ศ. 2556) ดังนั้นเพื่อให้การพิจารณาหลักสูตรดุริยางคศาสตรบัณฑิต (หลักสูตรใหม่ พ.ศ. 2556) สถาบันดนตรีกัลยาณิวัฒนา เป็นไปด้วยความเรียบร้อยและบรรลุผลตามวัตถุประสงค์ จึงแต่งตั้งคณะอนุกรรมการพิจารณาหลักสูตรดังกล่าว โดยประกอบด้วยผู้มีนามดังต่อไปนี้

1. ดร. วราภรณ์ สีหนาท	ที่ปรึกษา
2. รองศาสตราจารย์ ดร. สุกรี เจริญสุข	ประธานอนุกรรมการ
3. อาจารย์ ดร. ชาคร วิภูษณวนิช	อนุกรรมการ
4. อาจารย์ ดำริห์ บรรณวิทยกิจ	อนุกรรมการ
5. รองศาสตราจารย์ คุณหญิงวงจันทร์ พินัยนิติศาสตร์	อนุกรรมการ
6. อาจารย์คมสัน ดิลกคุณานันท์	อนุกรรมการ
7. อาจารย์ฤทธิ์ ทรัพย์สมบูรณ์	อนุกรรมการ
8. อาจารย์ ดร. อโณทัย นิติพน	อนุกรรมการและเลขานุการ
9. นางสาวดิสรัตน์ สุกษมภัทร์	ผู้ช่วยเลขานุการ

คณะอนุกรรมการมีหน้าที่พิจารณารายละเอียด และความเหมาะสมของเนื้อหารายวิชา ให้เป็นไปตามมาตรฐานในเชิงวิชาการ รวมทั้งให้ข้อเสนอแนะเพื่อเป็นข้อมูลประกอบการพิจารณาของสภาสถาบันดนตรีกัลยาณิวัฒนาต่อไป

ทั้งนี้ ตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป

สั่ง ณ วันที่ 25 มีนาคม พ.ศ. 2556

(ศาสตราจารย์คลินิก นายแพทย์ปิยะสกล สกลสัตยาทร)
นายกสภาสถาบันดนตรีกัลยาณิวัฒนา

“นอกจากความสามารถทางดนตรีแล้ว
การจะเป็นที่ยอมรับของสังคม
ยังต้องมีความรู้พื้นฐาน
และความรู้รอบตัวที่ดีด้วย”

(รายงานการประชุม ทุนส่งเสริมดนตรีคราสสิกในพระอุปถัมภ์ฯ ครั้งที่ ๒)

๑๕ สิงหาคม พ.ศ.๒๕๔๗

หลักสูตร
สถาบันดนตรีกัลยาณิวัฒนา

หลักสูตรดุริยางคศาสตรบัณฑิต (B.Mus)
สถาบันดนตรีกัลยาณิวัฒนา

หลักสูตรดุริยางคศาสตรบัณฑิต สถาบันดนตรีกัลยาณิวัฒนา มีปรัชญาที่จะมุ่งผลิตบัณฑิตที่มีความเป็นเลิศและมีความเข้าใจในศิลปะทางด้านดนตรีอย่างลึกซึ้ง มีความตระหนักถึงความสำคัญของการศึกษาดนตรีทั้งในฐานะศาสตร์และศิลป์ มีศักยภาพในการพัฒนาตนเองได้อย่างต่อเนื่องและสามารถบูรณาการองค์ความรู้เพื่อการสร้างสรรค์งานดนตรี งานค้นคว้าวิจัยทางด้านดนตรีที่มีคุณค่า มีความรับผิดชอบต่อสังคม และสามารถประยุกต์ใช้องค์ความรู้ทางด้านดนตรีในการสร้างสรรค์ชุมชน สังคมและประเทศชาติ

วัตถุประสงค์ของหลักสูตรนั้นเป็นไปเพื่อสนองพระปณิธานในสมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอ เจ้าฟ้ากัลยาณิวัฒนา กรมหลวงนราธิวาสราชนครินทร์ ในการพัฒนาดนตรีคลาสสิกในประเทศไทย หลักสูตรดุริยางคศาสตรบัณฑิต สถาบันดนตรีกัลยาณิวัฒนามุ่งผลิตบุคลากรทางด้านดนตรีที่มีความเป็นเลิศ มีความคิดสร้างสรรค์ สามารถแสวงหาความรู้เพื่อการพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง รวมทั้งตระหนักถึงบทบาทของดนตรีในการพัฒนาศักยภาพมนุษย์ และสามารถบูรณาการองค์ความรู้ทางด้านดนตรีกับศาสตร์อื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง เพื่อการสร้างสรรค์และพัฒนาสังคม

หลักสูตรดุริยางคศาสตรบัณฑิต สถาบันดนตรีกัลยาณิวัฒนาเป็นหลักสูตรที่มีความสอดคล้องกับแนวทางการจัดทำหลักสูตรของสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา (สกอ.) โดยมีการจัดกลุ่มรายวิชาออกเป็น 4 ส่วนได้แก่ กลุ่มวิชาศึกษาทั่วไป กลุ่มวิชาทักษะปฏิบัติ กลุ่มวิชาสร้างเสริมวิชาชีพ และกลุ่มวิชาเลือกเสรี ในแต่ละกลุ่มรายวิชา นักศึกษาจะมีโอกาสในการพัฒนาศักยภาพในมิติที่แตกต่างกัน อันรวมไปถึงความสามารถในด้านทักษะดนตรีความรู้เท่าทันในการเปลี่ยนแปลงของความรู้ดนตรีและความเข้าใจในบริบทของสังคมปัจจุบัน โดยนักศึกษาสามารถที่จะเลือกศึกษาในหัวข้อที่ตนเองสนใจได้อย่างอิสระและสอดคล้องกับทิศทางในการพัฒนาศักยภาพทางด้านดนตรีของนักศึกษา

รายวิชาในกลุ่มรายวิชาทักษะปฏิบัติมุ่งเน้นที่จะให้นักศึกษาได้พัฒนาความสามารถในการปฏิบัติดนตรีผ่านการเรียนรู้รายวิชาทักษะวิชาเอก (Major Skill) การบรรเลงรวมวง (Chamber Music) ปฏิบัติการทักษะดนตรี (Practice Lab) และ ทักษะผู้แสดงดนตรี (Performing Musicianship) โดยวิชาในกลุ่มนี้ถือเป็นหัวใจสำคัญของหลักสูตรที่จะทำให้นักศึกษามีศักยภาพในด้านการปฏิบัติดนตรีเทียบเท่าระดับนานาชาติ ซึ่งวิชาในกลุ่มนี้ นักศึกษาจะต้องเรียนควบคู่ไปกับรายวิชากลุ่มวิชาสร้างเสริมวิชาชีพที่ให้ความสำคัญกับการรู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลงของความรู้ดนตรีผ่านกลุ่มรายวิชาที่ครอบคลุมความเชี่ยวชาญเฉพาะต่างๆ ทางด้านดนตรี โดยนักศึกษาสามารถเลือกได้ตามความสนใจพร้อมๆ ไปกับการเรียน

ในรายวิชาโครงการพิเศษที่นักศึกษาจะได้เรียนรู้กระบวนการในการบูรณาการองค์ความรู้ทางด้านดนตรีเข้ากับการปฏิบัติทักษะ และรายวิชาอื่นๆ ผ่านการเรียนรู้ในรูปแบบโครงการทั้งในด้านการแสดงเดี่ยว การทำโครงการวิจัยและปัจฉิมนิทัศน์

นอกจากนี้นักศึกษาจะได้เรียนรู้วิธีการในการประยุกต์และสื่อสารความรู้ทางด้านดนตรีกับสาธารณชนผ่านการทำงานในสถานการณ์จริงผ่านรายวิชาดนตรีเพื่อประชาสังคม (Music for Society) ที่มีจุดมุ่งหมายเพื่อสร้างให้นักศึกษาสามารถที่จะเข้าใจในบริบทของสังคมปัจจุบันและสามารถที่จะใช้องค์ความรู้ทางด้านดนตรีตอบสนองต่อความต้องการของสังคมได้

หลักสูตรของสถาบันดนตรีกัลยาณิวัฒนา ยังได้ให้ความสำคัญอย่างมากกับรายวิชากลุ่มวิชาศึกษาทั่วไป ที่มีวัตถุประสงค์ในการพัฒนานักศึกษาให้มีความรอบรู้และความสามารถที่จะเข้าใจความเปลี่ยนแปลงขององค์ความรู้ต่างๆ ได้โดยวิชาในกลุ่มนี้ ประกอบไปด้วย หมวดวิชามนุษยศาสตร์ (เลือกอย่างน้อย 6 หน่วยกิต) สังคมศาสตร์ ภาษา วิทยาศาสตร์และคณิตศาสตร์ (เลือกกลุ่มละอย่างน้อย 8 หน่วยกิต) โดยนักศึกษาสามารถที่จะเลือกเรียนได้ตามความสนใจ

อัตราส่วนของรายวิชาในแต่ละกลุ่ม สามารถที่จะสะท้อนลักษณะพิเศษของหลักสูตรของสถาบันดนตรีกัลยาณิวัฒนาซึ่งเป็นหลักสูตรที่มีความเฉพาะเจาะจงในการพัฒนาศักยภาพทางด้านดนตรีของนักศึกษาตามพระปณิธานขององค์สมเด็จพระเจ้าที่นางเธอ เจ้าฟ้ากัลยาณิวัฒนา กรมหลวงนราธิวาสราชนครินทร์ ในการที่จะพัฒนาให้เยาวชนผู้ความสามารถทางด้านดนตรีของประเทศไทยสามารถที่จะก้าวไปสู่เวทีนานาชาติได้ อีกทั้งรายวิชาต่างๆ ในหลักสูตร ได้ถูกออกแบบมาเพื่อให้มีความกลมกลืนและสร้างเสริมให้กับรายวิชาทักษะทางด้านดนตรีอันจะช่วยสร้างให้เยาวชนเหล่านี้ เป็นผู้ที่มีศักยภาพสูง รวมทั้งยังมีความสามารถที่จะประยุกต์ใช้ความรู้ทางด้านดนตรีให้เป็นประโยชน์กับสังคมและประเทศชาติได้ต่อไป

“ผู้ใหญ่ทุกฝ่ายทุกคนมีหน้าที่ผูกพัน
ที่จะต้องดูแลให้การศึกษา อบรมเยาวชน
อย่างถูกต้องเหมาะสม ทั้งมีความคิด
จิตใจที่ประณีต แจ่มใส และเข้มแข็ง
มั่นคงอยู่ในเหตุผลและคุณธรรมความดี
สมกับที่เยาวชนเหล่านี้จะเป็นผู้ทำหน้าที่
รักษาและพัฒนาประเทศชาติสืบต่อไป”

(พระโอวาทพระราชทานอ่านในพิธีเปิดโครงการเฉลิมพระเกียรติ
กรมหลวงนราธิวาสราชนครินทร์ทั่วประเทศ)

๒๔ มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๔๕

จากพระปณิธาน
สู่เส้นทางการเป็นแรงบันดาลใจทางดนตรี

กว่าจะเป็นสถาบันดนตรีกัลยาณิวัฒนา

บทสัมภาษณ์ ศาสตราจารย์เกียรติคุณ คุณหญิงไขศรี ศรีอรุณ
ที่ปรึกษาสภาสถาบันดนตรีกัลยาณิวัฒนา

ขอทราบที่มาของโครงการจัดตั้งสถาบันดนตรีกัลยาณิวัฒนา

สถาบันดนตรีกัลยาณิวัฒนามีที่มาจากการที่ดิฉันในฐานะนายกสภามหาวิทยาลัยศิลปากรและอาจารย์ธนาทร เจียรกุล คณบดีคณะดุริยางคศาสตร์ในขณะนั้น ได้มีโอกาสรับเสด็จและเข้าเฝ้าฯ สมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอ เจ้าฟ้ากัลยาณิวัฒนา กรมหลวงนราธิวาสราชนครินทร์ เมื่อเสด็จฯ ทรงเป็นประธานงาน การแสดงคอนเสิร์ตของคณะดุริยางคศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร ที่จัดขึ้น ณ หอประชุมศูนย์วัฒนธรรมแห่งประเทศไทย เมื่อวันที่ ๒๗ มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๔๙ และได้มีโอกาสทูลเกล้าฯ ถวายโครงการจัดตั้งสถาบันดนตรี (ตอนนั้นยังไม่ได้ขอพระราชทานชื่อสถาบัน) ซึ่งจะมีรูปแบบการเรียนการสอนแบบสถาบันดนตรี หรือ Conservatoire ในยุโรป ดังที่เคยมีพระราชปรารภไว้ ครั้งนั้น ได้มีรับสั่งว่า “ถ้ามหาวิทยาลัยศิลปากรทำได้ก็จะดีแต่คงจะต้องขอความร่วมมือจากต่างประเทศ เช่น ประเทศฝรั่งเศส”

โครงการฯ เริ่มต้นอย่างไร

ในช่วงที่ดิฉันดำรงตำแหน่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงวัฒนธรรม (ในช่วงปลายปี พ.ศ. ๒๕๔๙ – ต้นปี พ.ศ. ๒๕๕๑) รัฐบาล (โดยพลเอกสุรยุทธ์ จุลานนท์ นายกรัฐมนตรี) ได้มีนโยบายในการจัดกิจกรรมเฉลิมพระเกียรติสมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอ เจ้าฟ้ากัลยาณิวัฒนา กรมหลวงนราธิวาสราชนครินทร์เนื่องในโอกาสทรงเจริญพระชนมพรรษา ๘๔ พรรษา วันที่ ๖ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๕๐ โดยรัฐบาลได้มอบหมายให้กระทรวงวัฒนธรรมทำหน้าที่รวบรวมและประสานงานกับหน่วยงานและองค์กรต่างๆ ที่เสนอจัดกิจกรรมขึ้นในวโรกาสนี้ ดิฉันจึงได้ประสานงานกับคณะดุริยางคศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร จัดทำโครงการจัดตั้งสถาบันดนตรีกัลยาณิวัฒนา โดยรัฐบาลในขณะนั้นได้ให้ความเห็นชอบโครงการและเริ่มให้งบประมาณสนับสนุนด้วย

ที่มาของสถานที่ตั้งเป็นอย่างไร

คณะทำงานการจัดตั้งสถาบันดนตรีกัลยาณิวัฒนาที่กระทรวงวัฒนธรรมแต่งตั้ง ได้ปรึกษาหารือกันเรื่องสถานที่ตั้ง ในที่สุดได้เห็นพ้องต้องกันว่า ควรขอใช้สถานที่ของกรมโรงงานอุตสาหกรรม กระทรวงอุตสาหกรรม ซึ่งตั้งอยู่เชิงสะพานพระราม ๘ หลังพระบรมราชานุสาวรีย์พระบาทสมเด็จพระปรเมนทรมหาอานันทมหิดล พระอัฐมรามาธิบดินทร รัชกาลที่ ๘ ซึ่งมีอาคารเก่าที่ไม่ได้ใช้การแล้วจำนวนหนึ่ง

สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ได้ทรงรับทราบโครงการฯ นี้อย่างไรหรือไม่

เมื่อคณะรัฐมนตรีเห็นชอบให้โครงการจัดตั้งสถาบันดนตรีกัลยาณิวัฒนาที่เสนอโดยกระทรวงวัฒนธรรม เป็นโครงการเฉลิมพระเกียรติเนื่องในโอกาสมหามงคลสมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอ เจ้าฟ้ากัลยาณิวัฒนา กรมหลวงนราธิวาสราชนครินทร์เจริญพระชนมพรรษา ๗ รอบ ๖ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๕๐ แล้ว กระทรวงวัฒนธรรมได้มีหนังสือกราบบังคมทูลเชิญสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ทรงเป็นที่ปรึกษากิตติมศักดิ์ของโครงการฯ ซึ่งได้มีพระมหากรุณาธิคุณทรงรับเชิญ และได้เสด็จฯ ไปทอดพระเนตรสถานที่ที่จะขอใช้เป็นที่ตั้งของสถาบันฯ (เมื่อวันที่ ๗ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๕๐) เป็นอาคารเก่า ๓ หลัง ได้แก่ อาคารโรงล้างขวด อาคารราชพัสดุ และอาคารอนุรักษ์ มีรับสั่งว่าอาคารโรงล้างขวดซึ่งเป็นอาคารหลังใหญ่สุด เมื่อบูรณะซ่อมแซมเพียงอาคารเดียวน่าจะเพียงพอสำหรับโครงการจัดตั้งสถาบันดนตรีกัลยาณิวัฒนา

เหตุใดสถาบันฯ จึงบูรณะอาคารราชพัสดุแทนอาคารโรงล้างขวด

กระทรวงวัฒนธรรมได้ทำเรื่องขออนุญาตใช้อาคารโรงล้างขวดไปยังกระทรวงอุตสาหกรรม แต่ไม่ได้รับคำตอบ ในที่สุดได้ทราบว่ากระทรวงฯ ได้อนุญาตให้มูลนิธิชัยพัฒนา และโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ (กปร.) ใช้อาคารดังกล่าว ต่อมากระทรวงอุตสาหกรรมจึงได้ตอบอนุญาตให้โครงการจัดตั้งสถาบันดนตรีกัลยาณิวัฒนาใช้อาคารราชพัสดุ รวมทั้งอนุญาตให้ใช้ที่ว่างประมาณ ๑ ไร่บริเวณใกล้กันเป็นที่ก่อสร้างอาคารเรียนสถาบันฯจึงได้ของบประมาณรัฐบาลในการบูรณะอาคารราชพัสดุเพื่อใช้เป็นอาคารอำนวยการ (ซึ่งสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ได้มีพระมหากรุณาธิคุณเสด็จฯ ทรงเปิดอาคารดังกล่าวเมื่อวันที่ ๙ กันยายน พ.ศ. ๒๕๕๔ หลังบูรณะเสร็จ) รวมทั้งได้รับจัดสรรงบประมาณแผ่นดินก่อสร้างอาคารเรียน ๑ หลัง เป็นเงิน ๑๒๘ ล้านบาทด้วย

แต่แรกโครงการจัดตั้งสถาบันดนตรีกัลยาณิวัฒนาเป็นความร่วมมือของกระทรวงวัฒนธรรมและมหาวิทยาลัยศิลปากร แต่ในตอนหลัง ทำไมสถาบันฯ จึงกลายเป็นหน่วยงานในกำกับของมหาวิทยาลัยศิลปากร

สำนักงบประมาณได้ให้คำแนะนำว่า โครงการจัดตั้งสถาบันดนตรีกัลยาณิวัฒนาควรให้เป็นความรับผิดชอบของหน่วยงานเดียว เพื่อความสะดวกในการขอตั้งงบประมาณ กระทรวงวัฒนธรรมและมหาวิทยาลัยศิลปากรจึงได้หารือกันและเห็นว่า เนื่องจากสถาบันดนตรีกัลยาณิวัฒนาเป็นหน่วยงานด้านการจัดการศึกษา น่าจะให้มหาวิทยาลัยศิลปากรเป็นเจ้าของโครงการฯ จึงได้แจ้งสำนักงบประมาณทราบ

เพื่อความเหมาะสมในการขอตั้งงบประมาณ สภามหาวิทยาลัยศิลปากรได้เห็นชอบให้โครงการจัดตั้งสถาบันดนตรีกัลยาณิวัฒนาเป็นหน่วยงานในกำกับของมหาวิทยาลัยศิลปากร มีสถานภาพเทียบเท่าคณะวิชา

ทั้งนี้มิได้กระทบกระเทือนการดำเนินงานของคณะดุริยางคศาสตร์ที่มีอยู่แล้ว เนื่องจากเป็นที่ทราบกันดีว่าท้ายที่สุด สถาบันดนตรีกัลยาณิวัฒนาจะต้องแยกออกไปเป็นสถาบันอุดมศึกษาเอกเทศจากมหาวิทยาลัยศิลปากร

พระราชบัญญัติสถาบันดนตรีกัลยาณิวัฒนามีลักษณะพิเศษอย่างไรหรือไม่ ในช่วงการพิจารณาของรัฐสภาเป็นอย่างไร

พระราชบัญญัติสถาบันดนตรีกัลยาณิวัฒนาได้รับการยกร่างให้มีลักษณะเป็นสถาบันอุดมศึกษาเฉพาะทาง (คือเน้นด้านดนตรี) ในกำกับของรัฐ โดยได้ดูตัวอย่างพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยพะเยา ซึ่งเป็นพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยในกำกับฉบับล่าสุดในขณะนั้น

การพิจารณาในสภาผู้แทนราษฎรผ่านไปด้วยดี สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่อภิปรายล้วนให้การสนับสนุน มีการซักถาม เสนอแนะ และตั้งข้อสังเกต ในฐานะผู้แทนของสถาบันฯ ซึ่งทำหน้าที่ผู้ชี้แจง ดิฉันก็ได้ชี้แจงเท่าที่ทำได้

การพิจารณาในวุฒิสภา สมาชิกวุฒิสภาจำนวนหนึ่งอภิปรายไม่เห็นด้วยกับพระราชบัญญัติฉบับนี้ โดยให้เหตุผลว่าซ้ำซ้อนกับสถาบันอื่นที่มีการเรียนการสอนด้านนี้อยู่แล้ว สิ้นเปลืองงบประมาณแผ่นดินโดยไม่จำเป็น และในที่สุดได้ลงมติไม่เห็นชอบพระราชบัญญัติ (มีผู้เข้าประชุม ๙๖ คนจากจำนวนทั้งสิ้น ๑๕๐ คน มีผู้เห็นด้วย ๔๗ คน และไม่เห็นด้วย ๔๙ คน) ตามเกณฑ์การพิจารณาเมื่อวุฒิสภาลงมติไม่เห็นชอบพระราชบัญญัติฉบับใด สภาผู้แทนราษฎรจะต้องพิจารณาพระราชบัญญัติฉบับนั้นอีกครั้งหนึ่ง เมื่อพระราชบัญญัติสถาบันดนตรีกัลยาณิวัฒนาถูกส่งไปให้สภาผู้แทนราษฎรพิจารณาเป็นครั้งที่สอง เสียงส่วนใหญ่เกือบทั้งหมดลงมติยืนยันให้ความเห็นชอบ ตรงนี้ต้องขอบคุณนายกรัฐมนตรียิ่งลักษณ์ ชินวัตร ที่มาเข้าประชุมสภาผู้แทนราษฎร และร่วมลงมติเห็นชอบด้วย

ศาสตราจารย์คลินิก นายแพทย์ปิยะสกล สัตยาทร

นายกสภาสถาบันดนตรีกัลยาณิวัฒนา

สถาบันดนตรีกัลยาณิวัฒนาก่อตั้งขึ้นเพื่อสืบสานพระปณิธานของสมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอ เจ้าฟ้ากัลยาณิวัฒนา กรมหลวงนราธิวาสราชนครินทร์ ที่จะผลิตบัณฑิตทางดนตรีที่มีทักษะในระดับนานาชาติ พร้อมทั้งมีคุณธรรมความสำนึกต่อสังคม มีปัญญาที่ทำประโยชน์เพื่อผู้อื่นก่อนประโยชน์แห่งตน มีศักยภาพที่สามารถพัฒนาตนเองได้อย่างต่อเนื่อง และมีความเป็นคนไทยในจิตวิญญาณ เพราะตระหนักดีว่าความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีและความเจริญทางวัตถุนิยมมิใช่สิ่งที่บ่งชี้ถึงคุณภาพและสภาวะจิตใจของประชาชนในประเทศ

เพื่อให้บรรลุปณิธานนี้ สถาบันดนตรีกัลยาณิวัฒนาจึงสรรสร้างหลักสูตร การเรียนการสอน อาคารสถานที่ และกิจกรรมต่างๆ ที่เอื้อต่อการพัฒนาปัญญา สติ สมาธิ และทักษะของนักศึกษาและบุคคลากรทุกคนของสถาบันฯ รวมทั้งสร้างโอกาสให้ประชาชนทั่วไปได้มีประสบการณ์ในการรับฟังดนตรีที่มีคุณภาพและมอบโอกาสให้นักดนตรีไทยได้แสดงศักยภาพด้านดนตรีอันเป็นเลิศ ทั้งนี้เพื่อการก้าวสู่จุดหมายคือ เป็นอนาคตอันสดใสของสังคมดนตรีของประเทศและชุมชนดนตรีแห่งโลกไร้พรมแดน

รองศาสตราจารย์ คุณหญิงวงจันทร์ พินัยนิติศาสตร์

อธิการบดีสถาบันดนตรีกัลยาณิวัฒนา

บทนำของสถาบันดนตรีกัลยาณิวัฒนาดูยาวนานนัก ด้วยว่าเริ่มมาตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๕๐ แต่แท้จริงแล้วเพียงเมื่อ พ.ศ. ๒๕๕๒ ที่มีการดำเนินการอย่างเป็นรูปธรรม เพื่อให้มีสถานภาพเป็นมหาวิทยาลัยเฉพาะทางด้านดนตรี ดังนั้นจึงจะต้องมีพระราชบัญญัติสถาบันดนตรีกัลยาณิวัฒนา ซึ่งจะกำหนดให้สถาบันแห่งนี้เป็นนิติบุคคล คือเป็นมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐในรูปแบบ Conservatory ตามพระปณิธานของสมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอ เจ้าฟ้ากัลยาณิวัฒนา กรมหลวงนราธิวาสราชนครินทร์ เส้นทางสู่จุดหมายอันสำคัญนี้ยาวยิ่งนัก จากทำเนียบรัฐบาลสู่คณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงบประมาณ รัฐสภาที่ประกอบด้วยคณะกรรมาธิการหลายต่อหลายชุด ทุกขั้นตอนเหล่านี้มีเหตุให้ต้องดำเนินการภายใต้คณะรัฐบาลถึง ๒ ชุด เพราะในระหว่างทาง มีการยุบสภาและการเปลี่ยนแปลงคณะรัฐบาล ท้ายสุดก็น่าภูมิใจว่าสภาผู้แทนราษฎรลงมติเมื่อวันที่ ๑๕ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๕๕ รับร่างพระราชบัญญัติสถาบันดนตรีกัลยาณิวัฒนา พ.ศ. ๒๕๕๕ โดยไม่มีเสียงค้าน ไม่ว่าจากส.ส.ฝ่ายรัฐบาลหรือส.ส.ฝ่ายค้าน อีกทั้งนายกรัฐมนตรียิ่งลักษณ์ ชินวัตรและผู้นำฝ่ายค้านนายอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ ก็ได้มาออกเสียงด้วยตนเอง

ปฐมบทของสถาบันดนตรีกัลยาณิวัฒนาเริ่มเมื่อพระราชบัญญัติสถาบันดนตรีกัลยาณิวัฒนาได้รับพระมหากรุณาธิคุณโปรดเกล้าฯ ลงพระปรมาภิไธยเมื่อวันที่ ๒๕ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๕๕ บัดนี้ ๑ ปีผ่านไปอย่างรวดเร็วมากสำหรับการเตรียมความพร้อมเพื่อรุดหน้าไป น่าสรรเสริญยิ่งที่เสาหลักของสภาสถาบันฯ คือ นายกสภาสถาบันฯ กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ ๗ ท่าน รวมทั้งที่ปรึกษาของสภาฯ ล้วนทุ่มเทความเชี่ยวชาญทุกด้านพร้อมทั้งประสบการณ์สูงยิ่งและยาวนานของทุกท่านให้แก่สถาบันฯ ไม่เพียงแต่วางนโยบายและกำกับดูแลการบริหารสถาบันฯ หากถึงกับลงมือปฏิบัติช่วยเหลือในหลายๆ เรื่องด้วยตนเอง หลักสูตรดุริยางคศาสตรบัณฑิตที่จะเปิดสำหรับนักศึกษารุ่นที่๑ปีการศึกษา ๒๕๕๗ ผ่านการพิจารณาอย่างพิถีพิถันยิ่งนักของสภาสถาบันฯ เพื่อให้เป็นหลักสูตรที่โดดเด่น เพื่อคนเก่งที่สุดและดีที่สุด ๓๐ คน ที่จะได้รับทุนรัฐบาลคิดเป็นจำนวนเงินคนละ ๑๕๐,๐๐๐ บาท สถาบันฯ จะมีอาคาร ๓ หลังที่มีรูปลักษณ์แตกต่างกัน เหมาะสมต่อการใช้ประโยชน์ที่ต่างกันไป ทั้ง ๓ หลังนี้เป็นรูปลักษณ์ของ Past Present และ Future และแน่นอนว่าสถาบันฯ ย่อมเลือกเฟ้นให้ได้อาจารย์ที่เก่งที่สุดและดีที่สุด เพื่อผลิตบัณฑิตสู่เวทีโลก ตามพระปณิธานของสมเด็จเจ้าฟ้าฯ กรมหลวงนราธิวาสราชนครินทร์

ดนตรีที่เปล่งประสานในวันนี้และวันต่อๆไปโดยไม่สิ้นสุดเป็นดนตรีที่ไร้พรมแดนตามพระปณิธานอันสำคัญคือ สถาบันฯ จะต้องเป็นศูนย์รวมองค์ความรู้ด้านดนตรีและความร่วมมือของทุกองค์กรดนตรี ณ ที่นี้คือโลกของดนตรีแห่งชีวิต ดนตรีแห่งแผ่นดิน – Music of Life, Music of Land – Musique de la Vie et de la Terre.

จุมพจน์ เชื้อสาย

เลขาธิการทุนส่งเสริมดนตรีคลาสสิกในพระอุปถัมภ์ฯ

สมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอ เจ้าฟ้ากัลยาณิวัฒนา กรมหลวงนราธิวาสราชนครินทร์ ทรงสนพระทัยในดนตรีคลาสสิกเป็นอันมาก และยังทรงให้ความสำคัญกับการพัฒนาวงการดนตรีคลาสสิกในประเทศไทยให้มีคุณภาพสูงขึ้น ทรงมีพระปณิธานที่จะพัฒนาทักษะ และความสามารถของนักดนตรี และเยาวชนไทย พระองค์ท่านเป็นผู้สร้างแรงบันดาลใจให้แก่นักเรียนดนตรีจำนวนมาก นับตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๔๓ ทรงได้พระราชทานทรัพย์ส่วนพระองค์จำนวนหนึ่งเพื่อก่อตั้งเป็น “กองทุนเพื่อส่งเสริมการศึกษาดนตรีของเยาวชน” โดยได้ทรงให้กรรมการบริหารส่วนหนึ่งของวงซิมโฟนีกรุงเทพเป็นผู้ดูแลจัดการ ต่อมาได้ทรงก่อตั้งทุนส่งเสริมดนตรีคลาสสิกขึ้นในปี พ.ศ. ๒๕๔๗ โดยทรงเป็นองค์ประธาน และได้ทรงพระกรุณาให้ข้าราชบริพาร คณะตามเสด็จฯ เป็นคณะกรรมการและอนุกรรมการ ทรงทุ่มเวลาในการบริหารจัดการทุนกองนี้ ซึ่งถือว่าเป็นเสมือนหนึ่ง “มูลนิธิ” สุดท้ายของพระองค์ท่าน

พระปณิธานของพระองค์ท่านชัดเจนและเป็นรูปธรรมมาก พระองค์ท่านรับสั่งอยู่เสมอว่า ทรงไม่สามารถที่จะช่วยเหลือสนับสนุนทุกคนที่จะมาขอรับทุนเพื่อไปส่งเสริมกิจกรรมดนตรีคลาสสิกในทุกๆ ด้านได้ แต่ทรงเข้าพระทัยดีว่าในการพัฒนาและสนับสนุนกิจกรรมดนตรีคลาสสิกในประเทศไทยนั้น มิได้จำกัดอยู่แต่การให้ทุนสนับสนุนให้นักเรียนดนตรีได้มีโอกาสไปศึกษาต่อแต่ควรจะได้เข้าร่วมกิจกรรมเสริมทักษะ เน้นความสำคัญในการให้เขาได้มีโอกาสได้แสดง ได้ไปแข่งขันทั้งในและต่างประเทศ หรือได้ไปฟังการแสดงดนตรีโดยนักดนตรีชั้นนำของโลก นอกจากนั้นทรงให้ความสำคัญกับครูสอนดนตรี ผู้จัดการแสดงไปจนถึงศูนย์การแสดงดนตรีคลาสสิกต่างๆ ทั้งในกรุงเทพมหานคร และในท้องถิ่นไกลๆ ทรงมองเห็นว่า หากพระองค์รับที่จะเสด็จทอดพระเนตรการแสดงที่ใด ก็จะเป็นการพระราชทานขวัญและกำลังใจแก่ผู้จัดผู้แสดง รวมถึงเปิดโอกาสให้ผู้จัดได้รับความอนุเคราะห์จากผู้อุปถัมภ์ได้ง่ายขึ้น พระวินิจฉัยที่ยาวไกลนี้ได้ส่งผลให้ผู้ที่นิยมดนตรีคลาสสิกมีโอกาสได้ชมการแสดงที่มีคุณภาพมากขึ้น ทรงมีพระดำริว่า เมื่อใดที่ผู้ฟังเข้าถึงดนตรี ได้มีโอกาสฟังดนตรีที่เป็นเลิศก็จะเป็นผู้ฟังที่มีคุณภาพสืบทอดอุปถัมภ์ดนตรีในประเทศได้ยั่งยืน หากมีแต่นักดนตรีที่เก่ง แต่ไม่มีผู้ฟังที่ดี วงการดนตรีคลาสสิกในประเทศก็จะเติบโตได้ยาก

มีผู้เข้าใจผิดจำนวนมากที่คิดว่าพระองค์โปรดแต่ดนตรีประเภทซิมโฟนีหรือเดี่ยวเปียโน ที่จริงแล้วพระองค์ท่านทรงมีวิสัยทัศน์ที่เปิดกว้างมาก ทรงโปรดเครื่องดนตรีหลากหลายด้วยกัน แม้ว่าจะทรงมี “รสนิยม” ส่วนพระองค์ แต่พระปณิธานในการเข้าถึงการพัฒนาดนตรีคลาสสิกนั้น พระองค์ท่านสนพระทัยดนตรีที่หลากหลาย วันหนึ่งมีนักเรียนดนตรีคลาสสิกคนหนึ่งยื่นใบสมัครขอรับทุน

เพื่อศึกษาต่อด้านการประพันธ์ดนตรีคลาสสิกสมัยใหม่ เมื่อนักเรียนผู้นั้นส่งเทปบันทึกการแสดงผลงานของเขามาถวายให้ทรงฟังมีรับสั่งว่า “แปลกดี” แม้จะไม่ทรงคุ้นพระกรรณ แต่ความสนพระทัยของพระองค์ท่านสูงมาก วันรุ่งขึ้นมีรับสั่งให้นักเรียนคนนั้นเข้าเฝ้าฯ เพื่อถวายรายงาน และทรงเป็นประธานสัมภาษณ์ด้วยพระองค์เอง ทรงมีรับสั่งอยู่นานมากตั้งแต่บ่ายจนเย็น ก่อนนักเรียนคนนั้นกราบบังคมทูลลากลับ ทรงรับสั่งว่า “เขาคงหิวข้าว ช่วยจัดสำรับให้เขารับประทานมื้อเย็นก่อน” พระเมตตาของพระองค์ท่านสูงส่งมาก ไม่เพียงแต่ทรงมองเห็นความสำคัญของนักดนตรีในทุกแขนง แต่ยังทรงให้ความสำคัญกับตัวบุคคล ผู้เรียน ศิลปินไม่ว่าเขาจะอยู่ในสถานะใดๆ ต่อมามีนักเรียนดนตรีคนหนึ่ง ซึ่งกำลังศึกษา French Horn มาขอพระราชทานทุนพระองค์ ท่านรู้จัก French Horn แต่ยังไม่ทรงเชี่ยวชาญจึงสนพระทัยเป็นอันมาก ได้รับสั่งถามถึงคุณสมบัติของนักเรียนผู้ขอรับทุนและโครงการในอนาคตด้วย ทรงเห็นว่ามีผู้เล่นดนตรีชนิดนี้ในประเทศน้อย ควรส่งเสริมให้แพร่หลายขึ้น และเมื่อสัมภาษณ์แล้วก็ได้ทรงพระราชทานกรุณาธิคุณรับไว้เป็นนักเรียนทุน ตัวอย่างของความสนพระทัยและพระปณิธานที่กว้างไกลไม่ได้มีแต่นักเรียน นักศึกษาเมื่อมีผู้มาปรารถนากับพระองค์ท่านว่าปัจจุบันมีนักดนตรีอาวุโสบางรายมีปัญหาสุขภาพ ไม่ได้รับความช่วยเหลือ ขาดแคลน ก็จะทรงพระราชทานความช่วยเหลือให้ก่อตั้งเป็นกองทุนช่วยเหลือนักดนตรีที่ขาดแคลน

พระกรณียกิจของพระองค์ท่านในการสืบสานพระปณิธานด้านดนตรีคลาสสิกนั้น ไม่สามารถหาผู้ใดทุ่มเทได้เท่า ทรงมีความรู้ ความเข้าใจลึกซึ้ง ทรงเป็นนักฟัง นักอ่านที่ดี ยามที่ทรงพระอักษรหนังสือพิมพ์, นิตยสาร หรืออินเตอร์เน็ต หากทรงพบข้อความหรือข้อมูลเกี่ยวกับการแสดง, นักดนตรีหรือบทความที่สนพระทัย ก็จะทรงบันทึกไว้ หากไม่ทราบรายละเอียดก็จะรับสั่งถามผู้ใกล้ชิด ทำให้คณะที่ถวายงานต้องเรียนรู้ขยายผลต่อไปด้วยแม้จะเสด็จต่างประเทศเป็นการส่วนพระองค์ เพื่อเสด็จไปทรงฟังดนตรีในเทศกาลสำคัญๆ เช่นที่ Verbier Festival ในประเทศสวิตเซอร์แลนด์ บางครั้งก็ทรงพระราชทานทรัพย์ส่วนพระองค์เป็นค่าเดินทางให้แก่นักดนตรีบางคนที่ทรงมีพระวินิจฉัยว่า หากได้ตามเสด็จไปแล้วก็จะได้มี “หูตากว้างขวาง” ขึ้น เพราะกรุณาธิคุณนี้ ผู้ที่ใกล้ชิดจะทราบดีว่าใหญ่หลวงนัก เมื่อนักเรียนคนใดได้ตามเสด็จก็จะทรงดูแลทุกข์สุข การกินอยู่จนเดินทางกลับ และเมื่อมีโอกาส ก็จะให้มาเฝ้าเพื่อทูลให้ทรงทราบว่าได้มีการเรียนรู้ในเรื่องใดบ้าง

ในเรื่องการจัดกิจกรรมต่างๆ นั้น พระองค์ท่านทรงมีความห่วงใยในความลำบากของผู้จัดกิจกรรมดนตรีคลาสสิกเสมอ ทรงทราบดีว่าผู้จัดไม่มีกำไรมากนักและโอกาสที่จะ “ขาดทุน” นั้นสูงมาก ทุกครั้งที่เสด็จไปทอดพระเนตร

การแสดงที่ใด พระองค์ท่านจะทรง “ซื้อ” บัตรเข้าชมการแสดงทุกครั้ง รวมถึงคณะผู้ตามเสด็จทุกคน เว้นแต่เจ้าภาพจะจัดถวาย จะทรงให้รวบรวมเงินค่าบัตรเข้าชมและให้ข้าหลวงที่ตามเสด็จมอบให้แก่ผู้จัด หากเจ้าภาพปฏิเสธที่จะรับ ก็จะทรงนำเงินนั้นเข้ากองกลาง เพื่อจัดสรรเป็นทุนช่วยเหลือนักเรียนดนตรีต่อไป

พระปณิธานของพระองค์ท่านเปรียบเสมือนแสงสว่างในหัวใจของนักดนตรีและผู้รักดนตรีคลาสสิกทุกคน พระองค์ท่านได้ทรงฉายแสงแห่งการเรียนรู้ด้วยพระเมตตาอันเปี่ยมล้นที่พวกเราทุกคนควรจะช่วยกันดำรงไว้ซึ่งพระปณิธานแห่งพระองค์ผู้ทรงมีพระกรุณาธิคุณอันมากล้นแก่วงการดนตรีคลาสสิกในประเทศไทย

รำลึกถึงพระกรุณาธิคุณ

จามร ศุภพล

อาจารย์ประจำสาขาการแสดงเปียโน

คณะดุริยางคศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร

นักเรียนทุนส่งเสริมดนตรีคลาสสิกในพระอุปถัมภ์ฯ

ปี พ.ศ. ๒๕๔๗ และ พ.ศ. ๒๕๔๘

การตัดสินใจที่ดีที่สุดครั้งหนึ่งในชีวิตของข้าพเจ้า คือ การตัดสินใจสมัครขอรับทุนการศึกษาจากทุนส่งเสริมดนตรีคลาสสิกในพระอุปถัมภ์สมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอ เจ้าฟ้ากัลยาณิวัฒนา กรมหลวงนราธิวาสราชนครินทร์ เพื่อเข้าอบรมมาสเตอร์คลาสเปียโน ณ กรุงโลซานน์ ประเทศสวิตเซอร์แลนด์ ในฤดูร้อนของปี พ.ศ. ๒๕๔๗ ข้าพเจ้าจะไม่มีวันลืมวันที่องค์ประธานของทุนฯ ทรงสัมภาษณ์ข้าพเจ้าอย่างละเอียดด้วยพระองค์เอง นอกเหนือจากจะพระราชทานทุนดังกล่าวแล้วสมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอ เจ้าฟ้ากัลยาณิวัฒนา กรมหลวงนราธิวาสราชนครินทร์ ยังทรงเมตตาให้ข้าพเจ้าตามเสด็จ ไปชมงานคอนเสิร์ตต่างๆ รวมทั้งได้แสดงถวายอีกหลายครั้ง ชีวิตทางดนตรีข้าพเจ้าเติบโตและสมบูรณ์ยิ่งขึ้นจากประสบการณ์เหล่านี้ ในขณะที่ชีวิตโดยรวมของข้าพเจ้าก็เติบโตและสมบูรณ์ขึ้นจากการที่ได้เข้าเฝ้าและตามเสด็จฯ พระองค์ท่าน รวมถึงการได้สังเกตพระจริยวัตรอันงดงามและเป็นแบบอย่างที่ดี

สมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอ เจ้าฟ้ากัลยาณิวัฒนา กรมหลวงนราธิวาสราชนครินทร์ทรงเป็นองค์อุปถัมภ์ดนตรีคลาสสิกในประเทศไทยอย่างแท้จริงตลอดพระชนม์ชีพ บัดนี้พระองค์ท่านทรงจากพวกเราไปแล้ว แต่ข้าพเจ้าก็ดีใจที่มีองค์กรการศึกษาดนตรีที่ได้รับพระราชทานพระบรมราชานุญาตให้ใช้พระนาม ‘กัลยาณิวัฒนา’ ข้าพเจ้าเชื่อแน่ว่าพระปณิธานจะยังคงอยู่และได้รับการสืบสานต่อไป ในส่วนของตัวข้าพเจ้าเองนั้น ก็จะพยายามทำให้ประโยชน์ให้กับวงการดนตรีในประเทศ เราจนสุดกำลังความสามารถ เพื่อมอบคืนสิ่งดีๆ ให้ผู้อื่นเหมือนที่ครั้งหนึ่งข้าพเจ้าเคยได้รับพระเมตตาจากพระองค์ท่าน

ทัศนา นาควัชระ

รองคณบดีฝ่ายบริหาร คณะดุริยางคศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร

ในวาระที่สถาบันดนตรีกัลยาณิวัฒนามีอายุครบรอบ ๑ ปี ในวันที่ ๒๖ พฤษภาคมนี้ ผมในฐานะบุคลากรของคณะดุริยางคศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร มีความยินดีที่ได้มีส่วนร่วมในโครงการจัดตั้งสถาบันดนตรีกัลยาณิวัฒนามาตั้งแต่เริ่มแรก ผมขอขอบคุณบรรดาเพื่อนคณาจารย์ของคณะดุริยางคศาสตร์ทุกท่านที่ทุ่มเทแรงกายแรงใจ จวบจนถึงเวลาที่สถาบันดนตรีกัลยาณิวัฒนาได้ดำรงสถาบันอันมั่งคงในเช่นปัจจุบัน

สมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอ เจ้าฟ้ากัลยาณิวัฒนา กรมหลวงนราธิวาสราชนครินทร์ ทรงมีพระเมตตาต่อผมและเหล่าผองเพื่อนนักดนตรีคลาสสิกมาอย่างยาวนาน ผมไม่เคยลืมพระกรณียกิจต่าง ๆ อันเป็นประโยชน์ต่อประชาชนชาวไทย ส่วนในด้านดนตรีนั้น แม้ว่าพระองค์จะทรงมีพระชนมายุมากแล้ว ก็ยังคงเสด็จทอดพระเนตรการแสดงดนตรีอยู่เป็นประจำสม่ำเสมอ รวมถึงพระกรุณาธิคุณในด้านการศึกษาของนักดนตรีทรงเป็นพระผู้อุปถัมภ์ เป็นขวัญและกำลังใจแก่นักดนตรีตราบจนถึงเวลาสุดท้ายของพระชนม์ชีพ

ผมขอส่งความปรารถนาดีมายังสถาบันดนตรีกัลยาณิวัฒนา ให้ก้าวเดินไปข้างหน้าอย่างงดงาม สมดังพระปณิธานของสมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอ เจ้าฟ้ากัลยาณิวัฒนา กรมหลวงนราธิวาสราชนครินทร์ ทุกประการ

ปรัชญ์ บุญดีสกุลโชค

นักเรียนทุนส่งเสริมดนตรีคลาสสิกในพระอุปถัมภ์ฯ

ตั้งแต่ผมยังเด็ก ภาพที่ปรากฏขึ้นตลอดเวลา คือ การเสด็จทอดพระเนตรแทบจะทุกคอนเสิร์ตในประเทศไทย สำหรับพวกเราชาวนักดนตรีรู้สึกปลาบปลื้มทุกครั้งที่พระองค์ท่านเสด็จ เพราะไม่ว่าจะเป็นนักดนตรีมืออาชีพหรือไม่ ไม่ว่าเราจะมีชื่อเสียงหรือจะเป็นเด็ก พระองค์ท่านได้เสด็จทอดพระเนตรโดยไม่มีการแบ่งแยกใดๆ

ขณะที่ผมกำลังศึกษาอยู่ที่ Yehudin Menuhin School และได้เดินทางกลับมาแสดงคอนเสิร์ตที่ประเทศไทย สมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอ เจ้าฟ้ากัลยาณิวัฒนากรมหลวงนราธิวาสราชนครินทร์ ได้เสด็จทอดพระเนตรคอนเสิร์ตจึงทำให้ผมทราบเกี่ยวกับเรื่อง “ทุนส่งเสริมดนตรีคลาสสิกในพระอุปถัมภ์” ซึ่งเป็นเวลาเดียวกับที่ผมกำลังตัดสินใจเพื่อศึกษาต่อทางด้านดนตรีแต่ด้วยค่าเล่าเรียนที่สูงในมหาวิทยาลัยในต่างประเทศทำให้การที่จะศึกษาต่อนั้นยังเป็นเรื่องยากแม้ว่าสถาบันที่ผมต้องการที่จะศึกษาจะมีทุนเรียนให้แก่นักศึกษาปีละหนึ่งถึงสองคนแต่ก็นับเป็นโอกาสน้อยเช่นเดียวกันกับการแข่งขันที่สูง ภายหลังในการสอบทุนครั้งนั้นผมได้สอบผ่านการคัดเลือกทุนจำนวนหนึ่งจาก Guildhall School ลอนดอน ประเทศอังกฤษ แต่ด้วยปัญหาเศรษฐกิจในประเทศไทยขณะนั้น จึงทำให้ผมตัดสินใจสมัครทุนส่งเสริมฯ ภายหลังไม่นาน ด้วยพระเมตตาของพระองค์ท่านที่กรุณาให้ผมได้เข้ารับพระราชทานสัมภาษณ์ด้วยพระองค์เองที่ประเทศสวิตเซอร์แลนด์และได้ทรงมอบเงินทุนส่งเสริมฯ นี้ให้แก่ผมในฐานะนักเรียนทุนส่งเสริมดนตรีคลาสสิกในพระอุปถัมภ์ฯ ตั้งแต่ ปี พ.ศ. ๒๕๔๗ - พ.ศ. ๒๕๕๑

ปัจจุบัน ผมเป็นอาจารย์ที่ Yehudin Menuhin School และได้เริ่มต้นทำโครงการร่วมมือกับนักแสดงกลุ่มหนึ่งที่ประเทศอังกฤษ โดยมีจุดประสงค์เพื่อให้สังคมได้เห็นถึงมุมมองของดนตรีคลาสสิกในอีกด้านหนึ่งที่ว่าดนตรีคลาสสิกไม่ได้เป็นดนตรีที่มีไว้เพื่อแบ่งแยกชนชั้นทางสังคมของคน โดยเปลี่ยนวิธีการนำเสนอจากในพื้นที่ และเวลาที่แตกต่างออกไปจากเดิมร่วมถึงการแลกเปลี่ยนมุมมอง ทัศนคติกับศิลปะสาขาวิชาแขนงอื่นๆ ร่วมด้วย ผมเชื่อว่า “ดนตรีคลาสสิกมีพลังที่เข้าถึงจิตใจของคนทุกคน และทุกคนสามารถรับรู้ และเข้าใจดนตรีได้”

วันที่ ๑๐ เมษายน พ.ศ. ๒๕๕๖ ผมได้แสดงคอนเสิร์ตเดี่ยวในความร่วมมือของสมาคม Anglo-Thai เพื่อนำเงินที่ได้เป็นกำไรทั้งหมดมอบให้แก่ทุนส่งเสริมดนตรีคลาสสิกในพระอุปถัมภ์ฯ

ความผูกพัน

ผมรู้สึกมีความผูกพันกับสถาบันฯ เนื่องด้วยประการแรก คุณหญิงวงจันทร์ บุคคลที่มีพระคุณกับผมอย่างมาก ซึ่งผมได้มีโอกาสพบตั้งแต่ยังเด็ก โดยอาจารย์เป็นหนึ่งในแรงผลักดันและกรรมการของทุนส่งเสริมฯ สมัยที่ผมได้สมัครขอรับทุน ผมมีความรู้สึกดีใจอย่างยิ่งที่ได้เห็นคุณหญิงวงจันทร์ ผู้ร่วมบุกเบิกและสามารถทำตามพระปณิธานของพระองค์ท่านได้สำเร็จ

อาจารย์ อโณทัย นิติพน เป็นอาจารย์ที่สอนวิชา Composition ผมมาตั้งแต่อายุสิบกว่าขวบ เพราะในขณะนั้นบ้านผมอยู่ติดกับบ้านอาจารย์ จึงทำให้ผมได้มีโอกาสปรึกษากับอาจารย์บ่อยมาก ทั้งขณะที่อยู่ในประเทศไทย และอยู่ที่ประเทศอังกฤษและอาจารย์ คมสันต์ ดิลกคุณานันท์ เป็นเพื่อนที่เรียนรุ่นเดียวกันกับผมที่ Guildhall School เราได้เรียนมาพร้อมกัน จึงรู้สึกมีความผูกพันกันมาเป็นเวลานาน

ความตั้งใจ

ผมอยากจะฝากถึงน้องๆ นักดนตรีที่มีความใฝ่ฝันอยากเป็นนักดนตรีว่า “เป้าหมายของการเล่นดนตรี ไม่ได้เล่นเพื่อเน้นความเก่ง ความเร็ว และการชนะในการแข่งขันแต่เป็นการที่เราสามารถพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ในการสื่อสารทางดนตรี อันนำมาซึ่งตัวดนตรีที่สามารถสะท้อนเอกลักษณ์ของแต่ละบุคคลที่ต่างกันออกไปได้” และดนตรีคลาสสิกนั้นเป็นศิลปะตะวันตก ที่มีประวัติศาสตร์อันยาวนานและลึกซึ้ง ดังนั้นการที่เราจะเข้าใจดนตรี ไม่เพียงแค่ว่าเราศึกษาเฉพาะดนตรีเท่านั้น ดังที่พระองค์ท่านได้รับสั่งกับนักเรียนทุนส่งเสริมฯ ทุกคนก่อนที่จะไปศึกษาที่ต่างประเทศว่า

“เวลาไปเรียนดนตรี ต้องไปทราบซึ้งในวัฒนธรรมอื่นๆ ต้องเข้าใจในวรรณคดี และศิลปะแขนงอื่น ๆ ด้วย เราถึงจะเข้าใจจริง ๆ”

ด้วยพระกรุณาธิคุณของพระองค์ท่าน ทำให้ผมสามารถเข้าศึกษาต่อระดับอุดมศึกษาและสำเร็จการศึกษาภายในระยะเวลา ๔ ปี อันมาซึ่งความซาบซึ้งอย่างยิ่งในพระเมตตาของพระองค์ท่านที่มีต่อผมอย่างมหาศาล

ศิโยน ดาวรัตนหงษ์

นักเรียนทุนส่งเสริมดนตรีคลาสสิกในพระอุปถัมภ์ฯ

“แสงหนึ่ง...คือรุ้งงาม” คือ สายรุ้งอันประกอบด้วยสีต่างๆ เจ็ดสีบนท้องฟ้าเหนือแผ่นดิน สมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอเจ้าฟ้ากัลยาณิวัฒนา กรมหลวงนราธิวาสราชนครินทร์เปรียบดังสายรุ้งที่งดงาม ให้ความชื่นบานแก่ชนทุกหมู่เหล่า นี่คือความประทับใจของ “ศิโยน ดาวรัตนหงษ์” เมื่อครั้งหนึ่งกับการแสดงคอนเสิร์ตบนเวทีรวมถึงความรู้สึกผูกพันที่อยู่ในหัวใจการเป็นหนึ่งในนักเรียนทุนส่งเสริมดนตรีคลาสสิกในพระอุปถัมภ์ฯ

ก่อนจะได้เป็นหนึ่งในนักเรียนทุนส่งเสริมดนตรีคลาสสิกของศิโยน ดาวรัตนหงษ์ เริ่มต้นด้วยการร้องเพลงนมัสการพระเจ้าในโบสถ์ ซึ่งการร้องเพลงทุกครั้งรู้สึกผ่อนคลาย และสามารถใช้เวลาในการร้องเพลงเป็นเวลานานกว่ากิจกรรมทางด้านศิลปะแขนงอื่นๆ

ศิโยนเล่าถึงความชื่นชอบการร้องเพลงด้วยรอยยิ้มแห่งความสุขว่าเธอเริ่มคิดว่าการร้องเพลงในโบสถ์เป็นเรื่องยากที่ต้องการเรียนรู้ แม้จะมีวูบหนึ่งในความคิดที่บอกแก่ตนเองว่า มันยากเกินความสามารถที่จะทำได้ แต่สิ่งที่เธอมีอยู่ในตัวเองคือการเรียนรู้ให้เพิ่มมากขึ้น

“ดิฉันต้องการเรียนรู้จนสามารถหาครูมาสอนในเรื่องของการร้องเพลงได้ ตั้งแต่นั้นมาจึงทำให้รู้ว่า การร้องเพลงทุกแนวเพลงจะต้องมีพื้นฐานของดนตรีคลาสสิก กระทั่งเรียนช่างศิลป์ในช่วงปีที่สาม ทำให้ทราบว่าตนเองอยู่กับดนตรีได้นานและมีความสุข ไม่กดดันเกินไป จากนั้นร้องเพลงสอบและเรียนไปเรื่อยๆ ด้วยทราบว่าค่าเทอมแพง และมีผู้ใหญ่ที่เขามองเห็นถึงความสามารถที่แท้จริง รวมถึงนิสัยของตัวเองเป็นคนเชื่อฟัง เขาบอกให้ไปทางไหนก็เดินทางไปตามคนที่มีความรู้มากกว่า ไม่ใช่แค่ทำตามหน้าที่แต่ต้องซ้อมและตั้งใจ อยู่เมืองไทยก็เชื่อครู มาถึงตรงนี้ดิฉันทำได้จริงและอยู่กับมันอย่างมีความสุข เริ่มมองเห็นว่าจะเดินทางไหนมันมีช่องทางที่จะสนับสนุน ถ้าผู้ใหญ่ที่สนับสนุนหยุด ทุกอย่างก็หยุด สิ่งเหล่านี้คือการวางรากฐานของตนเอง”

เมื่อศิโยนได้เข้าศึกษาอยู่ที่คณะดุริยางคศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร การเรียนทางด้านดนตรีเป็นการแข่งขันสูงของวิชาชีพที่มีความแตกต่างกันไปในแต่ละด้าน เด็กเรียนดนตรีทุกคนจะมุ่งเน้นเกี่ยวกับการเรียนให้ดีเพื่อที่จะสามารถเก็บวิชาความรู้ให้ได้มากที่สุด

ขณะนั้นเองการเรียนเพื่อนำเอาวิชาที่อยู่ในอีกซีกโลกตะวันตก ซึ่งเป็นจุดเริ่มต้นของดนตรีคลาสสิก เพื่อให้เป็นความรู้แก่ตนเอง เป็นเรื่องที่ยากมากที่จะมีผู้ที่มีประสบการณ์โดยตรงมาสอนในเมืองไทย มีคนที่ไปรู้จักกับดนตรีตะวันตกแล้วไม่ได้มีคนนำเอาความรู้เหล่านั้นมาเผยแพร่

เมื่อประมาณ ๗ - ๘ ปีก่อน ศิโยนทราบมาตลอดจากการชมข่าวในพระราชสำนักว่าสมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอ เจ้าฟ้ากัลยาณิวัฒนา กรมหลวงนราธิวาสราชนครินทร์ทรงโปรดดนตรีคลาสสิกอีกทั้งยังให้ความสนใจในการไปชมคอนเสิร์ตดนตรีคลาสสิกอย่างมาก

“ตอนนั้นการเรียนในห้องเรียนมันยังไม่เพียงพอสำหรับดิฉัน เพราะตอนเรียนเป็นเด็กกิจกรรม คุณครูและผู้ใหญ่หลายท่านที่รู้จักและเอ็นดูก็คอยแนะนำว่ามีแคมป์เจ็ดวันสั้นๆ ได้เรียนร้องเพลงกับอาจารย์ที่มาจากต่างประเทศ ได้เรียนร้องเพลงอย่างเข้มข้น การที่มีอาจารย์จากตะวันตกมาสอนเรานั้นก็แสดงว่า ต้องมีอะไรบางอย่างที่พิเศษจนเรียนรู้ว่าตะวันตกเขามีวินัยอย่างมากในการเรียนรู้”

จากนั้นเองทำให้ศิโยนได้เริ่มมองเห็นอนาคตของตนเองมากขึ้น การเรียนในด้านดนตรีคลาสสิกซึ่งอยู่ในระดับที่สูงขึ้นตามระดับนั้นค่าใช้จ่ายในการเรียนสูงมาก ทำอย่างไรเพื่อที่จะได้เรียน มีผู้ใหญ่ที่มองเห็นแววตาแห่งความมุ่งมั่นให้คำแนะนำเรื่องถึงทุนส่งเสริมดนตรีคลาสสิกในพระอุปถัมภ์ฯ จึงตัดสินใจดำเนินการขอทุน “เพียงทราบว่ามีทุนนี้อยู่ ดิฉันก็ดีใจที่เห็นท่านทรงชื่นชอบดนตรีคลาสสิก เริ่มมองเห็นอนาคตของตนเองทำให้เรามองเห็นว่าคนต่างชาติที่มีความรู้ความเชี่ยวชาญเหล่านั้น เขามีวินัยในการซ้อม ซึ่งเราได้มองเห็นว่า เขามีวินัยทางด้านนี้มากแค่ไหนแต่ว่าการที่เราได้เข้าค่าย ทำให้เราเห็นถึงการให้ความสนใจของเขาให้ความสำคัญกับการเป็นนักดนตรีในหนึ่งวันมากน้อยแค่ไหนแล้วนอกจากการที่เราได้ความรู้จากตรงนั้น”

“ครั้งหนึ่งที่ทำให้มีความผูกพันกับดนตรีคลาสสิกอย่างมาก เมื่อได้ร่วมงาน “แสงหนึ่ง...คือรุ้งงาม” หากคนไม่เข้าใจในความหมายอาจจะมองผ่านไป แต่แท้จริงแล้วความหมายของคำนี้เมื่อเปรียบเทียบก็คล้ายการที่เราอยู่ในห้องหนึ่งแล้วมีแสงลอดผ่านจนมองเห็นสายรุ้ง ดนตรีคลาสสิกอาจจะเป็นมุมหนึ่งที่อยู่ในที่มืดและเมื่อพระองค์ท่านสนพระทัยก็เหมือนแสงที่ส่องเข้าไปให้เห็นเงาในห้องนั้นให้มีความสำคัญเกิดขึ้นมา”

หลังจากได้รับทุนส่งเสริมฯ การร่วมกิจกรรมกับทางสถาบันดนตรีกัลยาณิวัฒนาและทำให้เธอรู้สึกประทับใจมากที่สุดครั้งหนึ่งคือการแสดงคอนเสิร์ตเพื่อถวายแด่สมเด็จเจ้าฟ้ากรมหลวง ภาพบรรยากาศของการขึ้นคอนเสิร์ตครั้งแรกหลังจากได้รับทุนพระราชทานได้ผุดขึ้นมาอีกครั้งหนึ่ง

“ครั้งนั้นเป็นการได้รับแจ้งข่าวจากผู้ใหญ่ที่เมืองไทยและเป็นครั้งที่พระองค์ท่านทรงประชวร ทางคณะกรรมการทุนจึงแจ้งข่าวแก่นักเรียนทุนฯ ทุกท่านเพื่อรวมตัวกันในการจัดคอนเสิร์ต ซึ่งครั้งนั้นดิฉันกังวลกับการแสดงมาก เพราะเป็นการเลือกเพลงด้วยตนเองและเป็นเพลงที่ยากมากพอถึงเวลาขึ้นไปร้อง เราก็แสดงฝีกตั้งแต่ก้าวขึ้นบันได เวลาขึ้นไปร้องมองพระองค์ท่านตลอดเวลา แววตาของพระองค์ท่านเหมือนผู้ใหญ่ที่มาฟังเราเพื่อมาดูว่าเราพัฒนาไปถึงไหน พระองค์ท่านทรงมีความสุข มีอารมณ์ร่วมไปกับเพลง ความตื่นเต้นหายไปหมด ทรงโปรดดนตรีอย่างมาก พอร้องเสร็จเราก็มีโอกาสส่งเสด็จ เวลาพระองค์ท่านผ่านทุกคน ท่านไม่ได้แค่ผ่านไป แต่ท่านจะคอยจ้องตาพวกเราที่ละคน และมองได้ว่าท่านรักพวกเราซึ่งเป็นความรักจากความหวังดี ที่คนมีบารมีจะให้กับเด็กๆ ของท่านบรรยายไม่ได้ ท่านมองเราด้วยความเมตตาและหวังดี จึงเป็นคอนเสิร์ตที่ฝังใจมาก”

งานของสถาบันดนตรีกัลยาณิวัฒนาทำให้ศิโยนได้กลับมาร้องเพลง และจัดคอนเสิร์ตร่วมกันกับนักเรียนทุนอีกหลายคนร่วมผู้ใหญ่ที่มีความสามารถ ได้กลับมาพบผู้ใหญ่คุยกันทำให้ได้และผู้ใหญ่ก็มีกำลังใจด้วย

ปัจจุบันความรู้และประสบการณ์ทั้งในชีวิตของการเรียนในรั้วมหาวิทยาลัย และการหมั่นเพียรเพื่อที่จะหาความรู้เพิ่มเติมรวมถึงการทำงานที่เธอสะสมมาได้ถูกนำมาถ่ายทอดสู่นักเรียนที่มีความสนใจทางด้านดนตรีคลาสสิก บ้างเพื่อเรียนบ้าง เพื่อสอบในการประกอบอาชีพ ซึ่งการสอนในฐานะอาจารย์ศิโยน ดาวรัตนหงษ์ ของเด็กนักเรียนหลากหลายรุ่นต่อรุ่นนั้น ได้ถูกนำมาปรับเพื่อให้เข้ากับยุคของการฟังเพลงยุคใหม่ของเด็กนักเรียน การสอนเพื่อให้เข้าใจถึงพื้นฐานของแนวดนตรีทุกแขนงซึ่งจะต้องมีความรู้พื้นฐานขั้นต้นของดนตรีคลาสสิกแทบทั้งสิ้น การวางรากฐานที่ดีให้แก่นักเรียนทุกคนจะต้องสร้างให้เป็นคนเก่งและสามารถเข้าใจและเข้าถึงดนตรีทุกประเภท อีกทั้งยังทำให้ทุกคนสามารถเข้าถึงดนตรีคลาสสิกได้เฉกเช่นเดียวกับสถาบันกัลยาณิวัฒนาที่จะมีส่วนเสริมสร้างความเข้าใจให้แก่สาธารณชนทางด้านดนตรีคลาสสิก

“ความมั่นคงและลุ่มลึกทางวัฒนธรรม
ทำให้มนุษย์ดำรงอยู่ได้อย่างมีศักดิ์ศรี
และไม่หวั่นไหวต่อความเปลี่ยนแปลงทั้งดี
และร้าย”

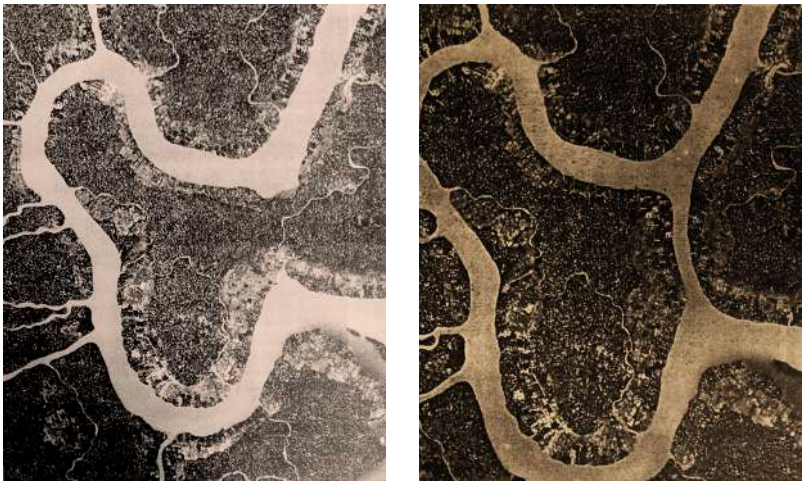
(พระดำรัสในโอกาสเสด็จทรงเป็นประธานเปิดการสัมมนา
เรื่อง ความเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์ภาคใต้ ณ
มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี)

๘ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๓๘

บางยี่ขัน
บ้านของสถาบันดนตรีกัลยาณิวัฒนา

๑. ก่อนจะเป็นโรงสุรา

แม่น้ำเจ้าพระยาเป็นแม่น้ำสายใหญ่ที่นำความอุดมสมบูรณ์มาสู่พื้นที่ราบลุ่มตอนกลางของประเทศ ทั้งยังเป็นเส้นทางคมนาคมที่มีความสำคัญมาตั้งแต่เมื่อครั้งอดีต จากความสำคัญดังกล่าวนี้ ทำให้ผู้คนเข้ามาตั้งถิ่นฐานอย่างหนาแน่นบริเวณพื้นที่ริมน้ำ ด้วยเหตุที่มีความเหมาะแก่การเพาะปลูก ทั้งยังเป็นเส้นทางในการลำเลียงสินค้าของการค้าทั้งในระดับประเทศและในระดับท้องถิ่น เรือสินค้าของชาวต่างชาติที่เข้ามาในแม่น้ำเจ้าพระยาแต่เดิมนั้น ต้องผ่านด่านทางน้ำคอยตรวจตราสินค้าหลายแห่งตามท่าจอดเรือต่างๆ อาทิ ในแม่น้ำท่าจีนมีด่านท่าจีน ในแม่น้ำเจ้าพระยามีด่านบาแดง(พระประแดง) ด่านฑณบุรี (ธนบุรีศรีมหาสมุทร) ด่านตะนาวศรี (อยุธยา) เป็นต้น โดยแต่ละด่านมักจะมีป้อมเฝ้าระวังทางน้ำด้วย สำหรับเรือสินค้าที่แล่นเข้ามาถึงตำบลบางกอกนั้นจะจอดเรือที่เมืองธนบุรีศรีมหาสมุทร หรือ ด่านขนอนบางกอก ที่ทำหน้าที่เป็นเมืองหน้าด่านคอยตรวจตราเรือสินค้าและป้องกันเส้นทางน้ำก่อนที่จะเดินทางเข้าสู่กรุงศรีอยุธยา

ภาพจำลอง ภาพถ่ายทางอากาศก่อนขุดคลองบางกอก (ภาพซ้าย)
และหลังขุดคลองลัดบางกอก (ภาพขวา) ส่วนที่โค้งเป็นรูปเกือกม้าคือแม่น้ำเจ้าพระยาสายเดิม
ที่มา : สุจิตต์ วงษ์เทศ. (๒๕๔๘). กรุงเทพฯ มาจากไหน?. กรุงเทพฯ : ศิลปวัฒนธรรม.

ภาพสวนผลไม้ริมคลอง
ที่มา : หอจดหมายเหตุแห่งชาติ

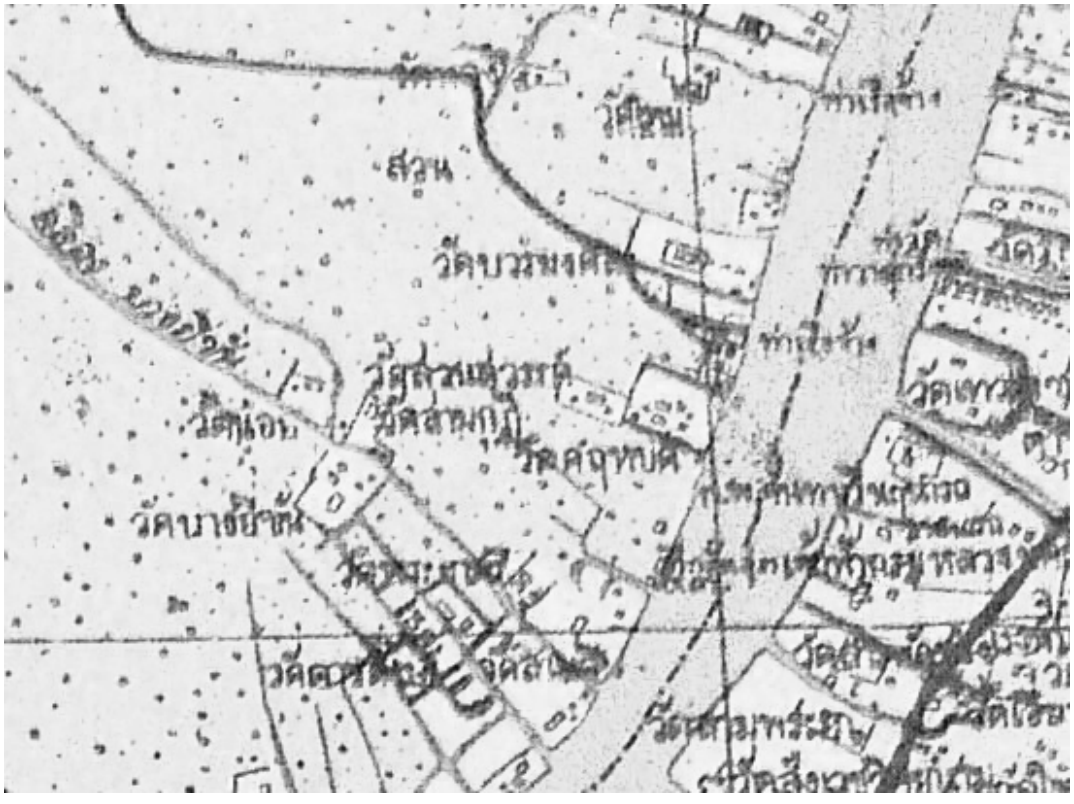
ภาพบ้านเรือนริมน้ำ
ที่มา : หอจดหมายเหตุแห่งชาติ

แต่เดิมผืนดินฝั่งกรุงเทพฯกับฝั่งธนบุรีเป็นผืนเดียวกัน จนในปี พ.ศ. ๒๐๘๕ ซึ่งตรงกับรัชสมัยพระไชยราชาธิราช พระองค์ได้โปรดฯ ให้ขุดคลองลัดบางกอกขึ้น คลองลัดที่ขุดขึ้นนี้เป็นการขุดเชื่อมปากคลองบางกอกน้อยกับปากคลองบางกอกใหญ่ ทั้งนี้เพื่อย่นระยะเวลาในการเดินทาง เนื่องจากเส้นทางแม่น้ำเจ้าพระยาสายเดิมต้องใช้ระยะเวลานานในการเดินทาง ประกอบกับเส้นทางที่ค่อนข้างคดเคี้ยวทำให้การเดินเรือเป็นไปอย่างยากลำบาก ด้วยเหตุที่แม่น้ำเจ้าพระยาไหลคดเคี้ยวนี้เอง ได้ทำให้เกิดแผ่นดินที่มีลักษณะคล้ายเกาะขึ้นหลายแห่ง ทั้งยังมีการขุดคลองขนาดเล็กเชื่อมไปยังเรือกสวนไร่นาต่างๆ จึงกลายเป็นที่มาของชื่อบ้านฐานถิ่นที่มีคำว่า“บาง”นำหน้า ในที่นี้คำว่า “บาง” อาจมีความหมายได้สองนัย ตามพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน หมายถึง ทางน้ำ ตำบลริมน้ำ ซึ่งต่างกับ“บาง” ที่สมเด็จกรมพระยาดำรงราชานุภาพทรงวินิจฉัยไว้ในสาส์นสมเด็จว่า หมายถึง คลองตัน โดยเป็นคลองที่ขุดขึ้นเพื่อชักน้ำในแม่น้ำเข้าขังไว้ในที่ดิน เรียกว่า ร่องสวน

พื้นที่ทั้งสองฟากฝั่งของแม่น้ำเจ้าพระยาในปัจจุบัน ซึ่งแต่เดิมถูกเรียกรวมกันว่าเมืองบางกอกพื้นที่บริเวณนี้ส่วนใหญ่ถูกใช้ในการเพาะปลูกไม้ผลทั้งบริเวณริมแม่น้ำและบริเวณที่อยู่ถัดเข้าไปตอนในด้วยเหตุนี้ชาวบ้านจึงได้ทำบางหรือร่องสวนในลักษณะที่เป็นคลองตันขึ้นเป็นจำนวนมาก เพื่อให้น้ำจากแม่น้ำเข้าไปยังพื้นที่เพาะปลูกของตนเองได้อย่างทั่วถึง บางที่ถูกขุดขึ้นไม่เพียงแต่จะเป็นประโยชน์ในด้านการเกษตรเท่านั้น แต่ยังได้ก่อให้เกิดเป็นเส้นทางคมนาคมและเส้นทางการค้าที่มีความสำคัญในระดับท้องถิ่นที่กลายเป็นจุดดึงดูดผู้คนจากต่างถิ่นให้เข้ามาค้าขายตามบางต่างๆ คนกลุ่มนี้ได้เข้ามาตั้งรกรากอยู่ทำมาหากินกันริมแม่น้ำกลายเป็นชุมชน ดังนั้นน่าจะเป็นเหตุผลสำคัญที่ทำให้ไม่เพียงชื่อเมืองบางกอกเท่านั้นที่ขึ้นต้นด้วยคำว่า บาง หากแต่ยังรวมไปถึงชื่อบ้านฐานถิ่นในเมืองอีกเป็นจำนวนมาก อันแสดงให้เห็นถึงอัตลักษณ์ร่วมกันของชุมชนซึ่งมีที่ตั้งอยู่ริมแม่น้ำสายหลักหรือตามร่องสวน รวมทั้งคลองตันต่างๆ ที่ถูกขุดขึ้น ดังที่ปรากฏชื่อว่า บางกอกน้อย บางกอกใหญ่บางขุนนนท์ บางขุนศรี บางบำหรุ บางพลัด บางอ้อ บางยี่ขัน เป็นต้น

“บางยี่ขัน” เป็นย่านที่อยู่ในลุ่มแม่น้ำเจ้าพระยาฝั่งธนบุรี บริเวณปากคลองบางยี่ขันซึ่งเป็นจุดเชื่อมต่อกับแม่น้ำเจ้าพระยา คลองดังกล่าวเชื่อมกับคลองบางจาก คลองผักหนาม และจุดที่เป็นชุมชนใหญ่คือช่วงที่ตัดกับคลองบางบำหรุ ทั้งยังมีเส้นทางคลองเล็กๆ ลัดเลาะไปตามเรือกสวนต่างๆ แม้ว่าการก่อตัวขึ้นของชุมชนบางยี่ขันจะไม่สามารถระบุได้อย่างชัดเจนว่าเริ่มขึ้นในช่วงเวลาใด ในขณะเดียวกันพื้นที่ดังกล่าวอยู่ใกล้กับบริเวณที่มีความสำคัญในฐานะเมืองหน้าด่านมาตั้งแต่สมัยกรุงศรีอยุธยาตอนต้น คือ ด่านขนอนบางกอก ประกอบกับมีหลักฐานทางประวัติศาสตร์ที่สำคัญ โดยเฉพาะวัดวาอารามต่างๆ อยู่เป็นจำนวนมาก ด้วยเหตุนี้เองความเก่าแก่ของชุมชนบางยี่ขันจึงอาจสันนิษฐานได้จากอายุสมัยของถาวรวัตถุซึ่งเป็นหลักฐานทางประวัติศาสตร์ที่มีความสัมพันธ์กับบริบททางสังคมและวัฒนธรรมด้านอื่นๆ ในพื้นที่

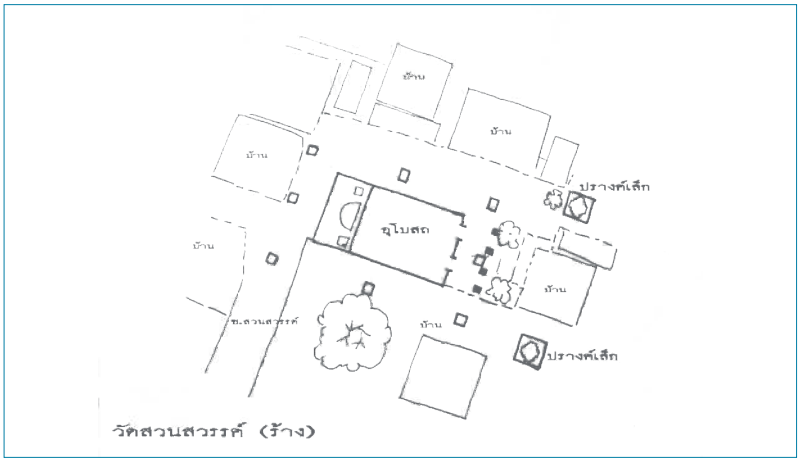
ภาพที่ตั้งของวัดสวนสวรรค์ในแผนที่กรุงเทพฯ พ.ศ.๒๔๓๑-๒๔๗๔
กรมแผนที่ทหาร. (๒๕๓๐). แผนที่กรุงเทพฯ พ.ศ.๒๔๓๑-๒๔๗๔. กรุงเทพฯ : กรมแผนที่ทหาร.

สำหรับหลักฐานทางประวัติศาสตร์เกี่ยวกับวัดวาอาราม นอกจากข้อมูลเกี่ยวกับอายุสมัยของวัดบางยี่ขันที่ถูกสันนิษฐานว่าสร้างขึ้นในสมัยอยุธยาตอนกลาง และวัดพระยาศิริไอยสวรรค์ที่ถูกสันนิษฐานว่าสร้างขึ้นในสมัยอยุธยาตอนปลายแล้ว ยังมีวัดสวนสวรรค์ หรือที่ชาวบ้านรู้จักกันในนามโบสถ์ร้าง วัดร้างแห่งนี้ถือได้ว่าเป็นถาวรวัตถุที่มีสภาพสมบูรณ์แห่งหนึ่ง ตั้งอยู่ใน “ซอยสวนสวรรค์” ซึ่งเป็นซอยเล็กๆ ในเขตชุมชนบ้านปูนทางทิศเหนือของสะพานพระรามแปด ตำแหน่งของวัดสวนสวรรค์ปรากฏบนแผนที่กรุงเทพฯ ฉบับพิมพ์ปี พ.ศ. ๒๔๓๑ จนถึงปี พ.ศ. ๒๔๗๔ แสดงให้เห็นได้ว่าเป็นช่วงที่ยังคงมีพระจำพรรษาอยู่ภายในวัด และเพิ่งถูกปล่อยทิ้งร้างเมื่อประมาณ ๗๐ - ๘๐ ปีนี้เอง

สำหรับประวัติการสร้างวัดนั้นไม่พบหลักฐานปรากฏแต่อย่างใดการศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับวัดดังกล่าวจึงสามารถทำได้เพียงการประเมินอายุสมัยของถาวรวัตถุที่พบภายในวัดเท่านั้น สำหรับหลักฐานที่หลงเหลืออยู่นั้น ได้แก่ อุโบสถ ฐานชุ้มเสมาล้อมรอบอุโบสถ และปรางค์คู่ นอกจากนี้ภายในอุโบสถเป็นที่ประดิษฐานของหลวงพ่อดำ พระพุทธรูปปางมารวิชัยที่สันนิษฐานว่าเป็นพระพุทธรูปเก่าสมัยอยุธยาตอนปลายถึงรัตนโกสินทร์ตอนต้น ส่วนอุโบสถนั้นเป็นรูปแบบศิลปะของสถาปัตยกรรมที่พบตั้งแต่สมัยสมเด็จพระนารายณ์ลงมา จึงสามารถสันนิษฐานได้ว่าวัดแห่งนี้อาจสร้างไม่เกินสมัยอยุธยาตอนปลาย ปัจจุบันพื้นที่ของวัดสวนสวรรค์ถูกล้อมรอบด้วยบ้านเรือนของชาวบ้านทั้งหมด ใบเสมาบางส่วนอยู่ในอาณาบริเวณของบ้านชาวบ้าน ปัจจุบันคนในชุมชนต่างเล็งเห็นถึงความสำคัญของโบราณสถานแห่งนี้ โดยได้มีการช่วยกันอนุรักษ์ดูแลและทำความสะอาดให้วัดแห่งนี้ยังสามารถปฏิบัติศาสนกิจได้

จากข้อมูลในข้างต้นนี้ได้ชี้ให้เห็นถึงความเป็นไปได้ว่าชุมชนในย่านบางยี่ขันนี้น่าจะมีพัฒนาการมาตั้งแต่สมัยกรุงศรีอยุธยา ก่อนที่จะขยายตัวเป็นชุมชนที่มีความสำคัญเมื่อครั้งที่ย้ายพระนครมายังเมืองบางกอก อายุสมัยที่มีร่วมกันของวัดต่างๆ ในย่านนี้มีความเป็นไปได้อย่างยิ่งว่าเป็นผลมาจากการที่ย่านบางยี่ขันตั้งอยู่บนเส้นทางคมนาคมทางน้ำที่มีความสำคัญและอยู่ใกล้กับที่ตั้งของปราการด่านขนอนที่มีความสำคัญมาตั้งแต่ในสมัยกรุงศรีอยุธยาตอนต้น ทั้งในช่วงก่อนที่จะมีการขุดคลองลัดบางกอกและหลังจากที่มีการขุดคลองในสมัยสมเด็จพระไชยราชาธิราช ทำให้สามารถสันนิษฐานต่อไปได้อีกว่าน่าจะมีการตั้งถิ่นฐานกันอย่างหนาแน่นในย่านบางยี่ขัน เห็นได้จากการกระจายตัวของวัดที่ตั้งอยู่ในพื้นที่ศูนย์กลางของชุมชน

ภาพแผนผังวัดสวนสวรรค์ ที่มา : ประภัสสร์ ชูวิเชียร
ภาพอุโบสถวัดสวนสวรรค์
ภาพหลวงพ่อดำ พระพุทธรูปปางมารวิชัยในอุโบสถ
ภาพใบเสมาของวัดสวนสวรรค์ ปัจจุบันอยู่ในเขตที่พักอาศัยของชาวบ้าน

จากข้อมูลในข้างต้นนี้ได้ชี้ให้เห็นถึงความเป็นไปได้ว่าชุมชนในย่านบางยี่ขันนี้น่าจะมีพัฒนาการมาตั้งแต่สมัยกรุงศรีอยุธยา ก่อนที่จะขยายตัวเป็นชุมชนที่มีความสำคัญเมื่อครั้งที่ย้ายพระนครมายังเมืองบางกอก อายุสมัยที่มีร่วมกันของวัดต่างๆ ในย่านนี้มีความเป็นไปได้อย่างยิ่งว่าเป็นผลมาจากการที่ย่านบางยี่ขันตั้งอยู่บนเส้นทางคมนาคมทางน้ำที่มีความสำคัญและอยู่ใกล้กับที่ตั้งของปราการด่านขนอนที่มีความสำคัญมาตั้งแต่ในสมัยกรุงศรีอยุธยาตอนต้น ทั้งในช่วงก่อนที่จะมีการขุดคลองลัดบางกอกและหลังจากที่มีการขุดคลองในสมัยสมเด็จพระไชยราชาธิราช ทำให้สามารถสันนิษฐานต่อไปได้อีกว่าน่าจะมีการตั้งถิ่นฐานกันอย่างหนาแน่นในย่านบางยี่ขัน เห็นได้จากการกระจายตัวของวัดที่ตั้งอยู่ในพื้นที่ศูนย์กลางของชุมชน

ภาพบ้านเรือนและสวนผลไม้ริมน้ำ ที่มา : หอจดหมายเหตุแห่งชาติ
ภาพสวนผลไม้ในบางยี่ขัน ที่มา : อุทิศ อุดมทรัพย์

นอกจากบริเวณเมืองธนบุรีศรีมหาสมุทร หรือ ด่านขนอนบางกอก จะอยู่ในฐานะของเมืองหน้าด่านที่สำคัญที่มีผู้คนตั้งถิ่นฐานกันอย่างหนาแน่นแล้ว ยังจะเห็นได้ว่าจากการที่พื้นที่ดังกล่าวมีที่ตั้งอยู่ในพื้นที่ราบลุ่มแม่น้ำ ส่งผลทำให้พื้นที่โดยรอบเป็นท้องทุ่งที่มีสภาพเป็นทะเลตม เหมาะแก่การทำนา มีบางที่ขุดขึ้นสำหรับทำเรือกสวนไร่นา และไม้ยืนต้น พื้นที่นี้จึงเต็มไปด้วยสวนผลไม้นานาชนิดซึ่ง มองซิเออร์ เดอร์ ลาลูแบร์ (Simon de La Loubère) อัครฑูตของพระเจ้าหลุยส์ที่ ๑๔ แห่งประเทศฝรั่งเศสที่ได้เข้ามาในสมัยสมเด็จพระนารายณ์ ได้บันทึกว่า “สวนผลไม้ดาดไปในเขตแขวงบางกอก ยาวไปตามลำน้ำลึก ๔ ลึก (๕๖๐ เส้น) ขึ้นไปทางจะไปพระมหานครสยาม (กรุงศรีอยุธยา) นั้น มีสถานที่เรียกว่า ตลาดขวัญ (เมืองนนทบุรี) นั้นเป็นพื้นที่เลี้ยงเมืองนี้ให้เอร็ดอร่อยสมกับที่เมืองสยามชอบกินเป็นอย่างดีที่สุด ข้าพเจ้าหมายความถึง ว่ามีผลไม้หลายอย่างต่างชนิดกัน”

พื้นที่สวนผลไม้ยังได้แผ่ออกไปทางตะวันออกถึงตำบลบางช้างเขตแม่กลองสมุทรสงครามจนเป็นที่มาของคำพังเพยที่ว่า “สวนในบางกอก สวนนอกบางช้าง หรือ บางช้างสวนนอก บางกอกสวนใน” โดยแต่ละพื้นที่จะมีผลไม้ขึ้นชื่อแตกต่างกันออกไป อาทิ ลางสาดย่านคลองสาน ส้มย่านบางมด สัปปะรดย่านบางบำหรุ ทุเรียนบางบนย่านบางขุนนนท์ เป็นต้น สำหรับในส่วนของบางยี่ขันนั้น แต่ละสวนจะปลูกผลไม้หลายชนิด แต่ผลไม้ที่ขึ้นชื่อ คือ เงาะ เป็นเงาะชั้นดีราคาแพง นิยมปลูกเงาะเนื้อล่อนพันธุ์เหลืองใหญ่ เหลืองเล็ก และแฟบ อันเป็นที่โปรดปรานของพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว (รัชกาลที่ ๕) จึงทรงยกอากรสวนเงาะให้กับชาวบ้านในบางยี่ขันทั้งหมด และในยุคหนึ่งเป็นที่กล่าวขวัญกันว่าเงาะที่นี่ขายกันถึง ๑ บาท ต่อ ๑๒ ผล

ในปัจจุบันพื้นที่สวนผลไม้ตลอดทั้งสองฝั่งแม่น้ำเจ้าพระยา รวมถึงย่านบางยี่ขันได้ถูกเปลี่ยนแปลงการใช้ประโยชน์ไปตามวิถีของกรุงเทพฯ บางสวนถูกเวนคืนที่เพื่อทำถนน บางสวนแปรสภาพไปเป็นที่อยู่อาศัย อาคารพาณิชย์ รวมถึงห้างสรรพสินค้า คงเหลือแต่สวนผลไม้ในย่านตำบลอัมพวา บางคณฑี บางนกแขวก อยู่เป็นบางแห่ง คำพังเพยที่ว่า “สวนในบางกอกคงเหลือเพียงแต่สวนนอกบางช้าง” ให้คนรุ่นได้เห็นวิถีชีวิตการดำเนินชีวิตของชาวสวนที่ยังสืบทอดภูมิปัญญาในการหาเลี้ยงชีพจากรุ่นสู่รุ่น ในขณะที่ภาพอดีตของบางยี่ขันกำลังพร่ามัวลงเรื่อยๆ น้อยคนนักที่จะทราบว่าใน อดีตบางยี่ขันเคยเป็นสวนผลไม้ และมีเงาะขึ้นชื่อ ทั้งยังเป็นที่โปรดปรานของพระพุทธเจ้าหลวง รัชกาลที่ ๕

๒. ยุคสมัยที่เป็นโรงสุรา

เนื้อความที่ปรากฏในนิราศภูเขาทองของสุนทรภู่ที่แต่งขึ้นในสมัยพระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัว (รัชกาลที่ ๓) ในขณะที่เดินทางไปนมัสการเจดีย์ภูเขาทองที่กรุงเก่า (พระนครศรีอยุธยา) ในนิราศสุนทรภู่ได้กล่าวถึงสถานที่ชื่อบ้านฐานถิ่นที่ตนเองเดินทางผ่าน ไล่เรียงมาตั้งแต่พระบรมมหาราชวังเรื่อยมาจนถึงถ้อยความในกลอนนิราศที่ว่า “ถึงอารามนามวัดประโคนปักไม่เห็นหลักลือเล่าว่าเสาหิน เป็นสำคัญปันแดนในแผ่นดิน มิรู้สิ้นสุดชื่อที่ลือชา” นั้นเป็นความตอนหนึ่งที่ผู้อ่านสามารถประติดประต่อเรื่องราวไปตามบริบทของพื้นที่ที่อยู่ถัดจากวัดประโคนปัก หรือ วัดศรีสุดาราม นั่นก็คือ ย่านบางยี่ขัน และจากบทกลอนในวรรคต่อมาที่ว่า “ถึงโรงเหล้าเตากลั่นควันโขมง มีคันโพงผูกสายไว้ปลายเสา โอ้บาปกรรมน้ำนรกเจียวอกเรา ให้มัวเมาเหมือนหนึ่งบ้าเป็นน่าอาย” จึงมีความเป็นไปได้ว่าโรงเหล้าเตากลั่นที่ควันกำลังโขมงอยู่นั้นเป็นโรงสุราที่อยู่ในย่านบางยี่ขัน ถ้าเป็นเช่น นั้นโรงสุราที่สุนทรภู่กล่าวถึงเป็นโรงสุราโรงเดียวกับโรงเหล้าบางยี่ขันที่ผลิตเหล้าไทยชื่อคุ้นหูอย่าง “แม่โขง” ชื่อสุราปรุงพิเศษ ๓๕ ดีกรีของกรมสรรพสามิตที่ได้ผลิตขึ้นใหม่ในปี พ.ศ. ๒๔๘๔ ซึ่งได้แรงบันดาลใจจากเพลงปลุกใจของหลวงวิจิตรวาทการ ในระยะที่เกิดกรณีพิพาทระหว่างไทยกับฝรั่งเศสเกี่ยวกับดินแดนฝั่งซ้ายของแม่น้ำโขง จนก่อให้เกิดสงครามอินโดจีนขึ้น ในปี พ.ศ. ๒๔๘๓

ภาพโรงงานสุราบางยี่ขัน

ภาพกำแพงที่ถูกสันนิษฐานว่าเป็นกำแพงของวังบางยี่ขัน วังของเจ้าอนุวงศ์ ราชวงศ์เวียงจันทน์

โรงสุราดังกล่าวสันนิษฐานว่าอาจมีมาตั้งแต่ในสมัยรัชกาลที่ ๑ และที่ปรากฏหลักฐานว่าโรงสุรามาตั้งอยู่อย่างถาวรในย่านบางยี่ขันนั้น อาจเป็นไปได้ว่าพื้นที่ดังกล่าวนี้เป็นนิวาสสถานเดิมของพระยาราชมนตรีบริรักษ์ (ภู่) ต้นสกุลภมรมนตรี และเมื่อท่านได้กำกับดูแลอากรเตาสุราในสมัยรัชกาลที่ ๓ จึงได้ให้ตั้งเตากลั่นสุราขึ้นใกล้กับนิวาสสถานของท่านเพื่อความสะดวกในการควบคุมดูแล สืบเนื่องจากการตั้งโรงงานสุราในพื้นที่ ทำให้กลุ่มแรงงานชาวจีนได้เข้ามาเป็นคนงานในโรงงานต้มกลั่นสุราและเข้ามาตั้งถิ่นฐานในย่านบางยี่ขันมากขึ้น คนกลุ่มนี้มีหัวหน้าควบคุมและขึ้นอยู่กับการบังคับบัญชาของนายอากร

ต่อมาเมื่อรัฐบาลยกเลิกการผูกขาดการต้มกลั่นและจำหน่ายสุรา โดยมอบให้กับกรมสรรพสามิตในปี พ.ศ. ๒๔๗๕ ชาวจีนที่เคยทำงานในโรงงานสุราเดิมก็ได้เปลี่ยนไปสังกัดอยู่กับกรมสรรพสามิต ก่อนที่จะโอนโรงงานสุราให้ไปขึ้นตรงกับกรมโรงงานอุตสาหกรรม ในปี พ.ศ. ๒๔๘๕ และเปิดให้เอกชนเข้ามาเช่าโรงงานสุราบางยี่ขันเพื่อดำเนินกิจการหลังจากปี พ.ศ. ๒๕๐๓ เป็นต้นมา ซึ่งนอกจากชาวจีนจะเข้ามาทำงานในโรงสุราแล้วยังมีบางส่วนยึดอาชีพค้าขายพายเรือไปตามลำคลองเปิดโรงฝิ่นบริเวณริมแม่น้ำให้บริการคนในย่านบางยี่ขันโดยเฉพาะกลุ่มที่ทำงานในโรงงานสุราอีกด้วย

ภาพชุมชนบ้านปูนในปัจจุบัน
ภาพภายในศาลาโรงธรรม ชุมชนบ้านปูน

ถัดไปทางทิศเหนือของโรงสุรา คือ พื้นที่ใต้สะพานพระราม ๘ ในปัจจุบันยังคงมีซากกำแพงเก่าที่ทอดตัวยาวตามแนวตะวันออก - ตะวันตกขนานไปกับชุมชนบ้านปูน ในอดีตบริเวณนี้เรียกว่า “ท่าล่าง” เนื่องจากเป็นพื้นที่ต่ำ สันนิษฐานว่าซากกำแพงดังกล่าวนี้เป็นกำแพงวังเจ้าอนุวงศ์ ราชวงศ์เวียงจันทน์ที่เข้ามาอาศัยอยู่ในกรุงเทพฯ สืบเนื่องจากนโยบายในการขยายอำนาจทางการเมืองอย่างค่อยเป็นค่อยไปของสยาม คือ การนำยุวกษัตริย์จากบ้านเมืองต่างๆ เข้ามาอยู่ในราชสำนักกรุงเทพฯ ในขณะเดียวกันยุวกษัตริย์เหล่านี้อยู่ในฐานะของราชบุตรบุญธรรมขององค์พระมหากษัตริย์ไทย โดยแต่ละพระองค์จะได้รับพระราชทานที่ดินและวังให้เป็นที่ประทับ ข้อมูลที่ว่าวังเจ้าเวียงจันทน์มีลักษณะทางสถาปัตยกรรมเป็นเช่นไร สร้างขึ้นในสมัยใด ใครเป็นผู้สร้างไม่ปรากฏหลักฐานอย่างแน่ชัดมีเพียงถ้อยความจากนิราศวังบางยี่ขันเท่านั้นที่พอจะเป็นหลักฐานที่สามารถฉายภาพของวังแห่งนี้ได้

“นิราศวังบางยี่ขัน” แต่งขึ้นเมื่อปี พ.ศ. ๒๔๑๒ ตรงกับรัชสมัยของพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว (รัชกาลที่ ๕) นิราศเรื่องนี้มีหลักฐานว่าแต่งโดยคุณพุ่ม ธิดาของพระยาราชมนตรีบริรักษ์ (ภู่) กวีสตรีชื่อดังในยุคนั้น โดยได้รับฉายาว่า “บุษบาท่าเรือจ้าง” นิราศดังกล่าวได้แต่งขึ้นเมื่อครั้งที่ได้ตามเสด็จพระองค์หญิงนารีรัตนา (พระธิดาในเจ้าจอมมารดาดวงคำเจ้าจอมในรัชกาลที่ ๔ ผู้มีศักดิ์เป็นพระนัดดาของเจ้าอนุวงศ์) และเจ้าจอมประทุมไปเยี่ยมอาการป่วยเจ้าจันทรเทพสุริยวงศ์เจ้าเมืองมุกดาหาร บิดาของเจ้าจอมประทุมซึ่งมีศักดิ์เป็นน้าของเจ้าจอมมารดาดวงคำที่บริเวณวังบางยี่ขัน เนื้อความในนิราศได้แสดงให้เห็นว่าพื้นที่บริเวณดังกล่าวนี้เป็นนิวาสสถานของเจ้าเวียงจันทน์ที่เข้ามาอยู่ในกรุงเทพ ทั้งยังเป็นชุมชนของชาวลาวที่เข้ามาพึ่งพระบรมโพธิสมภารอีกด้วยปัจจุบันซากกำแพงดังกล่าวได้ขึ้นทะเบียนโบราณสถานกับกรมศิลปากรแล้ว

นอกจากนี้ย่านบางยี่ขันยังเป็นที่ตั้งของชุมชนบ้านปูนที่มีหลักฐานทางประวัติศาสตร์พอจะบ่งชี้ได้ว่าคนกลุ่มนี้เป็นกลุ่มที่อพยพลงมาจากกรุงศรีอยุธยาก่อนที่จะเสียกรุงแก่พม่า โดยอพยพมาทางเรือแล้วแยกย้ายกันตั้งถิ่นฐานอยู่ริมแม่น้ำเจ้าพระยา สำหรับกลุ่มที่มาตั้งถิ่นฐานในย่านบางยี่ขันมีความเป็นไปได้ว่าเคยมีอาชีพทำปูนสำหรับกินหมากมาตั้งแต่เมื่อครั้งที่อยู่กรุงศรีอยุธยา จึงยึดอาชีพทำปูนแดงที่กินกับหมากพลูสืบต่อมาในลักษณะที่เป็นอุตสาหกรรมในครัวเรือนจนกลายเป็นที่มาของชื่อบ้านฐานถิ่นสืบมาจนถึงทุกวันนี้สำหรับการทำปูนนั้นจะต้องใช้เวลาเผาหินนานถึง ๕ วัน ๕ คืน โดยหินที่นำมาเผานั้นเป็นหินที่นำมาจากจังหวัดราชบุรี ปูนที่ได้นอกจากจะใส่ปี๊บขนลงเรือไปขายตามที่ต่างๆ แล้วยังเป็นหนึ่งในเครื่องบริโภคที่ส่งเข้าไปในรั้วในวังอีกด้วย นอกจากนี้แล้วในอดีตย่านบางยี่ขันยังเป็นสวนหมากที่ปลูกแซมกันไปกับผลไม้ชนิดอื่นๆ และยังมีสวนพลูอยู่ห่างออกไปไม่ไกลมากนัก ซึ่งสวนพลูเก่านี้อยู่

ในปัจจุบันบ้านปูนอยู่ในพื้นที่บริเวณซอยอรุณอัมรินทร์ ๓๔ และเป็นที่แน่นอนว่าในอดีตหากใครจะเดินทางขึ้นเหนือ หรือ ล่องใต้ไปตามลำน้ำเจ้าพระยาเมื่อมองเห็นเตาเผาหินสำหรับทำปูนเรียงรายอยู่ตามลำน้ำก็เป็นที่ทราบกันดีว่าที่นี่คือบ้านปูน ในปัจจุบันเตาเผาไม่หลงเหลือให้คนรุ่นหลังได้เห็นอีกต่อไปแล้วเนื่องจากวัฒนธรรมกินหมาก กินพลู ค่อยๆ เลือนหายไปจากสังคมไทย คงเหลือเพียงแต่ความทรงจำเป็นเรื่องราวเล่าขานของคนเฒ่าคนแก่ในชุมชน ซึ่งคนกลุ่มนี้ก็เหลืออยู่น้อยเต็มที

๓. บางยี่ขันในช่วงระยะเวลาการปิดตัวลงของโรงงานสุรา

บางยี่ขัน เป็นพื้นที่ซึ่งมีความสำคัญมาตั้งแต่สมัยกรุงศรีอยุธยา มีความหลากหลายในการใช้พื้นที่ทั้งการเป็นเมืองท่าการขนส่งสินค้า การเป็นสวนผลไม้ การเป็นแหล่งผลิตปูนกินหมาก และยังคงมีการเปลี่ยนแปลงเข้าสู่ความเป็นเมืองเรื่อยมาจนปัจจุบัน หนึ่งในการเปลี่ยนแปลงที่ส่งผลให้สภาพความเป็นอยู่รวมทั้งวิถีชีวิตของคนในชุมชนเปลี่ยนแปลงไปอีกครั้งคือการที่โรงงานสุราบางยี่ขันโรงงานซึ่งเป็นที่รู้จักกันอย่างดีเมื่อกล่าวถึง “บางยี่ขัน” และเป็นที่ทำงานแหล่งสำคัญของคนในชุมชนได้ปิดตัวลงในปี พ.ศ. ๒๕๓๘ หลังจากที่ได้มีการโอนย้ายการบริหารกิจการหลายครั้ง ท้ายที่สุดบริษัทสุรามหาราษฎร จำกัดเป็นผู้ได้รับสัมปทานรายสุดท้าย เมื่อพื้นที่โรงงานปิดตัวลง สภาพแวดล้อมต่างๆโดยรอบ ก็เปลี่ยนแปลงตามไปด้วยเช่นกัน พื้นที่ท่าเรือหน้าโรงงานซึ่งเคยใช้เป็นท่าสำคัญในการสัญจรข้ามไปยังฝั่งบางลำพู หรือแม้แต่โรงพยาบาลบางยี่ขันซึ่งเป็นสถานพยาบาลสวัสดิการของพนักงานในโรงงานก็ได้ถูกปิดตัวตามไป รวมทั้งอาคารโรงงานสุราและอาคารอำนวยการก็ได้ถูกปล่อยทิ้งให้รกร้างไปโดยปริยาย

การปิดตัวลงของโรงงานสุราส่งผลให้เกิดความเปลี่ยนแปลงกับวิถีชีวิตของผู้คนย่านบางยี่ขันที่ยึดอาชีพหลักในโรงงานดังกล่าว บ้างก็ย้ายถิ่นฐานไปทำงานในพื้นที่โรงงานแห่งใหม่ที่จังหวัดปทุมธานีบ้างก็หันมาประกอบอาชีพค้าขายอยู่ในพื้นที่เดิม และบ้างก็ย้ายถิ่นฐานออกไปอยู่ยังพื้นที่อื่น เหลือเพียงแต่ความทรงจำกับโครงสร้างอาคารซึ่งเคยมีความสำคัญต่อปากท้องของผู้คนในอดีตเท่านั้นอาคารที่ขึ้นทะเบียนเป็นโบราณสถานซึ่งสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดา สยามบรมราชกุมารีทรงมีพระราชกระแสรับสั่งให้กรมศิลปากรทำการบูรณะ และมอบให้สถาบันดนตรีกัลยาณิวัฒนาใช้ให้เป็นประโยชน์ต่อการเรียนการสอนต่อไป

ไม่เพียงแต่โรงงานสุราบางยี่ขันเท่านั้นที่ได้ปิดตัวลงและถูกปล่อยให้รกร้าง ในช่วงระยะเวลาไล่เลี่ยกันนั้นยังคงมีสถานที่อีกหลายแห่งในพื้นที่บางยี่ขันที่ได้ปิดตัวลงด้วยเหตุผลที่แตกต่างกันไปด้วย เช่นกัน อาทิ “บ้านบางยี่ขัน” ที่มีความสำคัญมาตั้งแต่ปลายสมัยพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว (รัชกาลที่ ๕) ในฐานะบ้านของอำมาตย์เอก พระยาชลภูมิพานิช (ไคตั๊ค) ขุนนางไทยเชื้อสายจีน และคุณหญิงส่วน ผู้เป็นภรรยา ซึ่งนายปานจิตต์ อเนกวณิช บุตรคนที่ ๗ ทายาทผู้ครอบครองได้ขายให้แก่ผู้ดูแลมัสยิดปากคลองบางกอกน้อย (ต่อมาคือมูลนิธิมุสลิมกรุงเทพวิทยาทาน) ในปี พ.ศ. ๒๔๘๙ เพื่อใช้เป็นอาคารใหม่ของโรงเรียนราชการุณมูลนิธิ เนื่องจากอาคารโรงเรียนเดิมซึ่งตั้งอยู่ใกล้มัสยิดประสบภัยจากสงครามโลกครั้งที่ ๒ และอาคารดังกล่าวก็ได้มีการใช้งานเรื่อยมาจนถึง พ.ศ. ๒๕๒๑ ซึ่งเป็นช่วงเวลาที่โรงเรียนได้ปิดตัวลง และได้ให้โรงเรียนอินทรอาชีวะศึกษาเช่าพื้นที่ดำเนินกิจการต่อในปี พ.ศ. ๒๕๒๖ ก่อนที่จะปิดตัวลงอีกครั้งในปี พ.ศ. ๒๕๓๙ บ้านบางยี่ขันจึงได้ถูกปล่อยให้รกร้างและขาดการดูแล คงเหลือไว้แต่เพียงความสวยงามของอาคารสถาปัตยกรรมที่สร้างด้วยคอนกรีตในรูปแบบโคโลเนียลขนาดสองชั้น ซึ่งเป็นอิทธิพลของจีนผสมกับตะวันตกในสมัยรัชกาลที่ ๕ ทอดยาวเป็นอนุสรณ์ขนานแม่น้ำเจ้าพระยา

ภาพบ้านบางยี่ขันในปัจจุบัน
ที่มา : “พระยาพาลาซโซ” (Praya Palazzo)

ความมีชีวิตชีวาของพื้นที่บางยี่ขันกลับเพิ่มขึ้นเมื่อ “บ้านบางยี่ขัน” ที่กลายเป็นอาคารร้างริมแม่น้ำเจ้าพระยาได้กลับฟื้นคืนชีวิตขึ้นอีกครั้ง ผศ.วิชัย พิทักษ์วรรัตน์ ผู้ที่เสียดายความงามของสถาปัตยกรรมอันทรงคุณค่าได้ริเริ่มโครงการปรับปรุงและซ่อมแซมบ้านหลังดังกล่าวขึ้นจนบูรณะแล้วเสร็จในปี พ.ศ. ๒๕๕๒ กลายเป็นโรงแรมแห่งใหม่พร้อมรับผู้ที่หลงใหลในความมีเสน่ห์ของสถาปัตยกรรมและเรื่องราวทางประวัติศาสตร์ที่สามารถสัมผัสได้ในพื้นที่จริงกับบรรยากาศที่งดงามของแม่น้ำเจ้าพระยา พร้อมด้วยให้ชื่อใหม่กับบ้านบางยี่ขันว่า “พระยา พาลาซโซ (Praya Palazo)” ที่มีหมายความถึง “คฤหาสถ์แห่งพระยาชลภูมิพานิช” ผู้เป็นเจ้าของเดิมในสมัยรัชกาลที่ ๕ โรงแรมแห่งนี้ได้รับการบูรณะขึ้นด้วยความพยายามรักษาเอกลักษณ์ความงดงามของสถาปัตยกรรมเดิมไว้ให้ได้มากที่สุด บ้านบางยี่ขันจึงได้กลับมามีบทบาทและลมหายใจต่อพื้นที่บางยี่ขันอีกครั้งหนึ่ง

ภาพกิจกรรมใต้สะพานพระรามแปด

อย่างไรก็ดีการเปลี่ยนแปลงจากการเลิกและปิดตัวลงของกิจการหลายแห่งในพื้นที่ย่านเก่าแก่อย่างบางยี่ขัน ก็ไม่ได้ทำให้ความเป็นชุมชนที่เข้มแข็งลดน้อยลงไปแม้แต่น้อย โดยผู้คนที่อยู่อาศัยในปัจจุบันจะมาจากหลากทิศหลายถิ่น และส่วนใหญ่เป็นผู้ที่อพยพจากภายนอกเข้ามาอยู่อาศัย แต่ความเป็นชุมชนดังกล่าวกลับได้ถูกยึดโยงไว้กับความเชื่อทางพระพุทธศาสนาอย่างเหนียวแน่น ดังจะเห็นได้จากจุดศูนย์รวมความศรัทธาอย่างศาลาโรงธรรมในบ้านปูนที่สร้างมาตั้งแต่สมัยอยุธยาที่หลงเหลืออยู่เพียงแห่งเดียวในกรุงเทพมหานคร ปัจจุบันได้รับการขึ้นทะเบียนเป็นโบราณสถานของกรมศิลปากร ศาลาโรงธรรมแห่งนี้เป็นสถานที่รวมจิตใจของชาวบ้านในการประกอบพิธีกรรมทางศาสนาทั้งงานประเพณีที่เกี่ยวข้องกับชีวิตอย่างงานศพและเทศกาลสำคัญต่างๆ โดยอยู่ในความดูแลของชาวบางยี่ขันเองทั้งหมด หรือแม้แต่โบสถ์ร้างในวัดสวนสวรรค์ซึ่งก็ตั้งอยู่ในชุมชนที่ถึงแม้ปัจจุบันจะไม่มีการกำหนดผู้ดูแลอย่างชัดเจน แต่ชาวบ้านในบริเวณรอบก็ต่างร่วมแรงร่วมใจดูแล รวมทั้งจัดกิจกรรมทางพระพุทธศาสนาอย่างต่อเนื่องด้วยความศรัทธาเช่นเดียวกับวัดอื่นๆ ที่ตั้งอยู่ในชุมชนที่ชาวบ้านต่างช่วยกันดูแลทำนุบำรุงอย่างสม่ำเสมอ และไม่เพียงแต่ความเชื่อในศาสนาพุทธเท่านั้น

ความเข้มแข็งของความศรัทธาของชาวบางยี่ขันบางส่วนที่มีเชื้อสายจีนจากบรรพบุรุษที่โล้สำเภาเข้ามาอยู่อาศัยในประเทศไทยก็เช่นกัน ยังคงมีการจัดกิจกรรมและประเพณีที่ศาลเจ้าในชุมชนอย่างต่อเนื่อง ด้วยเหตุนี้เองจึงทำให้ชุมชนบางยี่ขันยังคงมีความสัมพันธ์ภายในชุมชนที่เข้มแข็งท่ามกลางความเปลี่ยนแปลงที่ดำเนินไปอย่างไม่หยุดนิ่ง

นอกจากนี้ เหตุการณ์ครั้งสำคัญอีกครั้งที่ทำให้ชุมชนบางยี่ขันเกิดการเปลี่ยนแปลงอย่างมากทั้งยังแสดงให้เห็นพลังความเข้มแข็งของชาวชุมชนนั่นคือโครงการสร้างสะพานข้ามแม่น้ำเจ้าพระยาแห่งใหม่ตัดผ่านชุมชนบางยี่ขันในเขตบางพลัดที่เรียกว่า “สะพานพระรามแปด” ซึ่งเป็นพระราชดำริของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวในปี พ.ศ. ๒๕๓๘ เพื่อแก้ไขปัญหาการสัญจรทางรถยนต์ของประชาชนที่ต้องข้ามแม่น้ำไปยังฝั่งพระนคร โครงการนี้ทำให้พื้นที่ชุมชนบางยี่ขันถูกแบ่งออกเป็นสองส่วนด้วยตัวสะพาน ชาวบางยี่ขันต่างน้อมรับพระราชดำริของพระองค์ และปรับตัวตามความเปลี่ยนแปลงนี้ได้เป็นอย่างดี สะพานพระรามแปดสร้างสำเร็จในป พ.ศ. ๒๕๔๓ พร้อมทั้งมีการจัดสร้างลานอเนกประสงค์บริเวณใต้สะพาน และสวนหลวงพระรามแปด สวนสาธารณะซึ่งเป็นแหล่งพักผ่อนหย่อนใจแหล่งใหม่ของชาวบางยี่ขัน ภาพการรวมตัวของการทำกิจกรรมของคนในชุมชนจึงเกิดขึ้นให้เห็นอย่างชัดเจน

ภาพสวนหลวงพระรามแปด

“เชาวลิต สาดสมัย” ครูผู้มีจิตอาสาประจำศูนย์สร้างโอกาสเด็ก (พระราม แปด) ซึ่งมีศูนย์อำนวยการอยู่บริเวณใต้สะพานพระรามแปด เป็นอีกหนึ่งบุคคล สำคัญในชุมชนที่มีบทบาทในการดูแลเยาวชนในชุมชนให้เติบโตอย่างมีคุณภาพ “ครูเชาว์” เปรียบเสมือนพ่อคนที่สองที่มีหน้าที่สอนทั้งการบ้าน และทั้งบ่มเพาะภูมิคุ้มกันการใช้ชีวิตให้กับเด็กๆ ในชุมชน ศูนย์สร้างโอกาสเด็กฯ ใต้สะพานพระราม แปดจึงเป็นศูนย์รวมของเยาวชนที่ได้รับการดูแลเป็นอย่างดีพร้อมที่จะเติบโตเป็น ผู้ใหญ่ที่มีคุณภาพในชุมชนต่อไป นอกจากพื้นที่ใต้สะพานจะเป็นศูนย์รวมของ เด็กๆ ที่อยู่ในความดูแลของครูเชาว์แล้ว พื้นที่สวนหลวงพระรามแปด รวมทั้งพื้นที่ ลานอเนกประสงค์ใต้สะพาน ยังเป็นที่รวมตัวของคนในชุมชนอีกด้วย พื้นที่ดังกล่าว ใช้เป็นพื้นที่ทำกิจกรรมตามอัธยาศัยโดยเฉพาะในช่วงเย็นของทุกวันนอกเหนือ จากการนั่งกินลมชมวิวพักผ่อนหย่อนใจริมแม่น้ำพระยาแล้ว ยังพบเห็นการรวม ตัวกันของกลุ่มกิจกรรมต่างๆ ทั้งการออกกำลังกายอย่างการเต้นแอโรบิค การเล่น ตะกร้อลอดห่วงหรือการใช้เป็นพื้นที่ของกลุ่มวัยรุ่นในการเล่นสเก็ตบอร์ดและปั่น จักรยานอีกด้วย การเปลี่ยนแปลงของพื้นที่แห่งนี้ แม้จะเปลี่ยนวิถีชีวิตของชาว บางยี่ขัน แต่ก็ไม่ได้ทำให้ภาพความมีชีวิตชีวาของชุมชนลดลงแม้แต่น้อย

บางยี่ขันใต้ร่มพระบารมี

ชุมชนบางยี่ขัน ชุมชนริมน้ำย่านเก่าแก่ของกรุงเทพมหานครที่เต็มไปด้วยกลิ่นอายของเรื่องราวทางประวัติศาสตร์ บางส่วนได้ปรากฏให้เห็นผ่านความงดงามของสถาปัตยกรรมซึ่งมีความเก่าแก่ตั้งแต่สมัยอยุธยาเรื่อยมาจนสถาปัตยกรรมร่วมสมัยในปัจจุบัน สถาปัตยกรรมหลายแห่งเริ่มมีความทรุดโทรม หลายแห่งถูกทำลายลง และหลายแห่งได้รับการบูรณะและสร้างขึ้นใหม่ ทั้งนี้ ชาวบางยี่ขันได้รับพระมหากรุณาธิคุณจากพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวและพระบรมวงศานุวงศ์ที่ทรงมีพระราชดำริในการอนุรักษ์และการจัดสร้างสถาปัตยกรรมในพื้นที่ของชุมชนที่ไม่ได้เพียงแต่เติมเต็มความงดงามพร้อมช่วยต่อเติมภาพเชื่อมต่อทางประวัติศาสตร์ของชุมชนให้แจ่มชัดเพียงอย่างเดียวเท่านั้นสถาปัตยกรรมเหล่านี้ยังคงยังประโยชน์มหาศาลแก่ประชาชนโดยทั่วไปอีกด้วย

สถาปัตยกรรมร่วมสมัยอย่างสะพานพระรามแปด เกิดขึ้นด้วยพระมหากรุณาธิคุณของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ในการที่ทรงมีพระราชดำริให้จัดสร้างสะพานข้ามแม่น้ำเจ้าพระยาแห่งใหม่เมื่อวันที่ ๑๕ กรกฎาคม พ.ศ.๒๕๓๘ และทรงพระราชทานชื่อ “สะพานพระรามแปด” เพื่อเป็นพระบรมราชานุสรณ์ถึงพระบาทสมเด็จพระปรเมนทรมหาอานันทมหิดล พระอัฐมรามาธิบดินทรโครงการสร้างสะพานพระรามแปดนี้เป็นส่วนหนึ่งของโครงการจตุรทิศตะวันตก – ตะวันออกเพื่อแก้ไขปัญหาการจราจรอันเนื่องมาจากการขยายตัวของเมืองหลวงอย่างกรุงเทพมหานคร ช่วยกระจายปริมาณรถยนต์ที่ต้องการสัญจรข้ามไปยังฝั่งพระนครโดยไม่ต้องฝ่าการจราจรในถนนบรมราชชนนีและไม่เพิ่มความแออัดแก่การจราจรบนเกาะรัตนโกสินทร์ ให้ประชาชนได้มีความสะดวกสบายในการสัญจรมากยิ่งขึ้น สะพานแห่งนี้เชื่อมต่อจากทางคู่ขนานลอยฟ้าถนนบรมราชชนนีข้ามแม่น้ำเจ้าพระยาบริเวณโรงงานสุราบางยี่ขันบรรจบกับปลายถนนวิสุทธิกษัตริย์ใกล้กับธนาคารแห่งประเทศไทย

ภาพพระบรมราชานุสาวรีย์พระบาทสมเด็จพระปรเมนทรมหาอานันทมหิดล พระอัฐมรามาธิบดินทร

วันที่ ๖ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๔๓ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ ได้เสด็จพระราชดำเนินพร้อมด้วยสมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอฯ เจ้าฟ้ากัลยาณิวัฒนา กรมหลวงนราธิวาสราชนครินทร์ เพื่อทรงประกอบพิธีหล่อฐานเสาสะพาน ก่อนเปิดให้ประชาชนใช้งานตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๔๕ เป็นต้นมา สะพานพระรามแปดแห่งนี้เป็นสถาปัตยกรรมในรูปแบบสะพานขึง ในแบบอสมมาตรที่ติดอันดับที่ ๕ ของโลก แบบไม่มีเสารับน้ำหนักในแม่น้ำเจ้าพระยา ซึ่งไม่ส่งผลต่อการสัญจรทางน้ำ ช่วยป้องกันน้ำท่วมและระบบนิเวศวิทยาในน้ำ อีกทั้งไม่กระทบต่อการจัดกระบวนพิธีพยุหยาตราชลมารคอีกด้วย

แผนที่แสดงที่ตั้งอาคารสถาบันดนตรีกัลยาณิวัฒนา

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ พร้อมด้วยสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ และสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี เสด็จพระราชดำเนินทรงเปิดพระบรมราชานุสาวรีย์พระบาทสมเด็จพระปรเมนทรมหาอานันทมหิดล พระอัฐมรามาธิบดินทร รัชกาลที่ ๘ ทั้งนี้ พื้นที่บริเวณโถงอเนกประสงค์ใต้พระบรมราชานุสาวรีย์ ยังได้จัดเป็นห้องแสดงนิทรรศการพระราชประวัติของพระบาทสมเด็จพระประเมนทรมหาอานันทมหิดล พระมหากษัตริย์ผู้ทรงเป็นความยินดีแก่แผ่นดิน เพื่อเป็นการเทิดพระเกียรติพระราชกรณียกิจชื่นชมพระราชจริยวัตร และน้อมรำลึกถึงพระมหากรุณาธิคุณของพระองค์อีกด้วย ดังจะเห็นได้ว่า สะพานพระรามแปดไม่ได้เป็นเพียงสะพานที่มีโครงสร้างสถาปัตยกรรมที่สวยงามเพียงอย่างเดียว แต่ยังเป็นสะพานที่เกิดประโยชน์ต่อประชาชนที่ได้ใช้เป็นเส้นทางสัญจรระหว่างสองฝั่งแม่น้ำ เกิดประโยชน์ต่อผู้คนในชุมชนซึ่งได้รับพื้นที่พักผ่อนหย่อนใจแห่งใหม่ในสวนหลวงพระรามแปด อีกทั้งยังก่อให้เกิดความรู้และเป็นการเทิดพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระปรเมนทรมหาอานันทมหิดลจากการจัดสร้างพิพิธภัณฑ์ใต้พระบรมราชานุสาวรีย์อีกด้วย สะพานพระรามแปดแห่งนี้ เป็นสะพานที่เชื่อมโยงความผูกพันของประชาชนสองฝั่งน้ำเจ้าพระยาที่สัญจรผ่านถนนบรมราชชนนี และสะพานคู่ขนานลอยฟ้า ดังจะกล่าวได้ว่าสะพานพระรามแปดได้เชื่อมพระราชหฤทัยของราชสกุลมหิดล

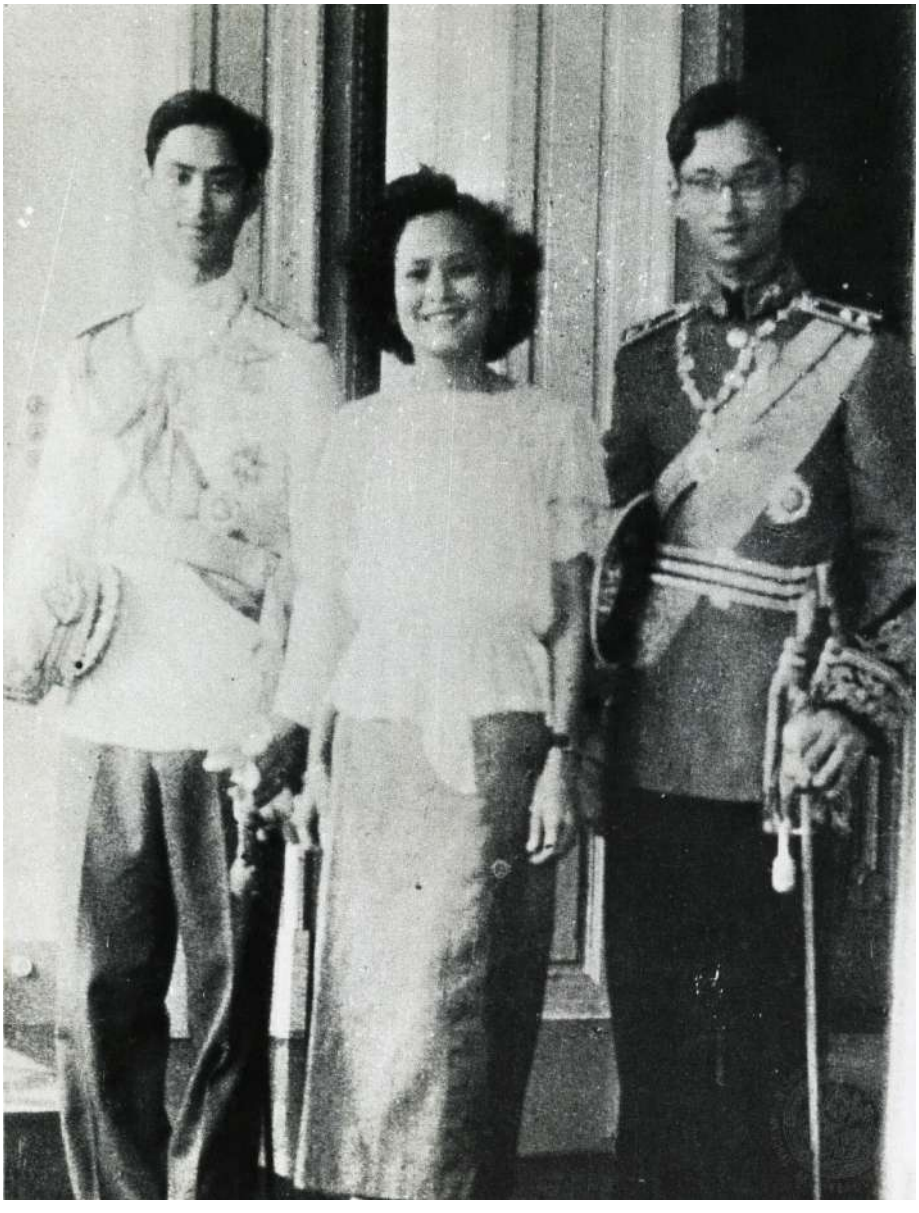
ในโรงงานสุราบางยี่ขันมีอาคารเก่าที่ขาดการดูแลและไม่สามารถใช้งานได้ “สำนักงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ (กปร.) และ มูลนิธิชัยพัฒนา” ได้รับพระมหากรุณาธิคุณจากสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมาร โปรดฯ ให้ใช้พื้นที่บริเวณโรงงานสุราบางยี่ขันบางส่วนปรับปรุงเป็นสถานที่ดำเนินงาน โดยย้ายสำนักงานเดิมมาจากบริเวณทำเนียบรัฐบาล เพื่ออำนวยความสะดวกในการปฏิบัติงานและการติดต่อของบุคคลทั่วไปในการค้นคว้าองค์ความรู้และข้อมูลต่างๆ ทำให้พื้นที่แห่งนี้ได้รับการดูแลและปรับปรุงให้สามารถกลับมาใช้งานได้อีกครั้ง

ทั้งนี้ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี องค์ประธานที่ปรึกษากิตติมศักดิ์ของโครงการจัดตั้ง “สถาบันดนตรีกัลยาณิวัฒนา” ยังได้ทรงมีพระมหากรุณาธิคุณโปรดฯ ให้ใช้อาคารราชพัสดุจำนวน ๑ หลังในบริเวณโรงงานสุราบางยี่ขันเป็นอาคารอำนวยการของสถาบันดนตรีกัลยาณิวัฒนา และโปรดให้กรมศิลปากรทำการบูรณะอาคารอนุรักษ์ที่ตั้งอยู่ข้างเคียง เพื่อมอบให้ใช้เป็นประโยชน์สำหรับการเรียนการสอน โดยสถาบันดนตรีกัลยาณิวัฒนานี้จัดตั้งขึ้นเพื่อสนองพระราชดำริสมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอ เจ้าฟ้ากัลยานิวัฒนากรมหลวงนราธิวาสราชนครินทร์ ในการพัฒนาดนตรีคลาสสิคในประเทศไทย ตามพระราชบัญญัติสถาบันดนตรีกัลยาณิวัฒนา พ.ศ.๒๕๕๕ มีผลบังคับใช้เมื่อวันที่ ๒๖ พฤษภาคม พ.ศ.๒๕๕๕ ให้มีฐานะเป็นสถาบันอุดมศึกษาเฉพาะทางด้านดนตรีและศาสตร์ต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง ปัจจุบันอยู่ในระหว่างการเตรียมพร้อมเพื่อเปิดรับนักศึกษารุ่นแรกในปีการศึกษา ๒๕๕๗ การเปิดรับนักศึกษาของสถาบันและใช้พื้นที่เรียนบริเวณอาคารโรงงานสุราบางยี่ขันนั้นย่อมจะช่วยให้พื้นที่อาคารเก่าซึ่งทรงคุณค่าและเต็มไปด้วยเรื่องราวความเป็นมาที่ขาดการเชื่อมต่อของการใช้พื้นที่ได้กลับมาเป็นพื้นที่ที่มีความเคลื่อนไหวและมีชีวิตชีวาอีกครั้งหนึ่ง และยังเป็นพื้นที่ที่จะก่อให้เกิดประโยชน์จากการผลิตบัณฑิตที่มีคุณภาพออกสู่สังคมต่อไป

ภาพพระบาทสมเด็จพระปรเมนทรมหาอานันทมหิดล พระอัฐมรามาธิบดินทร
พร้อมด้วยพระบาทพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช
สมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนี
สมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอ เจ้าฟ้ากัลยาณิวัฒนา กรมหลวงนราธิวาสราชนครินทร์
เสด็จงานฉลองรัฐธรรมนูญ ที่พระราชอุทยานสราญรมย์
เมื่อวันที่ ๘ ธันวาคม พ.ศ. ๒๔๘๑
ที่มา : หอจดหมายเหตุแห่งชาติ

ภาพพระบาทสมเด็จพระปรเมนทรมหาอานันทมหิดล พระอัฐมรามาธิบดินทร
พร้อมด้วยพระบาทพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช
และสมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนี ทรงฉายในวันที่พระบาทพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช
ทรงรับยศร้อยโทมหาดเล็กรักษาพระองค์ เมื่อวันที่ ๑๘ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๔๘๙
ที่มา : หอจดหมายเหตุแห่งชาติ

ภาพพระบาทสมเด็จพระปรเมนทรมหาอานันทมหิดล พระอัฐมรามาธิบดินทร
พร้อมด้วยพระบาทพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช
เสด็จทอดพระเนตรสถานีเกษตรหลวงบางเขน เมื่อวันที่ ๒ มิถุนายน พ.ศ. ๒๔๘๙
ที่มา : หอจดหมายเหตุแห่งชาติ

ภาพพระบาทสมเด็จพระปรเมนทรมหาอานันทมหิดล พระอัฐมรามาธิบดินทร
พร้อมด้วยพระบาทพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช
สมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอ เจ้าฟ้ากัลยาณิวัฒนา กรมหลวงนราธิวาสราชนครินทร์
สมเด็จพระศรีสวรินทิราบรมราชเทวี พระพันวัสสาอัยยิกาเจ้า
เมื่อครั้งที่เสด็จฯ โรงพยาบาลจุฬาลงกรณ์
ที่มา : หอจดหมายเหตุแห่งชาติ

ด้วยพระมหากรุณาธิคุณของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว และพระบรมวงศานุวงศ์ทุกพระองค์ ทำให้พื้นที่บางยี่ขันได้มีการเปลี่ยนแปลงที่นำไปสู่การพัฒนาที่มิได้ละทิ้งประวัติศาสตร์ความเป็นมาในอดีต ทั้งยังสามารถเชื่อมต่อกับบริบทในปัจจุบันได้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการสร้างสรรค์พื้นที่เพื่อสร้างคุณค่าและประโยชน์ใช้สอยสูงสุดต่อมวลมนุษยชาติ ดำเนินรอยตามพระราชปณิธานของสมเด็จพระมหิตลาธิเบศร อดุลยเดชวิกรม พระบรมราชชนกที่ว่า

“ขอให้ถือประโยชน์ส่วนตัว เป็นที่สอง
ประโยชน์ของเพื่อนมนุษย์ เป็นกิจที่หนึ่ง...”

“การสร้างความร่วมมือร่วมใจของเยาวชน เพื่อที่จะส่งเสริมที่เป็นประโยชน์ต่อตนเอง และส่วนรวม จึงเป็นการริเริ่มที่ดี เพราะสิ่งเหล่านี้ ย่อมนำไปสู่การพัฒนาตนเอง ชุมชนและประเทศชาติต่อไปในอนาคต”

(พระโอวาทพระราชทานเพื่ออัญเชิญอ่านในพิธีเปิดสถาปนากลุ่มเยาวชนฯ)

๗ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๔๗

กิจกรรม
สถาบันดนตรีกัลยาณิวัฒนา

กิจกรรมของสถาบันดนตรีกัลยาณิวัฒนา

พ.ศ. ๒๕๕๖-๒๕๕๗

อาจารย์ ดร.อโณทัย นิติพน
รองอธิการบดีสถาบันดนตรีกัลยาณิวัฒนา

นับตั้งแต่การได้รับพระราชทาน พรบ. ทางสถาบันฯ ได้มีการดำเนินการเพื่อนำไปสู่การเป็นสถาบันการศึกษาทางด้านดนตรีที่มีความเป็นเลิศ พร้อมไปกับการเป็นสถาบันที่ทำหน้าที่ในการให้ความรู้กับประชาสังคม ตามปณิธานที่ว่า ดนตรีแห่งชีวิต ดนตรีแห่งแผ่นดิน (Musique de la Vie et de la Terre - Music of Life, Music of Land) อันกล่าวถึงคุณค่าของดนตรี ที่มิเพียงแต่ครอบคลุมถึงดนตรีในฐานะของความหรูหราและความงาม หากแต่รวมไปถึงดนตรีที่มีความละเอียดอ่อน เต็มไปด้วยชีวิต และนำไปสู่การพัฒนาเพื่อความเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ รวมทั้งสามารถเข้าไปอยู่ในจิตใจของผู้คนในทุกระดับชั้น

สองเดือนหลังจากได้รับพระราชทานพระราชบัญญัติสถาบันดนตรีกัลยาณิวัฒนา คณะกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิและบุคลากรของสถาบันฯ ได้ร่วมกันกำหนดพันธกิจ และยุทธศาสตร์ของสถาบันฯ เพื่อการดำเนินงานไปสู่เป้าหมายของการเป็นองค์กรที่มีหน้าที่หลัก ในการเป็นผู้เผยแพร่ความรู้ทางด้านดนตรีคลาสสิก โดยได้จัดให้มีการอภิปรายและรวบรวมความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิทางด้านดนตรี รวมทั้งวิเคราะห์แนวทาง ที่ Professor Jacques Moreau ผู้เชี่ยวชาญจากประเทศฝรั่งเศส ได้จัดทำไว้ในช่วงปี พ.ศ. ๒๕๕๐ - ๒๕๕๕

ในเดือนมีนาคม พ.ศ. ๒๕๕๖ สถาบันฯ ได้มีการจัดประชุมยุทธศาสตร์ โดยเป็นการประชุมร่วมระหว่างคณะกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิของสภาสถาบันฯ บุคลากรทั้งในส่วนสำนักงาน และสำนักวิชา และได้กำหนดพันธกิจของสถาบันฯ ไว้ ๓ ประการ ได้แก่

๑. สร้างและพัฒนาบุคลากรทางด้านดนตรีคลาสสิกที่มีศักยภาพสูง มีความคิดสร้างสรรค์ และมีความสามารถจะประยุกต์ใช้องค์ความรู้ทางด้านดนตรีให้เป็นประโยชน์ และเหมาะสมกับบริบทของสังคม

๒. เป็นศูนย์กลางในการเผยแพร่องค์ความรู้ทางด้านดนตรีและศาสตร์อื่นๆ ที่เกี่ยวข้องให้กับสังคม

๓. เป็นศูนย์รวมในการศึกษาค้นคว้าวิจัย บูรณาการ และแลกเปลี่ยนเรียนรู้ทางด้านดนตรีระหว่าง บุคคล ชุมชน และสถาบันการศึกษาต่างๆ ทั้งในและต่างประเทศ

จากพันธกิจ ๓ ประการนี้ ทำให้สถาบันฯ ได้ริเริ่มให้มีการจัดทำโครงการทั้งในส่วนของการนำเสนอการแสดงดนตรีที่มีคุณภาพ อันจะนำไปสู่การสร้างประสบการณ์สุนทรียะและความซาบซึ้งทางดนตรีให้กับผู้ฟัง ดังจะเห็นได้จากตัวอย่างของการแสดงออร์เคสตราคอนเสิร์ตในเดือนมกราคม พ.ศ. ๒๕๕๖ ที่ได้มีการเชิญศิลปินรุ่นใหม่ที่มีความสามารถในระดับนานาชาติ ภูมิ พรหมชาติ มาเป็นผู้บรรเลงบทประพันธ์ที่มีความลึกซึ้งและซับซ้อนในทางด้านดนตรีคลาสสิก หรือการจัดการแข่งขันวงเครื่องสายที่จะมีขึ้นในเดือนกรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๕๖ ที่มีวัตถุประสงค์ในการส่งเสริมให้เยาวชนได้พัฒนาทักษะทางด้านดนตรี ร่วมทั้งการมีเวทีเพื่อฝึกฝนความสามารถในการแสดงในระดับนานาชาติ ซึ่งกิจกรรมเหล่านี้ได้แสดงให้เห็นถึงปณิธานของสถาบันฯ ในการเป็นตัวอย่างที่ดีในการเรียนรู้และพัฒนาวงการดนตรีคลาสสิกของประเทศไทย

นอกจากนี้ สถาบันฯ ยังได้ให้ความสำคัญกับการสื่อสารองค์ความรู้ทางด้านดนตรีคลาสสิกให้กับประชาสังคมตามพันธกิจที่สอง ในการที่จะ เป็นศูนย์กลางในการเผยแพร่องค์ความรู้ทางด้านดนตรีและศาสตร์อื่นๆที่เกี่ยวข้องให้กับสังคม ทางสถาบันฯ จึงได้จัดให้มีโครงการจัดการแสดงดนตรีที่จะมีขึ้นประจำในทุกสัปดาห์แรกของเดือน โดยมุ่งหวังที่จะให้ประชาชนทั่วไปสามารถที่จะเข้าถึงการแสดงดนตรีคลาสสิกที่มีคุณภาพ หรือโครงการจัดแสดงดนตรีเพื่อเทิดพระเกียรติ สมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอ เจ้าฟ้ากัลยาณิวัฒนา กรมหลวงราชนครินทร์ ที่มิได้เพียงแต่นำเสนอการแสดงดนตรีของนักดนตรีมืออาชีพ หากแต่ยังให้ความสำคัญกับการสร้างการมีส่วนร่วมของชุมชนบางยี่ขัน โดยเฉพาะอย่างยิ่งสำหรับเยาวชน ดังจะเห็นได้จากการแสดงของเยาวชนจากโรงเรียนวัดพระยาศิริไอยสวรรค์ หรือ โรงเรียนวัดคฤหบดี ที่ทางสถาบันฯ ได้จัดให้มีการอบรมเชิงปฏิบัติการดนตรีสร้างสรรค์ร่วมกับเยาวชน และได้เปิดโอกาสให้เยาวชนได้มีพื้นที่ในการแสดงออกทางด้านดนตรีร่วมไปกันกับการทำกิจกรรมทางด้านศิลปะร่วมสมัย เช่น กราฟฟิตี้ (Graffiti) หรือ เปเปอร์มาเช (Paper Mache) ที่ให้ความสำคัญกับการนำเอาเรื่องราวและประวัติศาสตร์ของชุมชนที่ผ่านการศึกษาค้นคว้า มานำเสนอผ่านความคิดสร้างสรรค์และจินตนาการของคนรุ่นใหม่

สำหรับพันธกิจที่ ๓ ของสถาบันฯ ที่จะเป็นศูนย์รวมในการศึกษาค้นคว้าวิจัย บูรณาการ และแลกเปลี่ยนเรียนรู้ทางด้านดนตรีระหว่าง บุคคล ชุมชน และสถาบันการศึกษาต่างๆ ทั้งในและต่างประเทศ สถาบันฯ ได้ให้ความสำคัญกับการเป็นพื้นที่กลางในการประสานความร่วมมือระหว่างบุคคลากรทางดนตรีของทั้งในประเทศไทยและต่างประเทศ ร่วมทั้งการสร้างพื้นที่ในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ทางด้านดนตรี โดยได้มีการวางแผนสำหรับโครงการ การประชุมระดับนานาชาติในด้านดนตรีคลาสสิก และให้ความสำคัญกับการตั้งคำถามในประเด็นของบริบทเพื่อการพัฒนาดนตรีคลาสสิกในภูมิภาคอาเซียนเป็นประเด็นหลักในการประชุม

จากพันธกิจทั้ง ๓ ประการสู่การดำเนินงานในกิจกรรมต่างๆ ของสถาบันฯ ทางสถาบันฯ มีความมุ่งหวังเป็นอย่างยิ่งว่า จะสามารถดำเนินการให้เป็นผลสำเร็จตามพระปณิธานขององค์สมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอ เจ้าฟ้ากัลยาณิวัฒนา กรมหลวงนราธิวาสราชนครินทร์ ในการสร้างให้ดนตรีคลาสสิกเป็นส่วนหนึ่งของชีวิตผู้คน และเป็นองค์ประกอบสำคัญในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ของชาติ ให้ไปสู่ความเจริญทั้งทางร่างกาย สติปัญญาและจิตใจ

“วัฒนธรรม มนุษย์เป็นผู้สร้าง และหลายต่อหลายครั้งก็เป็นผู้ทำลาย ดังนั้นในการศึกษาวัฒนธรรม จึงเป็นการศึกษาการกระทำที่เกิดจากน้ำมือของมนุษย์
นั่นคือการศึกษาถึงชีวิต ระบบความคิด และการสร้างสรรค์ของมนุษย์นั่นเอง”

(ปาฐกถานำในโอกาสที่ทรงเป็นองค์ปาฐกการประชุมทางวิชาการ เรื่อง วัฒนธรรมล้านนากับสิบสองปันนา ความสืบเนื่องและการเปลี่ยนแปลง ณ โรงแรมเชียงใหม่ออคิด จังหวัดเชียงใหม่)

๒๒ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๒๙

พระราชบัญญัติ
สถาบันดนตรีกัลยาณิวัฒนา
พ.ศ. ๒๕๕๕

พระราชบัญญัติ
สถาบันดนตรีกัลยาณิวัฒนา
พ.ศ. ๒๕๕๕

ภูมิพลอดุลยเดช ป.ร.

ให้ไว้ ณ วันที่ ๑๑ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๕๕

เป็นปีที่ ๖๗ ในรัชกาลปัจจุบัน

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้า ฯ ให้ประกาศว่า

โดยที่เป็นการสมควรจัดตั้งสถาบันดนตรีกัลยาณิวัฒนา

จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้า ฯ ให้ตราพระราชบัญญัติขึ้นไว้โดยคำแนะนำและยินยอมของรัฐสภา ดังต่อไปนี้

มาตรา ๑ พระราชบัญญัตินี้เรียกว่า “พระราชบัญญัติสถาบันดนตรีกัลยาณิวัฒนา พ.ศ. ๒๕๕๕”

มาตรา ๒ พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

มาตรา ๓ ในพระราชบัญญัตินี้

“สถาบัน” หมายความว่า สถาบันดนตรีกัลยาณิวัฒนา

“สภาสถาบัน” หมายความว่า สภาสถาบันดนตรีกัลยาณิวัฒนา

“สภาพนักงาน” หมายความว่า สภาพนักงานสถาบันดนตรีกัลยาณิวัฒนา

“พนักงานสถาบัน” หมายความว่า พนักงานสถาบันดนตรีกัลยาณิวัฒนา

“ผู้ปฏิบัติงานในสถาบัน” หมายความว่า พนักงานสถาบัน และลูกจ้างของสถาบัน

“รัฐมนตรี” หมายความว่า รัฐมนตรีผู้รักษาการตามพระราชบัญญัตินี้

มาตรา ๔ ให้จัดตั้งสถาบันขึ้นสถาบันหนึ่ง เรียกว่า “สถาบันดนตรีกัลยาณิวัฒนา” และเป็นนิติบุคคล

สถาบันดนตรีกัลยาณิวัฒนามีฐานะเป็นหน่วยงานในกำกับของรัฐ ซึ่งไม่เป็นส่วนราชการตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน กฎหมายว่าด้วยระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ และกฎหมายว่าด้วยการปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม และไม่เป็นรัฐวิสาหกิจตามกฎหมายว่าด้วยวิธีการงบประมาณและกฎหมายอื่น

มาตรา ๕ ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการรักษาการตามพระราชบัญญัตินี้

หมวด ๑
บททั่วไป

มาตรา ๖ ให้สถาบันเป็นสถานศึกษาทางวิชาการและวิชาชีพชั้นสูงมีวัตถุประสงค์ให้การศึกษา ส่งเสริมและพัฒนาวิชาการและวิชาชีพชั้นสูงในทางดนตรีและศาสตร์อื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง ทำการสอน ทำการวิจัย ให้บริการทางวิชาการแก่สังคมและทะนุบำรุงศิลปะและวัฒนธรรม เพื่อประโยชน์ต่อการพัฒนาชุมชน สังคม และประเทศชาติ

มาตรา ๗ สถาบันอาจแบ่งส่วนงาน ดังนี้

(๑) สำนักงานสถาบัน

(๒) สำนักวิชา

(๓) ส่วนงานอื่น

การจัดตั้ง การรวม หรือการยุบเลิกส่วนงานตามวรรคหนึ่ง ให้ทำเป็นประกาศของสถาบันและประกาศในราชกิจจานุเบกษา

ส่วนงานตามวรรคหนึ่ง อาจแบ่งเป็นหน่วยงานภายในได้ตามข้อบังคับของสถาบัน

ประกาศของสถาบันตามวรรคสอง ในส่วนที่เกี่ยวกับการจัดตั้ง และการรวมส่วนงานต้องระบุถึงภาระหน้าที่ของส่วนงานนั้น ๆ ให้ชัดเจน

มาตรา ๘ ภายใต้วัตถุประสงค์ตามมาตรา ๖ สถาบันอาจรับสถานศึกษาชั้นสูงหรือสถาบันอื่นเข้าสมทบในสถาบันก็ได้ และมีอำนาจให้ปริญญา อนุปริญญา หรือประกาศนียบัตรชั้นหนึ่งชั้นใดแก่ผู้สำเร็จการศึกษาจากสถาบันสมทบนั้นได้

การรับเข้าสมทบหรือการยกเลิกการสมทบ ซึ่งสถานศึกษาชั้นสูงหรือสถาบันอื่นตามวรรคหนึ่งให้ทำเป็นประกาศของสถาบันและประกาศในราชกิจจานุเบกษา

การควบคุมสถานศึกษาชั้นสูงหรือสถาบันอื่นที่เข้าสมทบในสถาบัน ให้เป็นไปตามข้อบังคับของสถาบัน

มาตรา ๙ ภายใต้วัตถุประสงค์ตามมาตรา ๖ สถาบันอาจจัดการศึกษาและดำเนินการวิจัยร่วมกับสถานศึกษาชั้นสูงหรือสถาบันวิจัยอื่นในประเทศหรือต่างประเทศหรือขององค์การระหว่างประเทศ โดยในการจัดการศึกษา สถาบันมีอำนาจให้ปริญญา อนุปริญญา หรือประกาศนียบัตรชั้นหนึ่งชั้นใดร่วมกับสถานศึกษาชั้นสูงนั้นแก่ผู้สำเร็จการศึกษาได้

การจัดการศึกษาหรือการยกเลิกการจัดการศึกษาตามวรรคหนึ่ง ให้ทำเป็นประกาศของสถาบันและประกาศในราชกิจจานุเบกษา

การดำเนินการตามวรรคหนึ่ง ให้เป็นไปตามข้อบังคับของสถาบัน

มาตรา ๑๐ กิจการของสถาบันไม่อยู่ภายใต้บังคับแห่งกฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองแรงงาน กฎหมายว่าด้วยแรงงานสัมพันธ์ และกฎหมายว่าด้วยเงินทดแทน แต่ผู้ปฏิบัติงานในสถาบันต้องได้รับการคุ้มครองและประโยชน์ตอบแทนไม่น้อยกว่าที่กำหนดไว้ในกฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองแรงงาน และกฎหมายว่าด้วยเงินทดแทน

ผู้ปฏิบัติงานในสถาบันซึ่งได้รับสวัสดิการและสิทธิประโยชน์ รวมถึงกองทุนสำรองเลี้ยงชีพที่สถาบันจัดให้แล้ว ให้ได้รับยกเว้นไม่ต้องอยู่ภายใต้บังคับกฎหมายว่าด้วยการประกันสังคม แต่ไม่ตัดสิทธิที่จะประกันตน ด้วยความสมัครใจ

มาตรา ๑๑ สถาบันมีอำนาจและหน้าที่กระทำการต่าง ๆ ตามวัตถุประสงค์ที่ระบุไว้ในมาตรา ๖ อำนาจและหน้าที่เช่นว่านี้ให้รวมถึง

(๑) ทำนิติกรรม ถือกรรมสิทธิ์ มีสิทธิครอบครอง มีสิทธิในทรัพย์สินทางปัญญาหรือมีทรัพยสิทธิต่าง ๆ ในทรัพย์สิน และจำหน่ายสังหาริมทรัพย์หรืออสังหาริมทรัพย์ทั้งภายในและภายนอกราชอาณาจักร ตลอดจนรับเงินหรือทรัพย์สินที่มีผู้อุดหนุนหรืออุทิศให้

(๒) ร่วมมือกับหน่วยงานอื่นทั้งของรัฐหรือของเอกชน หรือกับองค์การหรือหน่วยงานต่างประเทศหรือระหว่างประเทศ

(๓) กู้ยืมเงินและให้กู้ยืมเงินโดยมีหลักประกันด้วยบุคคลหรือทรัพย์สินการลงทุนหรือการร่วมลงทุน ทั้งนี้ เพื่อประโยชน์แก่กิจการของสถาบัน

(๔) รับค่าธรรมเนียม ค่าบำรุง ค่าตอบแทน เบี้ยปรับ และค่าบริการในการให้บริการภายในอำนาจหน้าที่ของสถาบัน รวมทั้งทำความตกลงและกำหนดเงื่อนไขเกี่ยวกับการนั้น

(๕) กำหนดค่าตอบแทนหรือค่าตอบแทนพิเศษ รวมทั้งสวัสดิการ สิทธิประโยชน์และประโยชน์อย่างอื่นให้แก่ผู้ปฏิบัติงานในสถาบัน ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่กำหนดในข้อบังคับของสถาบัน

(๖) จัดให้มีทุนการศึกษา ทุนการวิจัย และทุนอุดหนุน

(๗) ปกครอง ดูแล บำรุงรักษา จัดการ ใช้ และจัดหาประโยชน์จากทรัพย์สินของสถาบันและที่ราชพัสดุตามกฎหมายว่าด้วยที่ราชพัสดุ

(๘) จัดตั้งหรือร่วมกับบุคคลอื่นในการจัดตั้งองค์กรที่เป็นนิติบุคคลเพื่อประโยชน์ในการดำเนินการ

(๙) จัดให้มีการพัฒนาวิชาการและการพัฒนาพนักงานสถาบันอย่างต่อเนื่อง

การจำหน่ายหรือแลกเปลี่ยนอสังหาริมทรัพย์ของสถาบันตาม (๑) ให้กระทำได้เฉพาะอสังหาริมทรัพย์ที่ได้มาตามมาตรา ๑๓ ซึ่งมีวัตถุประสงค์ให้จำหน่ายหรือแลกเปลี่ยนได้

มาตรา ๑๒ รายได้ของสถาบัน มีดังนี้

(๑) เงินอุดหนุนทั่วไปที่รัฐบาลจัดสรรให้เป็นรายปี

(๒) เงินและทรัพย์สินซึ่งมีผู้อุทิศให้แก่สถาบัน

(๓) เงินกองทุนที่รัฐบาลหรือสถาบันจัดตั้งขึ้น และรายได้หรือผลประโยชน์จากกองทุนดังกล่าว

(๔) ค่าธรรมเนียม ค่าบำรุง ค่าตอบแทน เบี้ยปรับ และค่าบริการต่าง ๆ ของสถาบัน

(๕) รายได้หรือผลประโยชน์ที่ได้จากการลงทุนหรือการร่วมลงทุนและจากทรัพย์สินของสถาบัน

(๖) รายได้หรือผลประโยชน์ที่ได้จากการใช้ที่ราชพัสดุหรือการจัดหาประโยชน์ในที่ราชพัสดุซึ่งสถาบันปกครอง ดูแล ใช้ หรือจัดหาประโยชน์

(๗) รายได้หรือผลประโยชน์อย่างอื่น

เงินอุดหนุนทั่วไปตาม (๑) นั้น รัฐบาลพึงจัดสรรให้แก่สถาบันโดยตรงเป็นจำนวนที่เพียงพอสำหรับค่าใช้จ่ายในการดำเนินการตามวัตถุประสงค์ของสถาบันและการพัฒนาสถาบัน เพื่อประกันคุณภาพการศึกษา

ในกรณีที่รัฐบาลได้ปรับเงินเดือน เงินประจำตำแหน่ง ค่าตอบแทนหรือสิทธิประโยชน์อื่นใดแก่ข้าราชการ ให้รัฐบาลจัดสรรงบประมาณในลักษณะเงินอุดหนุนทั่วไปเพิ่มเติมให้แก่สถาบันในสัดส่วนเดียวกันเพื่อเป็นค่าใช้จ่ายดังกล่าวให้พนักงานสถาบันด้วย

รายได้ของสถาบันไม่เป็นรายได้ที่ต้องนำส่งกระทรวงการคลังตามกฎหมายว่าด้วยเงินคงคลังและกฎหมายว่าด้วยวิธีการงบประมาณ

ในกรณีที่รายได้ตามวรรคหนึ่งมีจำนวนไม่เพียงพอสำหรับค่าใช้จ่ายในการดำเนินการของสถาบันและค่าภาระต่าง ๆ ที่เหมาะสม และสถาบันไม่สามารถหาเงินจากแหล่งอื่นได้ รัฐบาลพึงจัดสรรเงินอุดหนุนทั่วไปเพิ่มเติมให้แก่สถาบันตามความจำเป็นของสถาบัน

มาตรา ๑๓ บรรดาอสังหาริมทรัพย์ที่สถาบันได้มาโดยมีผู้อุทิศให้ หรือได้มาโดยการซื้อด้วยเงินรายได้ของสถาบัน หรือแลกเปลี่ยนกับทรัพย์สินของสถาบัน หรือได้มาโดยวิธีอื่น ไม่ถือเป็นที่ราชพัสดุและให้เป็นกรรมสิทธิ์ของสถาบัน

มาตรา ๑๔ ทรัพย์สินของสถาบันที่ใช้เพื่อประโยชน์เกี่ยวกับการศึกษาและการวิจัยโดยตรงไม่อยู่ในความรับผิดแห่งการบังคับคดีทั้งปวง รวมทั้งการบังคับทางปกครองและบุคคลใดจะยกอายุความหรือระยะเวลาในการครอบครองขึ้นเป็นข้อต่อสู้กับสถาบันในเรื่องทรัพย์สินของสถาบันมิได้

มาตรา ๑๕ บรรดารายได้และทรัพย์สินของสถาบัน ต้องจัดการเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ของสถาบันตามมาตรา ๖

เงินและทรัพย์สินที่มีผู้อุทิศให้แก่สถาบัน ต้องจัดการตามเงื่อนไขที่ผู้อุทิศให้กำหนดไว้ แต่ถ้ามีความจำเป็นต้องเปลี่ยนแปลงเงื่อนไขดังกล่าว ต้องได้รับความยินยอมเป็นหนังสือจากผู้อุทิศให้หรือทายาท หากไม่มีทายาทหรือทายาทไม่ปรากฏต้องได้รับอนุมัติจากสภาสถาบัน

หมวด ๒
การดำเนินการ

มาตรา ๑๖ ให้มีสภาสถาบัน ประกอบด้วย

(๑) นายกสภาสถาบัน ซึ่งจะได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้า ฯ แต่งตั้ง

(๒) กรรมการสภาสถาบันผู้ทรงคุณวุฒิจำนวนเจ็ดคน ซึ่งจะได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้า ฯ แต่งตั้งจากบุคคลภายนอกสถาบัน

(๓) อธิการบดีและประธานสภาพนักงาน

(๔) กรรมการสภาสถาบันจำนวนหนึ่งคน ซึ่งเลือกกันเองจากคณาจารย์ประจำของสถาบัน

(๕) กรรมการสภาสถาบันจำนวนหนึ่งคน ซึ่งเลือกกันเองจากผู้ดำรงตำแหน่งรองอธิการบดี

(๖) กรรมการสภาสถาบันจำนวนหนึ่งคน ซึ่งเลือกกันเองจากผู้ดำรงตำแหน่งหัวหน้าสำนักวิชาและหัวหน้าส่วนงานอื่นที่มีฐานะเทียบเท่าสำนักวิชา

คุณสมบัติ หลักเกณฑ์ วิธีการสรรหา และวิธีการถอดถอนนายกสภาสถาบันและกรรมการสภาสถาบันผู้ทรงคุณวุฒิ ให้เป็นไปตามข้อบังคับของสถาบัน ทั้งนี้ ต้องสรรหากรรมการสภาสถาบันผู้ทรงคุณวุฒิจากบัญชีรายชื่อที่คณะกรรมการการอุดมศึกษากำหนดจำนวนหนึ่งคน

คุณสมบัติ หลักเกณฑ์ วิธีการเลือก และวิธีการถอดถอนกรรมการสภาสถาบันตาม (๔) (๕) และ (๖) ให้เป็นไปตามข้อบังคับของสถาบัน

ให้สภาสถาบันเลือกกรรมการสภาสถาบันผู้ทรงคุณวุฒิคนหนึ่งเป็นอุปนายกสภาสถาบัน และให้อุปนายกสภาสถาบันทำหน้าที่แทนนายกสภาสถาบัน เมื่อนายกสภาสถาบันไม่อาจปฏิบัติหน้าที่ได้ หรือเมื่อไม่มีผู้ดำรงตำแหน่งนายกสภาสถาบัน

ให้สภาสถาบันแต่งตั้งรองอธิการบดีคนหนึ่งเป็นเลขานุการสภาสถาบันตามคำแนะนำของอธิการบดี และจะแต่งตั้งผู้ช่วยเลขานุการสภาสถาบันด้วยก็ได้

มาตรา ๑๗ นายกสภาสถาบันและกรรมการสภาสถาบันตามมาตรา ๑๖ (๒) (๔) (๕) และ (๖) มีวาระการดำรงตำแหน่งคราวละสามปี แต่จะทรงพระกรุณาโปรดเกล้า ฯ แต่งตั้งหรืออาจได้รับเลือกใหม่อีกได้

นอกจากการพ้นจากตำแหน่งตามวาระตามวรรคหนึ่ง นายกสภาสถาบันและกรรมการสภาสถาบันตามมาตรา ๑๖ (๒) (๔) (๕) และ (๖) พ้นจากตำแหน่งเมื่อ

(๑) ตาย

(๒) ลาออก

(๓) สภาสถาบันมีมติให้ถอดถอน

(๔) ขาดคุณสมบัติของการเป็นกรรมการสภาสถาบันในประเภทนั้น

(๕) ถูกจำคุกโดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุก

(๖) เป็นบุคคลล้มละลาย

(๗) เป็นคนไร้ความสามารถหรือคนเสมือนไร้ความสามารถ

ในกรณีที่ตำแหน่งนายกสภาสถาบันหรือกรรมการสภาสถาบันว่างลงไม่ว่าด้วยเหตุใดและยังมิได้ดำเนินการให้ได้มาซึ่งนายกสภาสถาบันหรือกรรมการสภาสถาบันแทนตำแหน่งที่ว่างให้สภาสถาบันประกอบด้วยกรรมการสภาสถาบันเท่าที่มีอยู่

ในกรณีที่นายกสภาสถาบันหรือกรรมการสภาสถาบันตามมาตรา ๑๖ (๒) (๔) (๕) และ (๖) พ้นจากตำแหน่งก่อนครบวาระและได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้า ฯ แต่งตั้งหรือได้มีการเลือกผู้ดำรงตำแหน่งแทนแล้ว ให้ผู้ซึ่งได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้า ฯ แต่งตั้งหรือได้รับเลือกให้ดำรงตำแหน่งแทนอยู่ในตำแหน่งเพียงเท่ากับวาระที่เหลืออยู่ของผู้ซึ่งตนแทน แต่ถ้าวาระการดำรงตำแหน่งเหลืออยู่น้อยกว่าหนึ่งร้อยแปดสิบวัน จะไม่ดำเนินการให้มีผู้ดำรงตำแหน่งแทนก็ได้

ในกรณีที่นายกสภาสถาบันหรือกรรมการสภาสถาบันพ้นจากตำแหน่งตามวาระแต่ยังมิได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้า ฯ แต่งตั้งนายกสภาสถาบันหรือกรรมการสภาสถาบันผู้ทรงคุณวุฒิ หรือยังมิได้เลือกกรรมการสภาสถาบันอื่นขึ้นใหม่ ให้นายกสภาสถาบัน กรรมการสภาสถาบันผู้ทรงคุณวุฒิ หรือกรรมการสภาสถาบันซึ่งพ้นจากตำแหน่งปฏิบัติหน้าที่ต่อไปพลางก่อนจนกว่าจะได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้า ฯ แต่งตั้งนายกสภาสถาบันหรือกรรมการสภาสถาบันผู้ทรงคุณวุฒิ หรือได้มีการเลือกกรรมการสภาสถาบันอื่นขึ้นใหม่แล้ว

มาตรา ๑๘ สภาสถาบันมีอำนาจและหน้าที่ควบคุมดูแลกิจการทั่วไปของสถาบันอำนาจและหน้าที่เช่นว่านี้ให้รวมถึง

(๑) กำหนดนโยบายและแผนพัฒนาของสถาบัน

(๒) ออกข้อบังคับ ระเบียบ และประกาศของสถาบัน เพื่อประโยชน์ในการปฏิบัติงานของสถาบันและอาจมอบหมายให้ส่วนงานใดในสถาบันเป็นผู้ออกข้อบังคับ ระเบียบ และประกาศสำหรับส่วนงานนั้นเป็นเรื่อง ๆ ไปก็ได้

(๓) อนุมัติการจัดตั้ง การรวม และการยุบเลิกส่วนงานของสถาบันตามมาตรา ๗ รวมทั้งการแบ่งหน่วยงานภายในของส่วนงานดังกล่าว

(๔) อนุมัติการให้ปริญญา ประกาศนียบัตรบัณฑิตชั้นสูง ประกาศนียบัตรบัณฑิต อนุปริญญา และประกาศนียบัตร ทั้งของสถาบันและที่สถาบันจัดการศึกษาร่วมกับสถานศึกษาชั้นสูงหรือสถาบันอื่น รวมทั้งอนุมัติการให้ปริญญากิตติมศักดิ์

(๕) พิจารณาดำเนินการเพื่อทรงพระกรุณาโปรดเกล้า ฯ แต่งตั้งและพิจารณาถอดถอนนายกสภาสถาบัน กรรมการสภาสถาบันผู้ทรงคุณวุฒิ อธิการบดี ศาสตราจารย์ และศาสตราจารย์พิเศษ

(๖) แต่งตั้งและถอดถอนศาสตราจารย์เกียรติคุณ รองศาสตราจารย์ รองศาสตราจารย์พิเศษ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์พิเศษ และตำแหน่งทางวิชาการที่เรียกชื่ออย่างอื่น

(๗) แต่งตั้งและถอดถอนรองอธิการบดี และหัวหน้าส่วนงานตามมาตรา ๗ (๒) และ (๓)

(๘) แต่งตั้งและถอดถอนประธานกรรมการและกรรมการส่งเสริมกิจการสถาบัน

(๙) อนุมัติหลักสูตรการศึกษาและการเปิดสอน รวมทั้งการปรับปรุง การยุบรวมหรือการยกเลิกหลักสูตรการศึกษา

(๑๐) อนุมัติการรับเข้าสมทบ การจัดการศึกษาร่วม หรือการยกเลิกการสมทบ การยกเลิกการจัดการศึกษาร่วมของสถานศึกษาชั้นสูงและสถาบันวิจัยอื่น

(๑๑) กำหนดนโยบายและวิธีการเกี่ยวกับการจัดหารายได้ จัดหาแหล่งทุนและทรัพยากรอื่น และการจัดตั้งองค์กรที่เป็นนิติบุคคล

(๑๒) อนุมัติการตั้งงบประมาณรายรับและอนุมัติงบประมาณรายจ่ายของสถาบัน

(๑๓) ออกข้อบังคับ ระเบียบ และประกาศเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการ การบริหารงานบุคคล การบริหารการเงิน การคลัง การพัสดุ และทรัพย์สินของสถาบัน

(๑๔) ออกระเบียบว่าด้วยการแบ่งรายได้ที่ได้จากการหาประโยชน์จากทรัพย์สินทางปัญญาของสถาบัน ระหว่างสถาบันกับผู้ปฏิบัติงานในสถาบัน

(๑๕) แต่งตั้งคณะกรรมการ คณะอนุกรรมการ หรือบุคคลใดบุคคลหนึ่งเพื่อกระทำการใด ๆ อันอยู่ในอำนาจและหน้าที่ของสภาสถาบัน รวมทั้งมอบอำนาจให้คณะกรรมการ คณะอนุกรรมการ หรือบุคคลดังกล่าวทำการแทนแล้วรายงานให้สภาสถาบันทราบ

(๑๖) แต่งตั้งผู้มีคุณสมบัติตามมาตรา ๒๙ ให้รักษาการแทนอธิการบดีในกรณีที่ตำแหน่งอธิการบดีว่างลง

(๑๗) ติดตามและประเมินผลการดำเนินงานของอธิการบดีและหัวหน้าส่วนงานตามมาตรา ๗

(๑๘) ปฏิบัติหน้าที่อื่นเกี่ยวกับกิจการของสถาบันที่มิได้ระบุให้เป็นหน้าที่ของผู้ใดโดยเฉพาะ

มาตรา ๑๙ ให้มีคณะกรรมการบริหารสถาบัน ประกอบด้วย

(๑) ประธานกรรมการ ได้แก่ อธิการบดี

(๒) กรรมการโดยตำแหน่ง ได้แก่ รองอธิการบดี หัวหน้าส่วนงานตามมาตรา ๗ (๒) และ (๓) และประธานสภาพนักงาน

ให้อธิการบดีแต่งตั้งรองอธิการบดีคนหนึ่งเป็นเลขานุการคณะกรรมการบริหารสถาบันและอาจแต่งตั้งพนักงานสถาบันเป็นผู้ช่วยเลขานุการก็ได้

มาตรา ๒๐ คณะกรรมการบริหารสถาบันมีอำนาจและหน้าที่ ดังนี้

(๑) พิจารณาให้ความเห็นและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการบริหารกิจการของสถาบัน

(๒) พิจารณาให้ความเห็นและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการจัดทำแผนพัฒนาสถาบันและการติดตามประเมินผลการดำเนินงานด้านต่าง ๆ ของสถาบัน

(๓) พิจารณาให้ความเห็นเกี่ยวกับหลักสูตรการศึกษา การเปิดสอน และการวัดผลการศึกษา

(๔) พิจารณาให้ความเห็นและดำเนินการเกี่ยวกับการบริหารงานบุคคล การบริหารการเงิน การคลัง การพัสดุ และทรัพย์สินอื่นของสถาบันให้เป็นไปตามข้อบังคับ ระเบียบ และประกาศที่สภาสถาบันกำหนด

(๕) เสนอการให้ปริญญา ประกาศนียบัตรบัณฑิตชั้นสูง ประกาศนียบัตรบัณฑิต อนุปริญญา และประกาศนียบัตร

(๖) เสนอการจัดตั้ง การรวม และการยุบเลิกส่วนงานตามมาตรา ๗ รวมทั้งเสนอการแบ่งหน่วยงานภายในของส่วนงานดังกล่าว

(๗) พิจารณาให้ความเห็นเกี่ยวกับการรับเข้าสมทบหรือการยกเลิกการสมทบของสถานศึกษาชั้นสูงและสถาบันวิจัยอื่น

(๘) พิจารณาให้ความเห็นเกี่ยวกับการแต่งตั้งและถอดถอนศาสตราจารย์ ศาสตราจารย์พิเศษ ศาสตราจารย์เกียรติคุณ รองศาสตราจารย์ รองศาสตราจารย์พิเศษ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์พิเศษ และตำแหน่งทางวิชาการที่เรียกชื่ออย่างอื่น

(๙) พิจารณาแต่งตั้งและถอดถอนหัวหน้าหน่วยงานภายในของส่วนงานตามมาตรา ๗

(๑๐) จัดหาวิธีการอันจะทำให้การศึกษา การวิจัย การให้บริการทางวิชาการแก่สังคม และการทะนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมเป็นไปตามวัตถุประสงค์ตามมาตรา ๖

(๑๑) แต่งตั้งคณะกรรมการ คณะอนุกรรมการ หรือบุคคลใดบุคคลหนึ่งเพื่อกระทำการใด ๆ อันอยู่ในอำนาจและหน้าที่ของคณะกรรมการบริหารสถาบัน

(๑๒) ปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่สภาสถาบันหรืออธิการบดีมอบหมาย

มาตรา ๒๑ การประชุมและการดำเนินการของสภาสถาบันและคณะกรรมการบริหารสถาบันให้เป็นไปตามข้อบังคับของสถาบัน

มาตรา ๒๒ ให้มีคณะกรรมการส่งเสริมกิจการสถาบันขึ้นคณะหนึ่งประกอบด้วยประธานกรรมการคนหนึ่งและกรรมการอีกจำนวนหนึ่งซึ่งสภาสถาบันแต่งตั้งจากบุคคลภายนอกสถาบัน

คณะกรรมการส่งเสริมกิจการสถาบัน มีหน้าที่ให้คำแนะนำและคำปรึกษาต่อสภาสถาบันและสนับสนุนการดำเนินกิจการของสถาบัน รวมทั้งหารายได้ให้กับสถาบัน

จำนวน คุณสมบัติ หลักเกณฑ์และวิธีการแต่งตั้ง วาระการดำรงตำแหน่งและการพ้นจากตำแหน่ง การดำเนินงาน ตลอดจนการประชุมของคณะกรรมการส่งเสริมกิจการสถาบันให้เป็นไปตามข้อบังคับของสถาบัน

มาตรา ๒๓ ให้มีคณะกรรมการอุทธรณ์และร้องทุกข์คณะหนึ่ง มีอำนาจและหน้าที่ ดังนี้

(๑) พิจารณาวินิจฉัยอุทธรณ์คำสั่งลงโทษ

(๒) พิจารณาวินิจฉัยเรื่องที่ผู้ร้องทุกข์ถูกสั่งให้ออกจากงาน หรือผู้ร้องทุกข์ ได้รับความเดือดร้อนเนื่องจากผู้บังคับบัญชาใช้อำนาจหน้าที่โดยไม่ถูกต้อง ฝ่าฝืนกฎหมาย หรือไม่เป็นธรรม

องค์ประกอบ จำนวน คุณสมบัติ หลักเกณฑ์และวิธีการได้มา วาระการดำรงตำแหน่ง การพ้นจากตำแหน่ง วิธีการดำเนินงาน วิธีการอุทธรณ์และร้องทุกข์ และวิธีการพิจารณา การอุทธรณ์และร้องทุกข์ ตลอดจนการประชุมของคณะกรรมการอุทธรณ์และร้องทุกข์ ให้เป็นไปตามข้อบังคับของสถาบัน

มาตรา ๒๔ ให้มีสภาพนักงานเพื่อทำหน้าที่ให้คำปรึกษาและข้อเสนอแนะต่ออธิการบดีเกี่ยวกับกิจการด้านต่าง ๆ ของสถาบัน รวมทั้งเสริมสร้างจรรยาบรรณ และคุณธรรมของผู้ปฏิบัติงานในสถาบัน

องค์ประกอบ จำนวน คุณสมบัติ หลักเกณฑ์และวิธีการได้มา วาระการดำรงตำแหน่งและการพ้นจากตำแหน่ง ตลอดจนการประชุมของสภาพนักงาน ให้เป็นไปตามข้อบังคับของสถาบัน

มาตรา ๒๕ ให้อธิการบดีเป็นผู้บังคับบัญชาสูงสุดและรับผิดชอบการบริหารงานของสถาบัน และอาจมีรองอธิการบดีหรือผู้ช่วยอธิการบดี หรือจะมีทั้งรองอธิการบดีและผู้ช่วยอธิการบดีตามจำนวนที่สภาสถาบันกำหนด เพื่อทำหน้าที่และรับผิดชอบตามที่อธิการบดีมอบหมายก็ได้

มาตรา ๒๖ อธิการบดีนั้นจะได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้า ฯ แต่งตั้งโดยคำแนะนำของสภาสถาบันจากผู้มีคุณสมบัติตามมาตรา ๒๙

หลักเกณฑ์และวิธีการสรรหาอธิการบดี ให้เป็นไปตามข้อบังคับของสถาบัน

รองอธิการบดีนั้น ให้สภาสถาบันแต่งตั้งโดยคำแนะนำของอธิการบดีจากผู้มีคุณสมบัติตามมาตรา ๒๙ วรรคสอง

ผู้ช่วยอธิการบดีนั้น ให้อธิการบดีแต่งตั้งจากผู้มีคุณสมบัติตามมาตรา ๒๙ วรรคสอง

มาตรา ๒๗ อธิการบดีมีวาระการดำรงตำแหน่งคราวละสี่ปี และจะทรงพระกรุณาโปรดเกล้า ฯ แต่งตั้งใหม่อีกได้ แต่จะดำรงตำแหน่งติดต่อกันเกินสองวาระมิได้

เมื่ออธิการบดีพ้นจากตำแหน่ง ให้รองอธิการบดีและผู้ช่วยอธิการบดีพ้นจากตำแหน่งด้วย

มาตรา ๒๘ นอกจากการพ้นจากตำแหน่งตามวาระตามมาตรา ๒๗ อธิการบดีพ้นจากตำแหน่งเมื่อ

(๑) ตาย

(๒) ลาออก

(๓) ขาดคุณสมบัติตามมาตรา ๒๙

(๔) สภาสถาบันมีมติให้ถอดถอน

(๕) ถูกจำคุกโดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุก

(๖) เป็นบุคคลล้มละลาย

(๗) เป็นคนไร้ความสามารถ หรือคนเสมือนไร้ความสามารถ

มาตรา ๒๙ อธิการบดีต้องสำเร็จการศึกษาชั้นปริญญาหรือเทียบเท่าจากสถาบันหรือสถาบันอุดมศึกษาอื่นที่สภาสถาบันรับรอง และมีประสบการณ์ด้านการบริหารมาแล้วไม่น้อยกว่าห้าปี หรือได้ทำการสอนในสถาบันหรือสถาบันอุดมศึกษาอื่นที่สภาสถาบันรับรองมาแล้วไม่น้อยกว่าสามปี

รองอธิการบดีและผู้ช่วยอธิการบดีต้องสำเร็จการศึกษาชั้นปริญญาหรือเทียบเท่าจากสถาบันหรือสถาบันอุดมศึกษาอื่นที่สภาสถาบันรับรอง

นอกจากคุณสมบัติตามวรรคหนึ่งหรือวรรคสอง อธิการบดี รองอธิการบดีและผู้ช่วยอธิการบดีต้องมีคุณสมบัติอื่นและไม่มีลักษณะต้องห้ามตามที่กำหนดในข้อบังคับของสถาบัน

มาตรา ๓๐ อธิการบดีเป็นผู้แทนของสถาบันในกิจการทั้งปวง และให้มีอำนาจและหน้าที่ดังนี้

(๑) จัดทำนโยบายและแผนพัฒนาสถาบันเสนอต่อสภาสถาบัน และดำเนินการให้มีการปฏิบัติงานให้เป็นไปตามนโยบายและแผนงาน รวมทั้งติดตามประเมินผลการดำเนินงานด้านต่าง ๆ ของสถาบัน

(๒) บริหารกิจการของสถาบันให้เป็นไปตามกฎหมาย ข้อบังคับ ระเบียบ และประกาศรวมทั้งนโยบายและวัตถุประสงค์ของสถาบัน

(๓) บริหารงานบุคคล การเงิน การคลัง การพัสดุ สถานที่ และทรัพย์สินอื่นของสถาบันให้เป็นไปตามกฎหมาย ข้อบังคับ ระเบียบ และประกาศของสถาบัน

(๔) บรรจุ แต่งตั้ง ดำเนินการทางวินัยและถอดถอนผู้ปฏิบัติงานในสถาบัน

(๕) แต่งตั้งและถอดถอนผู้ช่วยอธิการบดี หัวหน้าส่วนงานตามมาตรา ๗ (๑) และรองหัวหน้าส่วนงานตามมาตรา ๗ (๒) และ (๓)

(๖) จัดหารายได้และทรัพยากรอื่นจากแหล่งต่าง ๆ เพื่อสนับสนุนการดำเนินภารกิจของสถาบัน

(๗) จัดทำงบประมาณรายรับและงบประมาณรายจ่ายเพื่อเสนอต่อสภาสถาบัน

(๘) แต่งตั้งคณะกรรมการ คณะอนุกรรมการ หรือบุคคลใดบุคคลหนึ่งเพื่อกระทำการใด ๆ อันอยู่ในอำนาจหน้าที่ของอธิการบดี

(๙) เสนอรายงานประจำปีเกี่ยวกับกิจการด้านต่าง ๆ ของสถาบันต่อสภาสถาบัน

(๑๐) ปฏิบัติหน้าที่อื่นตามกฎหมาย ข้อบังคับ ระเบียบ และประกาศของสถาบันหรือตามที่สภาสถาบันมอบหมาย

มาตรา ๓๑ ในกรณีที่อธิการบดีไม่อาจปฏิบัติหน้าที่ได้ ให้รองอธิการบดี เป็นผู้รักษาการแทน ถ้ามีรองอธิการบดีหลายคน ให้รองอธิการบดีซึ่งอธิการบดีมอบหมายเป็นผู้รักษาการแทน ถ้าอธิการบดีมิได้มอบหมาย ให้รองอธิการบดีที่มีอาวุโสสูงสุดเป็นผู้รักษาการแทน

ในกรณีที่ไม่มีผู้ดำรงตำแหน่งอธิการบดี หรือไม่มีผู้รักษาการแทนอธิการบดีตามวรรคหนึ่ง หรือมีแต่ไม่อาจปฏิบัติหน้าที่ได้ ให้สภาสถาบันแต่งตั้งผู้มีคุณสมบัติตามมาตรา ๒๙ วรรคหนึ่ง เป็นผู้รักษาการแทน

มาตรา ๓๒ ในส่วนงานตามมาตรา ๗ (๒) และ (๓) ให้มีหัวหน้าส่วนงานคนหนึ่งเป็นผู้บังคับบัญชาและรับผิดชอบงานของส่วนงานนั้น และจะมีรองหัวหน้าส่วนงานคนหนึ่งหรือหลายคนก็ได้เพื่อทำหน้าที่และรับผิดชอบตามที่หัวหน้าส่วนงานมอบหมาย

หัวหน้าส่วนงานตามวรรคหนึ่งต้องสำเร็จการศึกษาชั้นปริญญาหรือเทียบเท่าจากสถาบันหรือสถาบันอุดมศึกษาอื่นที่สภาสถาบันรับรอง และได้ทำการสอน หรือมีประสบการณ์ด้านการบริหารมาแล้วในสถาบันหรือสถาบันอุดมศึกษาอื่นที่สภาสถาบันรับรอง หรือมีประสบการณ์ด้านการบริหารอื่นมาแล้วไม่น้อยกว่าสามปี

หัวหน้าส่วนงานตามมาตรา ๗ (๒) และ (๓) มีวาระการดำรงตำแหน่งคราวละสี่ปีและอาจได้รับแต่งตั้งใหม่อีกได้ แต่จะดำรงตำแหน่งเกินสองวาระติดต่อกันมิได้ และให้นำมาตรา ๒๘ มาใช้บังคับกับการพ้นจากตำแหน่งก่อนครบวาระของหัวหน้าส่วนงานโดยอนุโลม

ชื่อตำแหน่ง คุณสมบัติเฉพาะตำแหน่ง หลักเกณฑ์และวิธีการสรรหา อำนาจและหน้าที่และการบริหารงานของหัวหน้าส่วนงานตามวรรคหนึ่ง ให้เป็นไปตามข้อบังคับของสถาบัน

มาตรา ๓๓ ให้อธิการบดีแต่งตั้งรองหัวหน้าส่วนงานตามมาตรา ๗ (๒) และ (๓) โดยคำแนะนำของหัวหน้าส่วนงานจากผู้มีคุณสมบัติเช่นเดียวกับหัวหน้าส่วนงานดังกล่าว และให้มีอำนาจถอดถอนรองหัวหน้าส่วนงาน โดยคำแนะนำของหัวหน้าส่วนงาน

การรักษาการแทนหัวหน้าส่วนงาน ให้นำมาตรา ๓๑ มาใช้บังคับโดยอนุโลม

เมื่อหัวหน้าส่วนงานพ้นจากตำแหน่ง ให้รองหัวหน้าส่วนงานพ้นจากตำแหน่งด้วย

มาตรา ๓๔ ในส่วนงานตามมาตรา ๗ (๒) และ (๓) อาจให้มีคณะกรรมการประจำส่วนงานโดยมีหัวหน้าส่วนงานเป็นประธานคณะกรรมการประจำส่วนงานมีอำนาจและหน้าที่บริหารงานของส่วนงานนั้น

องค์ประกอบ จำนวน คุณสมบัติ หลักเกณฑ์ วิธีการได้มา อำนาจและหน้าที่ วาระการดำรงตำแหน่งและการพ้นจากตำแหน่ง ตลอดจนการประชุมและการดำเนินงานของคณะกรรมการประจำส่วนงานในส่วนงานดังกล่าว ให้เป็นไปตามข้อบังคับของสถาบัน

มาตรา ๓๕ ผู้ดำรงตำแหน่งอธิการบดี รองอธิการบดี ผู้ช่วยอธิการบดี หัวหน้าส่วนงานหรือรองหัวหน้าส่วนงาน จะดำรงตำแหน่งดังกล่าวเกินหนึ่งตำแหน่งในขณะเดียวกันไม่ได้

ผู้ดำรงตำแหน่งตามวรรคหนึ่งจะรักษาการแทนตำแหน่งดังกล่าวได้อีกเพียงหนึ่งตำแหน่งแต่ต้องไม่เกินหนึ่งร้อยแปดสิบวัน

มาตรา ๓๖ เพื่อประโยชน์ในการบริหารงานของสถาบัน การรักษาการแทน การมอบอำนาจให้ปฏิบัติการแทน ตลอดจนการมอบอำนาจช่วงให้ปฏิบัติการแทนของผู้ดำรงตำแหน่งต่าง ๆ ในสถาบันให้เป็นไปตามข้อบังคับของสถาบัน

ในกรณีที่มีกฎหมาย ข้อบังคับ ระเบียบ คำสั่ง หรือมติคณะรัฐมนตรีแต่งตั้งหรือกำหนดให้ผู้ดำรงตำแหน่งใดเป็นกรรมการ อนุกรรมการ หรือมีอำนาจและหน้าที่อย่างใด ให้ผู้รักษาการแทนทำหน้าที่กรรมการ อนุกรรมการ หรือมีอำนาจและหน้าที่เช่นเดียวกับผู้ดำรงตำแหน่งนั้นในระหว่างที่รักษาการแทนหรือปฏิบัติการแทนด้วย แล้วแต่กรณี เว้นแต่ผู้มอบอำนาจจะกำหนดไว้เป็นอย่างอื่นในคำสั่งมอบอำนาจ

หมวด ๓
การประกันคุณภาพและการประเมิน

มาตรา ๓๗ สถาบันต้องจัดให้มีการประกันคุณภาพการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาของสถาบัน

ระบบ หลักเกณฑ์ และวิธีการประกันคุณภาพการศึกษา ให้เป็นไปตามข้อบังคับของสถาบัน

มาตรา ๓๘ เมื่อครบสี่ปีนับแต่วันจัดตั้งส่วนงานของสถาบันตามมาตรา ๗ (๒) และ (๓) ให้สถาบันจัดให้มีการประเมินส่วนงานดังกล่าว โดยผู้ประเมินอิสระซึ่งสภาสถาบันแต่งตั้งจากผู้ซึ่งมิใช่ผู้ปฏิบัติงานในสถาบัน แล้วรายงานสภาสถาบันและประกาศให้ทราบเป็นการทั่วไป และให้มีการประเมินดังกล่าวทุกสี่ปี

การดำเนินการตามมาตรานี้ต้องคำนึงถึงคุณภาพทางวิชาการ ความประหยัด การลดความซ้ำซ้อน และการเพิ่มประสิทธิภาพในการบริหารเป็นสำคัญ

รายงานตามวรรคหนึ่งให้ระบุด้วยว่าส่วนงานดังกล่าวควรปรับปรุงการดำเนินการใดหรือควรมีส่วนงานนั้นหรือหน่วยงานภายในของส่วนงานนั้นต่อไปหรือไม่ด้วย

มาตรา ๓๙ ให้มีการประเมินการดำเนินงานโดยรวมของสถาบัน โดยใช้หลักเกณฑ์และวิธีการตามที่กำหนดไว้ในมาตรา ๓๘ ด้วย โดยอนุโลม ทั้งนี้ ตามระยะเวลาที่กำหนดในข้อบังคับของสถาบัน

มาตรา ๔๐ เมื่อครบหนึ่งปีหลังจากครบกำหนดเวลาการศึกษาตามหลักสูตรใดให้สถาบันจัดให้มีการประเมินหลักสูตร การเรียนการสอน และการวัดผลตามหลักสูตรนั้น โดยผู้ประเมินอิสระ ซึ่งสภาสถาบันแต่งตั้งจากผู้ซึ่งมิใช่ผู้ปฏิบัติงานในสถาบัน แล้วรายงานสภาสถาบันและประกาศให้ทราบเป็นการทั่วไป และให้มีการประเมินดังกล่าวทุกห้าปี หรือเร็วกว่านั้นตามที่สภาสถาบันกำหนด

ให้นำความในวรรคสองและวรรคสามของมาตรา ๓๘ มาใช้บังคับกับการประเมินหลักสูตรตามวรรคหนึ่งด้วย โดยอนุโลม

หมวด ๔
การบัญชีและการตรวจสอบ

มาตรา ๔๑ ให้สถาบันวางและรักษาไว้ซึ่งระบบบัญชีอันถูกต้องแยกตามส่วนงานของสถาบัน มีสมุดบัญชีลงรายการแยกตามประเภทของสินทรัพย์ หนี้ ทุน รายได้ และค่าใช้จ่ายตามความเป็นจริง พร้อมด้วยข้อความอันเป็นที่มาของรายการนั้น ๆ และให้มีการตรวจสอบบัญชีภายในเป็นประจำ

การบันทึกรายการในสมุดบัญชีตามวรรคหนึ่ง ให้เป็นไปตามมาตรฐานการบัญชีที่รับรองทั่วไป

มาตรา ๔๒ ให้สถาบันจัดทำงบการเงินและบัญชีรายรับและรายจ่ายส่งผู้สอบบัญชีของสถาบันภายในเก้าสิบวันนับแต่วันสิ้นปีบัญชี

วันเริ่มและวันสิ้นปีบัญชีของสถาบัน ให้เป็นไปตามประกาศของสถาบัน

มาตรา ๔๓ ให้สำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินหรือบุคคลภายนอกซึ่งสภาสถาบันแต่งตั้งโดยความเห็นชอบของสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินเป็นผู้สอบบัญชีของสถาบันและให้ทำการตรวจสอบรับรองบัญชีและการเงินทุกประเภทของสถาบันทุกรอบปีบัญชี

มาตรา ๔๔ ให้ผู้สอบบัญชีมีอำนาจตรวจสอบสรรพสมุดบัญชีและเอกสารหลักฐานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องของสถาบัน เพื่อการนี้ให้มีอำนาจสอบถามอธิการบดีและผู้ปฏิบัติงานในสถาบัน และเรียกให้ส่งสรรพสมุดบัญชีและเอกสารหลักฐานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องของสถาบันเป็นการเพิ่มเติมได้ตามความจำเป็น

มาตรา ๔๕ ให้ผู้สอบบัญชีทำรายงานผลการสอบบัญชีและการเงินเสนอต่อสภาสถาบันภายในหนึ่งร้อยห้าสิบวันนับแต่วันสิ้นปีบัญชี เพื่อสภาสถาบันเสนอต่อรัฐมนตรี

ให้สถาบันเผยแพร่รายงานประจำปีของปีที่สิ้นไปนั้น แสดงบัญชีงบดุล บัญชีทำการ และบัญชีรายรับและรายจ่ายที่ผู้สอบบัญชีรับรองแล้ว พร้อมทั้งแสดงผลงานของสถาบันในปีที่ล่วงมาและแผนงานที่จะจัดทำในปีต่อไปภายในหนึ่งร้อยแปดสิบวันนับแต่วันสิ้นปีบัญชี

มาตรา ๔๖ ให้อธิการบดีเป็นผู้ดำรงตำแหน่งระดับสูงตามกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต

หมวด ๕
การกำกับดูแล

มาตรา ๔๗ รัฐมนตรีมีอำนาจและหน้าที่กำกับดูแลโดยทั่วไปซึ่งกิจการของสถาบันให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ในมาตรา ๖ และให้สอดคล้องกับนโยบายของรัฐบาล หรือมติคณะรัฐมนตรีที่เกี่ยวกับสถาบันเป็นการเฉพาะ ในกรณีที่มีปัญหาข้อขัดแย้งในการดำเนินกิจการของสถาบันซึ่งอาจเกิดความเสียหาย

ต่อส่วนรวม ให้รัฐมนตรีเสนอคณะรัฐมนตรีพิจารณา เมื่อคณะรัฐมนตรีวินิจฉัยเป็นประการใดแล้ว ให้ผู้เกี่ยวข้องมีหน้าที่ต้องปฏิบัติตามคำวินิจฉัยของคณะรัฐมนตรี

มาตรา ๔๘ บรรดาเรื่องที่สถาบันจะต้องเสนอไปยังคณะรัฐมนตรีตามพระราชบัญญัตินี้ ให้รัฐมนตรีเป็นผู้เสนอ

หมวด ๖
ตำแหน่งทางวิชาการ

มาตรา ๔๙ คณาจารย์ประจำของสถาบันมีตำแหน่งทางวิชาการ ดังนี้

(๑) ศาสตราจารย์

(๒) รองศาสตราจารย์

(๓) ผู้ช่วยศาสตราจารย์

(๔) อาจารย์

ศาสตราจารย์นั้น จะได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้า ฯ แต่งตั้งโดยคำแนะนำของสภาสถาบัน

สภาสถาบันอาจกำหนดให้มีตำแหน่งทางวิชาการที่เรียกชื่ออย่างอื่นด้วยก็ได้โดยทำเป็นประกาศของสถาบันและประกาศในราชกิจจานุเบกษา

คุณสมบัติ หลักเกณฑ์ วิธีการแต่งตั้งและถอดถอนตำแหน่งทางวิชาการของคณาจารย์ประจำสถาบัน ให้เป็นไปตามข้อบังคับของสถาบัน

มาตรา ๕๐ ศาสตราจารย์พิเศษนั้น จะได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้า ฯ แต่งตั้งโดยคำแนะนำของสภาสถาบัน

คุณสมบัติ หลักเกณฑ์ วิธีการแต่งตั้งและถอดถอนศาสตราจารย์พิเศษ ให้เป็นไปตามข้อบังคับของสถาบัน

มาตรา ๕๑ ศาสตราจารย์ ซึ่งมีความรู้ความสามารถและความชำนาญเป็นพิเศษ และพ้นจากตำแหน่งไปโดยไม่มีความผิด สภาสถาบันอาจแต่งตั้งให้เป็นศาสตราจารย์เกียรติคุณในสาขาที่ศาสตราจารย์ผู้นั้นมีความเชี่ยวชาญเพื่อเป็นเกียรติยศได้

คุณสมบัติ หลักเกณฑ์ วิธีการแต่งตั้งและถอดถอนศาสตราจารย์เกียรติคุณให้เป็นไปตามข้อบังคับของสถาบัน

มาตรา ๕๒ สภาสถาบันอาจแต่งตั้งผู้ซึ่งมีคุณสมบัติเหมาะสมและมิได้เป็นคณาจารย์ประจำของสถาบันเป็นรองศาสตราจารย์พิเศษหรือผู้ช่วยศาสตราจารย์พิเศษได้ โดยคำแนะนำของอธิการบดี

อธิการบดีอาจแต่งตั้งผู้ซึ่งมีคุณสมบัติเหมาะสมและมิได้เป็นคณาจารย์ประจำของสถาบันเป็นอาจารย์พิเศษได้ โดยคำแนะนำของหัวหน้าส่วนงานตามมาตรา ๗ (๒) หรือ (๓)

คุณสมบัติ หลักเกณฑ์ วิธีการแต่งตั้งและถอดถอนรองศาสตราจารย์พิเศษ ผู้ช่วยศาสตราจารย์พิเศษ และอาจารย์พิเศษ ให้เป็นไปตามข้อบังคับของสถาบัน

มาตรา ๕๓ บุคคลใดได้รับพระกรุณาโปรดเกล้า ฯ แต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งศาสตราจารย์ ศาสตราจารย์พิเศษ หรือได้รับแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งศาสตราจารย์เกียรติคุณ รองศาสตราจารย์ รองศาสตราจารย์พิเศษ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ หรือผู้ช่วยศาสตราจารย์พิเศษ ตามพระราชบัญญัตินี้ ให้มีสิทธิใช้ตำแหน่งทางวิชาการดังกล่าวเป็นคำนำหน้านาม เพื่อแสดงวิทยฐานะได้ตลอดไป

การใช้คำนำหน้านามตามความในวรรคหนึ่งให้ใช้อักษรย่อ ดังนี้

(๑) ศาสตราจารย์	ใช้อักษรย่อ	ศ.
(๒) ศาสตราจารย์พิเศษ	ใช้อักษรย่อ	ศ. (พิเศษ)
(๓) ศาสตราจารย์เกียรติคุณ	ใช้อักษรย่อ	ศ. (เกียรติคุณ)
(๔) รองศาสตราจารย์	ใช้อักษรย่อ	รศ.
(๕) รองศาสตราจารย์พิเศษ	ใช้อักษรย่อ	รศ. (พิเศษ)
(๖) ผู้ช่วยศาสตราจารย์	ใช้อักษรย่อ	ผศ.
(๗) ผู้ช่วยศาสตราจารย์พิเศษ	ใช้อักษรย่อ	ผศ. (พิเศษ)

การใช้คำนำหน้านามและการใช้อักษรย่อคำนำหน้านามสำหรับตำแหน่งทางวิชาการที่เรียกชื่ออย่างอื่น ให้เป็นไปตามข้อบังคับของสถาบัน

หมวด ๗
ปริญญาและเครื่องหมายวิทยฐานะ

มาตรา ๕๔ ปริญญามีสามชั้น คือ

ปริญญาเอก	เรียกว่า	ดุษฎีบัณฑิต	ใช้อักษรย่อ	ด.
ปริญญาโท	เรียกว่า	มหาบัณฑิต	ใช้อักษรย่อ	ม.
ปริญญาตรี	เรียกว่า	บัณฑิต	ใช้อักษรย่อ	บ.

มาตรา ๕๕ สถาบันมีอำนาจให้ปริญญา อนุปริญญา หรือประกาศนียบัตรในสาขาวิชาที่มีการสอนในสถาบัน และร่วมให้ปริญญาในสาขาวิชาที่มีการจัดการศึกษาร่วมกับสถานศึกษาชั้นสูงอื่นในประเทศหรือต่างประเทศหรือขององค์การระหว่างประเทศ

การกำหนดให้สาขาวิชาใดมีปริญญา อนุปริญญา หรือประกาศนียบัตรชั้นใด และจะใช้อักษรย่อสำหรับสาขาวิชานั้นอย่างไร ให้เป็นไปตามประกาศของสถาบันและประกาศในราชกิจจานุเบกษา

มาตรา ๕๖ สภาสถาบันอาจออกข้อบังคับกำหนดให้ผู้สำเร็จการศึกษาชั้นปริญญาตรีได้รับปริญญาตรีเกียรตินิยมอันดับหนึ่ง หรือปริญญาตรีเกียรตินิยมอันดับสองก็ได้

มาตรา ๕๗ สภาสถาบันอาจออกข้อบังคับกำหนดให้มีประกาศนียบัตรชั้นต่าง ๆ และอนุปริญญาได้ ดังนี้

(๑) ประกาศนียบัตรบัณฑิตชั้นสูง ออกให้แก่ผู้สำเร็จการศึกษาในสาขาวิชาใดสาขาวิชาหนึ่งภายหลังได้รับปริญญาโทหรือเทียบเท่าแล้ว

(๒) ประกาศนียบัตรบัณฑิต ออกให้แก่ผู้สำเร็จการศึกษาในสาขาวิชาใดสาขาวิชาหนึ่งภายหลังได้รับปริญญาตรีหรือเทียบเท่าแล้ว

(๓) อนุปริญญา ออกให้แก่ผู้สำเร็จการศึกษาในสาขาวิชาใดสาขาวิชาหนึ่งก่อนถึงขั้นได้รับปริญญาตรี

(๔) ประกาศนียบัตร ออกให้แก่ผู้สำเร็จการศึกษาเฉพาะวิชา

มาตรา ๕๘ สถาบันมีอำนาจให้ปริญญากิตติมศักดิ์แก่บุคคลซึ่งสภาสถาบันเห็นว่าทรงคุณวุฒิสมควรแก่ปริญญานั้น ๆ แต่จะให้ปริญญาดังกล่าวแก่ผู้ปฏิบัติงานในสถาบันผู้ดำรงตำแหน่งต่าง ๆ ในสถาบัน นายกสภาสถาบัน หรือกรรมการสภาสถาบันในขณะดำรงตำแหน่งนั้นไม่ได้

ชั้น สาขาของปริญญา และหลักเกณฑ์การให้ปริญญากิตติมศักดิ์ ให้เป็นไปตามข้อบังคับของสถาบัน

มาตรา ๕๙ สถาบันอาจกำหนดให้มีครุยวิทยฐานะหรือเข็มวิทยฐานะ เป็นเครื่องหมายแสดงวิทยฐานะของผู้ได้รับปริญญา ประกาศนียบัตรบัณฑิตชั้นสูง ประกาศนียบัตรบัณฑิต อนุปริญญา และประกาศนียบัตร และอาจกำหนดให้มีครุยประจำตำแหน่งนายกสภาสถาบัน ครุยประจำตำแหน่งกรรมการสภาสถาบัน ครุยประจำตำแหน่งผู้บริหาร หรือครุยประจำตำแหน่งคณาจารย์ของสถาบันก็ได้

การกำหนดลักษณะ ชนิด ประเภท และส่วนประกอบของครุยวิทยฐานะ เข็มวิทยฐานะ และครุยประจำตำแหน่ง ให้ทำเป็นประกาศของสถาบันและประกาศในราชกิจจานุเบกษา

ครุยวิทยฐานะ เข็มวิทยฐานะ และครุยประจำตำแหน่งจะใช้ในโอกาสใด โดยมีเงื่อนไขอย่างใด ให้เป็นไปตามข้อบังคับของสถาบัน

มาตรา ๖๐ สถาบันอาจกำหนดให้มีตรา เครื่องหมาย หรือสัญลักษณ์ของสถาบัน หรือส่วนงานของสถาบันก็ได้ โดยทำเป็นประกาศของสถาบันและประกาศในราชกิจจานุเบกษา

การใช้ตรา เครื่องหมาย หรือสัญลักษณ์ตามวรรคหนึ่งเพื่อการค้า หรือการใช้สิ่งดังกล่าวที่มิใช่เพื่อประโยชน์ของสถาบันหรือส่วนงานของสถาบัน ต้องได้รับอนุญาตเป็นหนังสือจากสถาบัน

มาตรา ๖๑ สถาบันอาจกำหนดให้มีเครื่องแบบ เครื่องหมาย หรือเครื่องแต่งกายของนักศึกษาและผู้ปฏิบัติงานในสถาบันก็ได้ โดยทำเป็นข้อบังคับของสถาบันและประกาศในราชกิจจานุเบกษา

หมวด ๘
บทกำหนดโทษ

มาตรา ๖๒ ผู้ใดใช้ครุยวิทยฐานะ เข็มวิทยฐานะ ครุยประจำตำแหน่ง เครื่องแบบ เครื่องหมาย หรือเครื่องแต่งกายของนักศึกษาและผู้ปฏิบัติงานในสถาบัน หรือสิ่งใดที่เลียนแบบสิ่งดังกล่าวโดยไม่มีสิทธิที่จะใช้ หรือแสดงด้วยประการใด ๆ ว่าตนมีปริญญา ประกาศนียบัตรบัณฑิตชั้นสูง ประกาศนียบัตรบัณฑิต อนุปริญญา ประกาศนียบัตร หรือมีตำแหน่งใดในสถาบันโดยที่ตนไม่มีสิทธิ

ถ้าได้กระทำเพื่อให้บุคคลอื่นเชื่อว่าตนมีสิทธิที่จะใช้ หรือมีวิทยฐานะหรือตำแหน่งเช่นนั้น ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหกเดือน หรือปรับไม่เกินห้าหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา ๖๓ ผู้ใดกระทำการดังต่อไปนี้ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งปีหรือปรับไม่เกินหนึ่งแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

(๑) ปลอม หรือทำเลียนแบบซึ่งตรา เครื่องหมาย หรือสัญลักษณ์ของสถาบันหรือส่วนงานของสถาบัน ไม่ว่าจะทำเป็นสีใด หรือทำด้วยวิธีใด ๆ

(๒) ใช้ตรา เครื่องหมาย หรือสัญลักษณ์ของสถาบันหรือส่วนงานของสถาบันปลอมหรือทำเลียนแบบ หรือ

(๓) ใช้ หรือทำให้ปรากฏซึ่งตรา เครื่องหมาย หรือสัญลักษณ์ของสถาบันหรือส่วนงานของสถาบันที่วัตถุหรือสินค้าใด ๆ โดยฝ่าฝืนมาตรา ๖๐ วรรคสอง

ถ้าผู้กระทำความผิดตาม (๑) เป็นผู้กระทำความผิดตาม (๒) ด้วย ให้ลงโทษตาม (๒) แต่กระทงเดียว

ความผิดตาม (๓) เป็นความผิดอันยอมความได้

บทเฉพาะกาล

มาตรา ๖๔ ให้โอนบรรดากิจการ ทรัพย์สิน หนี้ สิทธิ งบประมาณ ภาระผูกพัน รายได้ ลูกจ้าง และพนักงานของมหาวิทยาลัยศิลปากรเฉพาะในส่วนที่เกี่ยวกับสถาบันดนตรีกัลยาณิวัฒนาในกำกับมหาวิทยาลัยศิลปากร ไปเป็นของสถาบันดนตรีกัลยาณิวัฒนาตามพระราชบัญญัตินี้

มาตรา ๖๕ ให้ผู้ปฏิบัติงานในสถาบันที่โอนมาตามมาตรา ๖๔ ได้รับเงินเดือน ค่าจ้าง สวัสดิการ และประโยชน์ตอบแทนอย่างอื่นตามที่สภาสถาบันกำหนดซึ่งต้องไม่น้อยกว่าเงินเดือน ค่าจ้าง สวัสดิการ และประโยชน์ตอบแทนอย่างอื่นที่เคยได้รับอยู่ก่อนเข้าเป็นผู้ปฏิบัติงานในสถาบันตามพระราชบัญญัตินี้

มาตรา ๖๖ ในระหว่างที่ยังไม่มีสภาสถาบันตามพระราชบัญญัตินี้ ให้สภาสถาบันประกอบด้วยนายกสภามหาวิทยาลัยศิลปากรเป็นนายกสภาสถาบัน และกรรมการอำนวยการสถาบัน

ดนตรีกัลยาณิวัฒนา ตามระเบียบมหาวิทยาลัยศิลปากร ว่าด้วยการบริหารจัดการคณะที่เป็นหน่วยงานในกำกับและคณะที่เป็นส่วนราชการซึ่งมีส่วนงานเป็นหน่วยงานในกำกับ พ.ศ. ๒๕๔๗ ซึ่งดำรงตำแหน่งอยู่ในวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ เป็นกรรมการสภาสถาบัน และให้ผู้อำนวยการสถาบันดนตรีกัลยาณิวัฒนาซึ่งดำรงตำแหน่งอยู่ในวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ เป็นกรรมการและเลขานุการสภาสถาบัน ทั้งนี้ จนกว่าจะมีสภาสถาบันตามพระราชบัญญัตินี้ ซึ่งต้องไม่เกินหนึ่งร้อยแปดสิบวันนับแต่วันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ

ในกรณีที่ตำแหน่งนายกสภาสถาบันหรือกรรมการสภาสถาบันตามวรรคหนึ่งว่างลง ไม่ว่าด้วยเหตุใด ให้สภาสถาบันประกอบด้วยกรรมการสภาสถาบันเท่าที่มีอยู่

มาตรา ๖๗ ในระยะเริ่มแรกให้อธิการบดีมหาวิทยาลัยศิลปากรรักษาการในตำแหน่งอธิการบดีตามพระราชบัญญัตินี้ จนกว่าจะได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้า ฯ แต่งตั้งอธิการบดีขึ้นใหม่ตามพระราชบัญญัตินี้ ทั้งนี้ ต้องไม่เกินหนึ่งร้อยแปดสิบวันนับแต่วันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ

ให้ผู้รักษาการในตำแหน่งอธิการบดี แต่งตั้งผู้รักษาการในตำแหน่งรองอธิการบดีและผู้ช่วยอธิการบดี ตามความเหมาะสมเพื่อปฏิบัติหน้าที่จนกว่าจะได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้า ฯ แต่งตั้งอธิการบดีขึ้นใหม่ตามพระราชบัญญัตินี้

มาตรา ๖๘ ให้ผู้ซึ่งเป็นศาสตราจารย์ รองศาสตราจารย์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์และอาจารย์ของมหาวิทยาลัยศิลปากร เฉพาะในส่วนที่เกี่ยวกับการจัดการศึกษาในสถาบันดนตรีกัลยาณิวัฒนา ในกำกับมหาวิทยาลัยศิลปากร อยู่ในวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับมีฐานะเป็นศาสตราจารย์ รองศาสตราจารย์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ หรืออาจารย์ต่อไปตามพระราชบัญญัตินี้

มาตรา ๖๙ สิทธิในการเข้าสู่ตำแหน่งศาสตราจารย์ รองศาสตราจารย์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ หรือตำแหน่งอื่นใดของพนักงานที่โอนมาตามมาตรา ๖๔ มิให้เสียไปเพราะเหตุที่โอนมาเป็นพนักงานสถาบัน

มาตรา ๗๐ เพื่อประโยชน์ในการนับเวลาการทำงานสำหรับการคำนวณสิทธิประโยชน์ต่าง ๆ ของพนักงานที่โอนมาตามมาตรา ๖๔ ให้นับเวลาทำงานในขณะที่เป็นพนักงานของมหาวิทยาลัยศิลปากรต่อเนื่องกับเวลาทำงานของพนักงานสถาบันตามพระราชบัญญัตินี้ด้วย

มาตรา ๗๑ ในระหว่างที่ยังมิได้ออกข้อบังคับ ระเบียบ หรือประกาศเพื่อปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้ ให้นำพระราชกฤษฎีกา กฎทบวง ประกาศทบวงมหาวิทยาลัย ข้อบังคับ ระเบียบ และประกาศซึ่งออกตามพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยศิลปากร พ.ศ. ๒๕๓๐ ที่ใช้อยู่ในวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ มาใช้บังคับโดยอนุโลม เท่าที่ไม่ขัดหรือแย้งกับพระราชบัญญัตินี้

ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ
ยิ่งลักษณ์ ชินวัตร
นายกรัฐมนตรี

หมายเหตุ :- เหตุผลในการประกาศใช้พระราชบัญญัติฉบับนี้ คือ เพื่อให้มีสถาบันการดนตรีที่ให้ความสำคัญต่อดนตรีคลาสสิกอย่างจริงจัง โดยมุ่งเน้นการเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจ รวมทั้งเผยแพร่ความรู้และประสบการณ์ด้านดนตรีคลาสสิกสู่สาธารณชน เพื่อให้สังคมไทยมีโอกาสได้สัมผัสและซาบซึ้งในดนตรีคลาสสิก รวมถึงเป็นสถาบันอุดมศึกษาที่สามารถผลิตบัณฑิตที่มีคุณภาพ มีความเป็นเลิศด้านดนตรีคลาสสิก และเพื่อเป็นการสนองพระปณิธานและเฉลิมพระเกียรติสมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอ เจ้าฟ้ากัลยาณิวัฒนา กรมหลวงนราธิวาสราชนครินทร์ ในฐานะองค์อุปถัมภ์วงการดนตรีคลาสสิกของประเทศไทย จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

ม.ล.ประจักษ์ศิลป ทองใหญ่. (๒๕๔๓). สะพานพระราม ๘ : โครงการแก้ไขปัญหาจราจรตามแนวพระราชดำริ. กรุงเทพฯ : ดาวฤกษ์.

กรมแผนที่ทหาร. (๒๕๓๐). แผนที่กรุงเทพฯ พ.ศ.๒๔๓๑-๒๔๗๔. กรุงเทพฯ : กรมแผนที่ทหาร.

พระเจ้าบรมวงศ์เธอ พระองค์เจ้านารีรัตนา. (๒๔๖๕). นิราศวังบางยี่ขัน : คุณพุ่มแต่งเรื่องตามเสด็จพระองค์เจ้านารีรัตนา เมื่อปีมะเส็ง พ.ศ. ๒๔๑๒. พระนคร : โสภณพิพรรฒธนากร.

ฑวัต อำไพพรรณ. (๒๕๕๐). แนวทางการออกแบบศูนย์การเรียนรู้เพื่อการพัฒนาต่อยอดภูมิปัญญาพื้นที่ธนบุรี: สู่ปรากฏการณ์ร่วมสมัยทางสถาปัตยกรรมในพื้นที่ประวัติศาสตร์. วิทยานิพนธ์ สถ.ม. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

สมเด็จฯ เจ้าฟ้า กรมหลวงนราธิวาสราชนครินทร์, บรรณาธิการ. (๒๕๔๙). สมเด็จเจ้าฟ้ามหิดลฯ และงานศิลปะ Le prince Mahidol et l'art. กรุงเทพฯ : อมรินทร์พริ้นติ้งแอนด์พับลิชชิ่ง.

ประภัสสร์ ชูวิเชียร. (๒๕๕๕). วัดสวนสวรรค์ บางยี่ขัน สวนสวรรค์ที่ถูกลืม. ศิลปวัฒนธรรม. ปีที่ ๓๓ ฉบับที่ ๘, ๓๖ – ๔๑.

พลาดิศัย สิทธิธัญกิจ. (๒๕๕๑). กรุงเทพศึกษา. กรุงเทพฯ : บันทึกสยาม.

พลาดิศัย สิทธิธัญกิจ. (๒๕๕๕). เล่าขานตำนานแม่น้ำเจ้าพระยา. กรุงเทพฯ : สยามความรู้.

พิจิต รัตตกุล และบุญทิวา โง้วศิริมณี. (๒๕๔๘). กรุงเทพมหานคร : ชีวิตไทยกับสายน้ำ. กรุงเทพฯ : บริษัท ริเวอร์ไซต์ โฮมส์ ดี เวลลอปเม้นท์.

ภาสกร วงศ์ตาวัน. (๒๕๕๓). เจ้าอนุวงศ์ กบฏหรือวีรบุรุษในสงครามไทย - เวียงจันทร์ ในสมัยรัชกาลที่ ๓. กรุงเทพฯ : ยิปซีกรุ๊ป.

วีณา เชิดบุญชาติ. (๒๕๔๘). จากริมฝั่งแม่น้ำเจ้าพระยาถึงกลางชล. กรุงเทพฯ : อมรินทร์พริ้นติ้งแอนด์พับลิชชิ่ง.

ศูนย์ส่งเสริมการท่องเที่ยวกรุงเทพมหานคร. (๒๕๔๕). ของดีกรุงเทพฯ, พิมพ์ครั้งที่ ๔. กรุงเทพฯ : บพิธการพิมพ์.
สถาบันดนตรีกัลยาณิวัฒนา. (๒๕๕๔). สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี เสด็จพระราชดำเนินทรงเปิดอาคารสถาบันดนตรีกัลยาณิวัฒนา วันศุกร์ที่ ๙ กันยายน พุทธศักราช ๒๕๕๔. กรุงเทพฯ : อมรินทร์พริ้นติ้งแอนด์พับลิชชิ่ง.
สถาบันราชภัฏธนบุรี. (๒๕๔๖). วิถีชีวิตไทยในท้องถิ่นธนบุรี. กรุงเทพ ฯ : สำนักศิลปวัฒนธรรม 15 สถาบันราชภัฏธนบุรี.
สุจิตต์ วงษ์เทศ ,บรรณาธิการ. (๒๕๔๕). ประวัติศาสตร์สังคมและวัฒนธรรมจากวรรณคดีกวีสยามนำเที่ยวกรุงเทพฯ. กรุงเทพฯ : มติชน.
สุจิตต์ วงษ์เทศ. (๒๕๔๘). กรุงเทพฯ มาจากไหน?. กรุงเทพฯ : ศิลปวัฒนธรรม.
สุเจน กรรพฤทธิ์. (๒๕๕๕). ตามรอยเจ้าอนุวงศ์ : คลี่ปมประวัติศาสตร์ไทย - ลาว. กรุงเทพฯ : สารคดี.
สุดารา สุจฉายา. (๒๕๔๒). ฝั่งธนบุรี. กรุงเทพฯ : สารคดี.
สุดารา สุจฉายา. (๒๕๕๔). กินย่านเก่า. กรุงเทพฯ : สารคดี.
สมบัติ พลายน้อย. (๒๕๗๓). บางกอก. พระนคร : ก้าวหน้า.

ข้อมูลสัมภาษณ์

ชาญ คงเมือง, สัมภาษณ์วันที่ ๒๖ มีนาคม ๒๕๕๖.
เชาวลิต สาดสมัย, สัมภาษณ์วันที่ ๒๖ มีนาคม ๒๕๕๖.
รำพรรณ กัลยาณสุตร, สัมภาษณ์วันที่ ๒๖ มีนาคม ๒๕๕๖.
ลำไย แก้วภูผา, สัมภาษณ์วันที่ ๗ เมษายน ๒๕๕๖.
วลี ชมพืช, สัมภาษณ์วันที่ ๒๖ มีนาคม ๒๕๕๖.
สุรัตน์ ฤษีประสิทธิ์, สัมภาษณ์วันที่ ๗ เมษายน ๒๕๕๖.
อุทิศ อุดมทรัพย์, สัมภาษณ์วันที่ ๗ เมษายน ๒๕๕๖.

“การช่วยเหลือค้ำจุนกันมีความสำคัญมาก หากทุกคนรู้จักทำหน้าที่ของตน พร้อมกับการประสานส่งเสริมกัน มีความสามัคคีกัน ความถูกต้องเรียบร้อย ความเจริญก้าวหน้า และความมั่นคงของหมู่คณะก็จะบังเกิดขึ้น

(พระโอวาทพระราชทานเพื่ออัญเชิญอ่านในพิธีเปิดโครงการเยาวชนสานภูมิปัญญาพัฒนาท้องถิ่นครั้งที่ ๑ ณ โรงเรียนนานุกูล จ. อุบลราชธานี)

๕ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๔๔

คณะผู้จัดทำและผู้มีอุปการคุณ

คณะผู้จัดทำ
สถาบันดนตรีกัลยาณิวัฒนา
PRINCESS GALYANI VADHANA INSTITUTE OF MUSIC

ข้อมูลทางบรรณานุกรมของสำนักหอสมุดแห่งชาติ

รองศาสตราจารย์คุณหญิงวงจันทร์ พินัยนิติศาสตร์.
สถาบันดนตรีกัลยาณิวัฒนา. --กรุงเทพฯ : พิมพ์ดี, 2556.
136 หน้า.

ISBN 978-616-91719-0-4

จัดพิมพ์เผยแพร่ครั้งแรก ๒๖ พฤษภาคม ๒๕๕๖ จำนวน ๑,๐๐๐ เล่ม
สงวนลิขสิทธิ์ตามพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ.

ที่ปรึกษา ศาสตราจารย์เกียรติคุณ คุณหญิงไขศรี ศรีอรุณ
ศาสตราจารย์คลินิก นายแพทย์ปิยะสกล สกลสัตยาทร

คณะบรรณาธิการ รองศาสตราจารย์ คุณหญิงวงจันทร์ พินัยนิติศาสตร์
ดร. อโณทัย นิติพน
นางสาว กมลพร วงศ์เจริญชัย

ศิลปกรรม นายพสุกิตติ์ จันทร์แจ้ง
นายชูเกียรติ อ่อนชื่น

ภาพปกพระฉายาลักษณ์ นายสุวัฒน์ วรรณมณี

ภาพปกใน Practical Design Studio

งานสืบค้นบางยี่ขัน นางสาววริณาฐ พิทักษ์วงศ์วาน
นางสาวพิสุทธิลักษณ์ บุญโต

พิมพ์ครั้งที่ ๑

“ ถ้าคิดถึงฉันนะ ก็ให้ไปคิดบ้างว่าเราจะคิด
จะทำอะไรในสิ่งที่ดี หวังว่าจะไม่ลืมฉัน ”

(พระโอวาทพระราชทานแก่นักเรียนไทยในกรุงไคโร)

๑๓ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๔๘

nfi
สถาบันอาหาร
กระทรวงอุตสาหกรรม

กรมธนารักษ์

กระทรวงอุตสาหกรรม

กรมส่งเสริมอุตสาหกรรม
Department of Industrial Promotion

กรมส่งเสริมวัฒนธรรม
Department of Cultural Promotion

ThaiBev

SCB

SCG
PAPER

FOUR SEASONS HOTEL
Bangkok

YAMAHA

ร้านนายอินทร์
www.naiin.com

happening

Music & Art
magazine